ŞEYH ALİ SEMERKANDÎ Kaddesellâhü Sırrahu'l Azîz

"Ankara vilâyetine bağlı Çamlıdere kazasının kabristanında mevcut bulunan türbesinde mütevellileri, halifeleri, müridanı ve gönüldaşları ile yatan Şeyh Ali Semerkandî Hicrî 720 ve Milâdî 1300 senesinde İsfahan'da doğdu.

Hz. Ömerü'l-Faruk radiyallâhü anhın dördüncü batından zuhur eden nesline mensup torunudur. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve selleme ulaşan akrabalığı vardır.

Babası muhterem Yahya efendidir. Küçük yaşlarda ömrünün tamamını Allah Teâlâ Hazretleri'nin yolunda geçirmek için varlığını bu mübarek yola adadı. Kendini tam yetiştirdi, pişti, kemâle erdi ve veliler listesine girdi; manevi yönden indi ilâhi'de yüksek mertebelere ulaştı, takdir topladı ve yetkiler (görevler) aldı. Manâ ikliminin ve manâ âleminin sultanlarından oldu. Mekke'ye, Medine'ye teşrif etti, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin mânen iltifatına mazhar oldu, onun mânevi evlâdı olma şerefine erdi. Çin Hindi'ne gitti, sonra ülkesine döndü, babası, annesi ve kardeşleri ile görüştü. **"Bahru'l-Ulûm"** adındaki tefsir kitabını yazdı. Her çeşit ilme vakıftı, her yerde ve İslâm dünyasında tanınıp ün yaptı. İrşat için üzerine vazife yüklendi. Rum diyarı bulunan Anadolu'ya hicret etti. Konya ve Karaman'a geldi. Benzeri kentlere uğradı. Karaman beyi dâhil devlet erkânına nasihat edip ders verdi. Pek çok ülkelere, kentlere sefer etti. Hattâ karyelerde bulundu. Alanya'ya ve Alanya'ya yakın yerlere gitti, oralardan Örenşar'a (Eskipazar'a) geldi. Osmanlı İmparatorluğu paytahtlarından Bursa'ya götürüldü. Bursa padişahı, vüzerası, ulemâsı ve ahalisi ile görüştü. Örenşar'a geri avdet etti, dünya ile ilgili makam ve meta'da gözünün olmadığını hissettirdi. Örenşar'dan **Kızılcahamam**'a bağlı **Çatak** karyesine geldi. Anadolu'da mütevazı ve sade yaşayışı ile (halkın derdi ile hemdert) kerâmet ehlinden mübârek bir zat olarak bilindi. Gelip geçmiş bazı zevat gibi İslâm'a ve insanlara yaptığı hizmetlerinin aşkı içinde dönüp dolaşırken müsait bir zaman ve zeminle karşılaşıp evlenemedi. Çamlıdere'ye geldi ve buraya ömrünün son bölümünü geçirmek üzere yerleşti. Çamlıdere'nin insanlarına iltifat etti, bunlarla beraber gönül gönüle yaşamak istedi. **Çamlıdere'nin pak neslini mânevi evlâdı (ehli) olarak ilân etti.** Başta **"Şifalı Mübârek Çekirge Suyunu"** başka bir deyimle **"Sığırcık Suyunu"**, **"İbret Dersi Veren Sacayağını", "Kerâmet Emmarelerini"** ve **"Benzeri Hatıralarını"** bırakıp Hicrî 862, Milâdî 1442 senesinde 142 yaşında iken Çamlıdere'de irtihal etti. Bazı yerlerde bu zatın namım ve öyküsünü taşıyan türbelerde yatan zevat bu zatın namı ile yaşamış bulunan halîfeleridir. Veya gelip geçmiş emsâlî (isim benzeri) bir başka mübârek zatlardır. Yahut sefer ettiği zamanlarda ikâmet eylediği yerlerdeki makamatı türbeler temsili ile yadedilmektedir".

Arifibillah Şeyh Ali Semerkandînin hayatı gerçekleri dile getiren olay ve harikalarla doludur. (Rahmetullahi aleyh). Bu kadar tanınması, bu kadar yerlerde isim yapması onun ne kadar büyük bir velî olduğunu ve onun ne kadar meşhur bir zat bulunduğunu sergiliyor.

Şeyh Ali Semerkandî'nin Doğup Büyüdüğü ve İrtihal Ettiği Yer

Şeyh Ali Semerkandî Hicrî 720, Milâdî 1300 tarihinde İsfahan'da doğmuş irtihalı ise Ankara vilâyetine bağlı Çamlıdere kazasında Hicrî 862, Milâdi 1442 yılında vuku bulmuştur. **Vefatı esnasında Şeyh Ali Semerkandî 142 yaşlarında idi.** Bir zamanlar Karaman (Larende) halkının ilgilileri bu konuyu takip edenler Konya'da mahkeme olmuş, mahkeme (heyet-i kuzat) tarafından Şeyh Ali Semerkandî'nin Ankara vilâyetinin Çamlıdere kazasında yattığına dâir karar verilmiştir.

1225 tarihinde "Berat" veren Yabanabat kadısının da bu karardan haberdar olduğu anlaşılıyor. Çünkü Yabanabat kadısının kesin hüccetlere dayanarak verdiği "Berat" da Hz. Ömerü'l-Faruk Hazretlerinin evlâdından Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere (Şeyhler) de medfun olduğu kaydedilmiş bulunmaktadır.

Bundan böyle Şeyh Ali Semerkandî'nin Ankara vilâyetinin Çamlıdere kazasında yattığına dâir delil bir

değil, pek çoktur ve işaretler az değildir.

Ârifibillah Şeyh Ali Semerkandî'nin türbesi Çamlıdere'nin kabristanını şereflendirmektedir. Bu mübarek zat İsfahan'da doğup büyüdükten, Semerkant gibi ilim irfan membaından ve o civarlardan lâzım olan tahsilini tamamladıktan sonra irşat için ülkeden ülkeye, beldeden beldeye gitmiş ve seferlerde bulunmuştur. Ömrünün hitamında Çamlıdere'de Hakk'a yürümüştür. Kendisine bağlı mütevellileri, halifeleri ve müridanı ile (zatından hariç tamam on kişi olmak üzere) şahsına has türbesinde yatmaktadır. Bir tarafında yedi, bir tarafında üç bulunuyor. Bunlar üçler, yediler olarak vasıflandırılıyor. **Kendisi ile beraber türbede toplam onbir kişidirler.**

Şeyh Ali Semerkandî'nin doğduğu İsfahan İran ülkesinin en büyük ve en önemli şehirlerinden biridir.

Çamlıdere Ankara'dan 105 km. uzaklıkta ve Ankara'ya göre İstanbul istikametindedir. İstanbul istikametine doğru Kızılcahamam'ı, anayolu takip ederek 10 km. geçince; Çamlıdere yol güzergâhında bulunan Yanıkköy'e 18 km. uzaklıkta kalmaktadır. Yani şirin Anadolu'muzun tipik ve mütevazı şehri Çamlıdere Gerede ile Kızılcahamam'ın arasında kalan belirli bir bölgede yerini almıştır..

Çamlıdere dikkat ve ilgi çekici bir maziye sahip ve ünlü bir menkûle maliktir. Zikri geçen velîyi bağrını açıp sinesinde taşımaktadır. Maddî ve mânevi hallerin kucakladığı Çamlıdere, toplanıp derlenmesi gereken ve halka gerçek yönleri takdim edilmesi icab eden rivâyetlerle dolup taşmaktadır.

Çamlıdere daha önceleri sıra ile **"Kuzören, Şeyhler (Şıhlar)"** isimlerini taşımış, ilçe olunca "Çamlıdere" ismi ile isimlendirilmiştir. Çamlıdere Anadolu'nun uzak ve yakın geçmişini temsilen ortaya koyabilecek evsaftadır.

Şeyh Ali Semerkandî'nin Yakınları

Şeyh Ali Semerkandî'nin kardeşlerinin olduğu biliniyor, iki veya üç erkek kardeş oldukları rivayet ediliyor. **Hz. Ömer İsfahan'ın fütuhatında oğlunun birini oraya bırakmış, orada yerleşip kalan Hz. Ömer'in oğlu İsfahanlı bir kız ile evlenmiş idi.** Şeyh Ali Semerkandî bu sülâleden zuhur etti.

Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin kardeşlerinden birinin adı **Kebir Ahmet (yani Seyyid Ahmed-i Kebir)** idi. H. 720 tarihinde İsfahan'da doğan Şeyh Ali Semerkandî kardeşi Ahmet ile hayata mukaddes bir gaye doğrultusunda bakıyordu. Annesi babası temiz pak bir nesilden gelmişler, çocuklarının Allah yolunda velî ve mürşid olduklarını görmüşlerdir.

Büyüyüp giden Şeyh Ali Semerkandî ermişlerin yolunda idi, İlâhi aşk ile yanıp tutuşuyor ve çocukluk çağını İsfahan'da geçiriyordu. 20 yaşına ulaşınca kendinde bir başkalık hissetti. 40 sene mağarada ibâdet etti. Çilehaneye girdi, çilehâne usulünü itaatle takip edip neticeye başarı ile vardı. Kemâle erip olgunlaştı. Kendisine ilham gelmeye bağladı.

Zaman ilerliyor, seneler geçiyordu. Şeyh Ali manâ âleminin sultanlarına karıştı, sahib-i kerâmet oldu ve velâyet yetkisini aldı. Onun için artık bütün rahmet ve bütün imkân kapıları açılmış oluyordu. Zaman geldi, gün oldu Mekke ve Medine'ye gitti, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve selleme (mânen) hizmet etti, onun türbedârı oldu, hattâ Efendimiz tarafından manevî evlâtlığa kabul edildi.

Şeyh Ali Semerkandî İle İlgili İsim, Makam Ve Hâl Benzerliği

Yeryüzüne gelen insanların isim bakımından olsun, türlü tutum ve davranış bakımından olsun, hattâ makam ve mevki bakımından olsun, kişilerin görüş ihtilâfları ve açık, kesin bürhan yokluğu sebebi ile zaman zaman birbirlerine zan ve tahmin açısından benzetildikleri vaki olan bir durumdur. Bundan böyle Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin ismine benzer ismi taşıyan zatlar muhtelif beldelerde ikâmet edip yaşamış olabilirler. Ayni hâl ile de hallenmiş bulunabilirler. Bu arada bazı yerlerde bu zata izâfe edilen kabir ve türbeler bu zatın makamı, yahut bu zatın halifelerinin medfun bulunduğu yer olmaktadır.

Şunu açıkça belirtmek gerekir ki Şeyh Ali Semerkandînin ismi Türkiye'nin yani Anadolu'nun bazı yerlerinde bazı türbelere ve bazı makamlara yöneltilerek yadedilir. Hattâ İslâm âleminin birçok

yerlerinde de geçer. Yalnız muhtelif yerlerde Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin ismini taşıyan türbelerde yatan zatlar bu zatın halifeleridirler. Öteden beri bu zatın ismi altında hatırlana gelmişlerdir. Şeyh Ali Semerkandî muhtelif ülkelere kendi adına iş gören, hareket eden halifeler tayin etmiş, onlara manen direktifler vermiştir. Onlar bu zatın namı ile yaşamışlardır. Yahut aynı isim tahtında başka bir velî ayni hal ile hallenerek oralardan gelip geçmiştir ne malum.

Şeyh Ali Semerkandî sağlığında "Baba-resül" adında bir zatı kendisi adına faaliyet göstermesi için halife tayin edip "Zeyne" beldesine gönderiyor. Zeyne Osmanlı imparatorluğu döneminde Konya'ya bağlı idi. Sonraki dönemde kentlerin İdarî şekli değişmiş, bugün "Zeyne" "Sütlüce" adını alıp kasaba olmuş ve Mersin vilâyetinin kazası bulunan Gülnar'a bağlanmıştır.

Zeyne karyesinde yatan zat, Şeyh Ali Semerkandînin kendisi değil, zikri geçen halifesidir, Evliyaullahtan olup mübarek büyük zatlardan biridir. Yanında belirli birtakım yatırlar bulunmaktadır. Zeyne bölgesinde Evliyaullah'tan **Babaresül** ile ilgili değişik hayli pek çok zuhur eden kerametler anlatılmakta, öyküsü dillerde dolaşmakta ve manzume halinde hikâyeleri nakledilmektedir. Şeyh Ali Semerkandî'nin namı ile anılması o kentte Babaresûl'ün Şeyh Ali Semerkandînin manen familyesine dahil olmasından ileri geliyor. Bundan böyle Çamlıdere kazasında medfun Şeyh Alî Semerkandî ile Zeyne'de medfun Babaresül arasında kesin olarak bir benzerlik bulunmamaktadır. Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamhdere'deki öyküsü başka, Babaresûl'ün Zeyne'deki öyküsü başkadır.

Babaresül Zeyne'de evlenmiştir, çocuk sahibi olmuş, annesi yanında yatıyor, Anadolu'da doğmuştur. Hattâ Anadolu'dan şarka gitmiş, Mısır'a kadar seyahat etmiştir. Aksine Şeyh Ali Semerkandî Şark'tan Anadolu'ya gelmiş, hiç evlenmemiş, evlâdı yoktur ve daha başka halleri ile Zeyne'deki yatan zata hiç benzememektedir. Fakat bazı menkıbelerin Çamlıdere'den Zeyne'ye götürülüp getirilmesi, araya fasılaların girmesi ile iki zatın hayat öyküsünün bazı yönleri ihtilâta uğramıştır.

Çamlıdere'de Şeyh Ali Semerkandî Külliyesi'nde mevcut belgeler Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'de medfun bulunduğunu kesinlikle ilân ediyor. Şunu belirtelim ki Zeyne'de yatan zatın ismi de Ali olabilir, Semerkant'a sefer etmiş, orada tahsil görmüş ve birtakım yerlere sefer etmiş ve kerametleri görülmüş olabilir. Hattâ velîler arasındaki hal ve keramet benzerliği de cereyan etmiş bulunabilir. Lâkin Zeyne'deki yatan Ali, Çamlıdere'deki yatan Ali değildir. Karaman'da Anadolu'nun ve Türkiye'nin bazı kentlerindeki, İslâm âleminin bazı ülkelerindeki medfun nice nice adı Ali olan velîler arasındaki benzerlik böyle bir yorum, böyle bir izah ve böyle bir hüsnü zandan başka birşey değildir.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde devletten (Hazine-i Hassadan) Çamlıdere'ye 45 (kırkbeş) bin kuruş gelir. 30 (otuz) bin kuruşu Çamlıdere'de sarf edilir, 15 (on beş) bin kuruşu Zeyne'ye gönderilirdi. Hattâ **"Sığırcık Suyu"** nun bulunduğu yerlerden tahsil edilen vergiler Çamlıdere'ye sevkedilirdi. Buna benzer icraat harfiyen tatbik edilirdi.

Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'de tefsiri, menkıbeleri ve benzerî kayıtlar vardı. Vaktiyle bu eserler o devrin Osmanlı padişahına götürülmüş, padişah memnun kalıp ilgi göstermiş ve eserleri kendine takdim edenlere ikram ve izzette bulunmuştur. Padişahın etrafındaki devlet erkânı ve o günün Şeyhül-İslâm makamında bulunan İslâm âlimi ve öbür ülemâ yakınlık duyup Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'de yattığını tasdik ederek kayıtlara intikâl ettirmişlerdir.

Padişahlıkça gönderilen tahsisat H. 1330 senesine kadar Çamlıdere'ye gelmiştir. Umumî harp çıkıp seferberlik ilân edilince her şey sona erdi, tahsisat kesildi. Bundan sonra Osmanlı İmparatorluğu belini doğrultamadı, olanlar oldu, ülkenin çehresi değişti, eserler olsun, kayıtlar olsun bilinmezlik içinde tarihin meçhul sayfalarına gömülüp gitti.

Şeyh Ali Semerkandî ile ilgili **"Bahrü'l-Ulûm"** adında gayri matbu tefsir vardır. Hattâ zatına has menâkıbı var idi, belirli zevat tarafından görülüp okunmuştur. Fakat M. 1926 tarihinde büyük bir yangın çıkıp bir kaç ev hariç Çamlıdere'yi yer ile bir etti. Yangın karşısında her şeyini (kül olup) savrulmaya terkeden Çamlıdere Şeyh Ali Semerkandî hakkındaki eserleri ve kayıtları da (birkaçı hariç) ateşler içinde kül olup gitmekten kurtaramamıştır. Onun için deniliyor ki zikri geçen kıymetli zatın yazılı ve kıymetli belgeleri, menkıbeleri evlerle birlikte yanmış ve kaybolmuştur. Lâkin eldeki belgeler

yeteri kadar tatmin edicidir.

Yeryüzünün çeşitli yerlerinde Enbiya'nın ve Evliya'nın, bu arada birçok zevatın kendi adlarına atfen anılan makamlarının olduğu şüphesizdir. Evliya'dan Şeyh Ali Semerkandînin Çamlıdere'deki türbesi makamı değil, asıl kabridir. Bu türbede bizzat kendi zatı (naşı) bulunmaktadır. İlgili resmî belgede Çamlıdere (yani Şeyhler karyesin) de medfun olduğu kaydedilmektedir. Yanında bulunan ve kendisine komşuluk eden diğer on kişi ile berzah âlemine buradan katılmış bulunmaktadır.

Yeryüzünde aynı ismi ve aynı unvanı taşıyan binlerce insan gelip geçmekte, bu insan kitlelerinin içinde pek çok meşhur zatlar bulunduğu ve bunların hatırlardan çıkarılmadığı için yerleri, yurtları ve kabirleri belli sınırlar içinde muhafaza edilmektedir. Aksine peygamberlerin ekserisi dâhil bazı meşhur zatların hayatlarının tamamı, nerede yattıkları ve nüfûs hüviyetleri bilinmemektedir.

Ârifibillah Şeyh Ali Semerkandî'nin bir hayli kerameti zahir olup elan bilinmekte ve muhtelif rivayetlerle nakledilmektedir. Bu zattan bahseden ve bahsettiği memul bulunan eserler mevcuttur. Tefsiri, mübarek suyu, sacayağı ve emsali nakiller, menkıbeler, belgeler meydandadır. Mahallî halkın arasında Şeyh Ali Semerkandî ile ilgili kayıtlar yapanlar, bilgileri zapt edenler olmuş, bizzat gerçeği ifade eden olaylara (kerameti yansıtan harikalara) şahit olanlar bulunmuştur. Bu eşhası yakînen görmek sûretile ellerindeki ve dillerindeki dokümanlardan gerekli nakilleri yapmak her zaman mümkündür. Yani günümüzde Şeyh Ali Semerkandî ile ilgili aranan bilgiler mahallî halk arasında canlı ve taze olarak yaşamakta, bazı emareler tevatüren ortada görülmektedir.

Bir başka hususu dahi hatırlatmak gerekir ki Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin Çamlıdere'de medfun bulunduğuna dâir mahallî ve mübarek suyun bulunduğu yeri çevreleyen bölgede yaşayan Müslümanlar arasında kesin ittifak vardır.

Şeyh Ali Semerkandî'nin Şemaili

Şeyh Ali Semerkandî kaddesellâhü sırrahu'l azîz, uzun boylu, iri yarı idi. Nuranî yüzlüydü. Buğday renkliydi. Kırmızı benizliydi. Elleri büyükçe olup bıyıklı ve ak sakallıydı. Beyaz sakalı ve beyaz elbisesi ile şeklen ve mânen efrad-ı beşer için ne güzel bir numûne idi. Elini öpmek isteyenler onun eline kapanmaya kalkarlar, fakat O Büyük Velî Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri elini geri çekerdi. Nuranî yüzü, buğday renkli benzi ve aksakalı ile inananlara iltifat eder, tanışmak için ziyaretine gelenleri yanında bulunanlara takdim ederdi. Dostça gelenlere ilgi gösterip muhabbetle bakardı. Uzun boy üzerinde nuranî yüzlü, buğday renkli ve aksakallı Şeyh Ali Semerkandî inananların hayalinde ve gönlünde her zaman dolaşmakta, bundan böyle ünü dünyaya yayıldığı için unutulmamaktadır.

Şeyh Ali Semerkandî'nin Doğup Büyüdüğü Yerlerin Daha Önce Feth Olunmuş Bulunması

Hz. Ömer radiyallâhü anh halife olduğu vakit Rum ve İran devletleri ile savaş sürüyordu. Bu iki devlet dünyayı paylaşmışçasına hükmediyorlardı. İslâm askerleri bu iki devlete fırsat vermiyordu. Rum imparatoru İslâm askeri karşısında mağlup düştü, çareyi kaçmakta buldu.

Hz. Ömer, İran Hükümdarını ve İran halkını İslâm dinine davet etti. İslâm ordusu İran ordusuyla pek çetin savaşlar yaptı, fetihlerde bulundu. İran ordusu yenilip bozguna uğradı. Fetihname Hz. Ömer'e ulaştı. Bundan ötürü Emirü'l-Mü'minin çok memnun oldu.

Çok geçmeden Kisra'nın (Şahın) beyaz sarayı İslâm ordusu tarafından kuşatıldı. Hendek gazasında Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem;

"Bana İran'ın anahtarları verildi, şu anda Kisra'nın beyaz sarayını görüyorum" diye buyurmuş idi. Ve böylece sarayın içerisinde bulunanlar teslim oldular. Elde edilen mallar Medine'ye getirildiler. Hz. Ömer radiyallâhü anh ahaliyi topladı. Şu açıklamayı yaptı:

"Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin Kisra ve Kayser defineleri Allah yoluna harcanacaktır" diye

buyurduğu, bakın ne kadar doğru imiş dedi.

Fütuhat devam etti, birçok yerler teslim alındı, pek çok kâfirler katledildi ve nice kişiler Müslüman oldu. Nihayet otuzbin İslâm askeri yüz elli bin İran ordusuna karşı çıktı. Şiddetli bir muharebe oldu. Tarihte eşi görülmedi. Muharebe meydanında sel gibi kan aktı. İslâm askerlerinden ve İslâm kumandanlarından şehit düşenler oldu.

İranlılar ise geceleyin yollarını şaşırdılar, İslâm askerleri ve Müslümanlar için yakmış oldukları ateşlerin içine düştüler, İran askerleri yedişer yedişer birbirlerine bağlı idiler. Bundan dolayı birine gelen diğer altısına da geliyor idi. Bu sebeple İran ordusunun otuz bini savaş meydanında, yetmiş bini de kaçarken telef olup gitmiştir.

İslâm askeri yeni kumandanları ile Hemedan, İsfahan, Azerbaycan ve Derbend taraflarını tamamen ele geçirdi. Kisra Yezdecürd önce İsfahan'a, Kerman'a ve nihayet Horasan'a kaçtı. Etrafındaki İranlıları başına toplamaya ve onları savaşa kışkırtmaya başladı. Bunun üzerine Horasan'ın ele geçirilmesi de gerekiyordu. İslâm ordusunun bir kolu Horasan'a girdi.

Yezdecürd İslâm askeri tarafından takip edilmekte idi. Belh şehrinde bulunuyordu. Belhi de bıraktı. Turan'a, Türkistan'a kaçmak zorunda kaldı. Horasan ahalisinin hepsi itaate zorlandı. Yezdecürd Horasan'dan da kaçtı. Türk Hakan'ı ile Çin hükümdarına mektuplar yazdı, acele yardım istedi.

Bu büyük ve başarılı fütuhat Hz. Ömer'e bildirildi. Hz. Ömer nehrin yani “Amu Derya”nın öbür tarafına geçmemelerini ve İran toprakları ile iktifa edilmesini emretti. Mescide topladığı ahaliye:

“İran devleti mahvoldu. Bundan sonra bir karış yerlerini bile geri alamazlar. Cenabı Hakk onların diyarını ve malını bize miras bıraktı. Bizi sınayacak. Sakın halinizi değiştirmeyin. Yoksa o sizi de başka bir kavmin baskısı ile cezalandırır” buyurdu.

“Maveraünnehir” tabiri Şark yani yakın doğu için “Amu Derya” sı hakkında kullanılır. “Mavera” ard, geri taraf demektir. “Maveraünnehir” nehrin (Amu Irmağının) ard ve geri tarafı anlamına gelir. Şeyh Ali Semerkandî’nin “Maveraünnehir” den Rum diyarına hicret ettiği malumdur. Bu zatın yetiştiği devrelerde Buhara, Semerkant ve benzeri şehirler İslâmî ilim ve faaliyetlerin okutulduğu medreselerin, tekkelerin beşiği olmuştu. Buralarda da bulunan Şeyh Ali “Semerkandî” namı ile anılır olmuştur. “Semerkandî” namı ile tanınmış, Anadolu'da, İslâm ülkelerinde bu isim kulakların yabancısı olmamıştır.

Şarkta, İslâm dünyasında yetişmiş birçok büyük insanlar zaman zaman dindaşlarını doğru yola sevk etmek için, hayatta ilim, iman ve tecrübenin kendilerine vermiş olduğu kudretle kıymetli sözler söylemişlerdir.

Hz. Ömer'in zamanında Şarkta fütuhat hedefine ulaşmış, Hz. Ömer'den sonra da gelişme göstermiş, Buhara, Semerkant ve benzeri kentler (yerler) dâhil İslâm dünyasının sınırları içine girmiştir.

Hz. Ömer radiyallâhü anh Halife Olduğu Sıralarda Bir Kaç Ülke Haşereler ve Salgın Hastalıklar Altında İnliyordu

Hz. Ömer radiyallâhü anhın halifeliği zamanında Türkistan, İsfahan ve Şiraz şehirlerinde, bütün bu ülkelerde (geniş yer kaplayan beldelerde) tarlalardaki mahsûllere çekirge, bambul, ağkurdu, kınacık, gurul, fare, köstebek gibi zararlı mahlûklar musallat oldu. Bu sebeple bu ülkeler bir kaç kere mahsûl alamayıp kıtlık içinde aç susuz kaldılar. Bundan başka karahumma ve trahom hastalığı salgın hale geldiğinden yüzlerce insanın ölümüne sebep oluyordu. Bu durum Hz. Ömer radiyallâhü anhe malum oldu. Bu ülkelerin kurtarılması emrolundu.

Hz. Ömer erkanına, toplayıp zikri geçen ülkelerin başına gelen âfeti anlattı. **“Türkistan'a Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem zamanında bir elçi gönderildi. Buradaki insanlar iyi karşılamışlar, İslâm dinine saygılı olduklarını bildirmişlerdi. Bunlar şimdi dardadırlar. Biz bunlara yardım elimizi uzatalım ve dinimizi de yayalım”** dedi.

Hz. Ömerü'l-Faruk Hazretleri İslâm ordusuna emir vermek sureti ile anılan yere gitmeyi plânladı. Lâzım olan yardım malzemelerini de yanlarına aldılar ve kısa zamanda yola çıktılar. Belirtilen âfetlerin alfanda ezilen ülkelere ulaştılar. Türkistan'a üç km. kala bir yerde konakladılar.

Hz. Ömer radiyallâhü anh muhtelif bölgeleri gözden geçirdikten sonra hiç bir yere izinsiz girmek istemedi. Önce ilgili krallara name gönderdi. İsfahan kralına da yazdı. Namede şöyle yazılı idi:

“Ben Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin ikinci halifesi Hz. Ömer'im. Medine'den geliyoruz. Sizin başınızdaki musibetleri biliyoruz. Biz bu musibetleri Cenabı Allah'ın sayesinde yok eder, sizi ve mahsûlünüzü şifaya kavuştururuz. Sizi bu âfetlerden kurtarırız” diyordu. Ve devamla:

“Bizim dinimiz malum çok büyük bir dindir. Ona da saygı gösterip Müslümanlığı kabul edersiniz. (Aslında bize değil) bu dinin sahibi olan Cenabı Allah'a, O'nun Rasülüne ve dinine saygı göstermiş olursunuz” diye yazdı.

Bu nameyi İsfahan kralı okudu, karşılık olarak o da bir name yazdı. Ve Hz. Ömer radiyallâhü anhe gönderdi. Namede kral:

“Biz her yönden çökmüş ve çok fakir insanlarız. Eğer bizi bu dertlerden kurtarırsanız şehrin kapıları açıktır. İslâm dininin büyüklüğünü bilip size tabi oluruz. Aksi halde bizleri rahatsız etmeyin, geldiğiniz yerden geri dönün” dedi.

Hz. Ömer radiyallâhü anh nameyi okumaya başladı. Önce memnun olmuş idi. Sonunu okuyunca öyle bir sinirlendi ki, öyle bir celâllandı ki herkesin aklı çıktı. Orda bulunanlar titremeye başladılar. Elçiye Hz. Ömer elinin şehadet ve orta parmağı ile işaret ederek:

“Sizin kralınız bizleri tanımıyor mu da böyle yazıyor? Varırsam onun iki gözünü bu parmaklarımla çıkarırım” dedi.

Elçi korkusundan titredi, geri dönüp krala geldi. Daha henüz kral sormadan elçi:

“Kral Hazretleri” diye söze başladı. Kekeleyerek:

“Ben ömrümde öyle azametli adam görmedim. İki eli ile işaret etti. Kralınız bizim sözlerimizden tereddüt mü ediyor? İki parmağım ile Kralınızın gözünü çıkarırım” diye sert çıkışta bulundu” dedi.

Elçi sözlerine devamla:

“Ben daha fazla duramadım, yanından kaçtım. Öyle bir adam ki, heybetli hali ile bir nâra attı. Dağlar, ovalar yerinden oynadı. Kendi adamlarının bile korkudan akılları başlarından gitti. Ve tirtir titriyorlardı. Eğer bu adam üstümüze gelirse bizi perişan eder” dedi. Kral anlatılanları gözlerinin önünden geçirdi. O parmakların hayâli sanki gözlerini çıkaracakmış gibi oldu.

Kral:

“Demek ki Muhammed'in halifesinin parmağı imiş...İslâmiyet dini bu kadar kuvvetli ve kutsalmış. Hiç şüphem kalmadı”

diyerek tekrar bir name yazdı.

“Rasül-i Ekrem'in halifesi ve İslâm dininin büyük adamı bizleri düşündüğünüzden dolayı sizlere minnettarız. Şehrin kapıları sizlere açıktır, buyurun” dedi. Ve tekrar bu nameyi Hz. Ömer radiyallâhü anhe gönderdi.

Name Hz. Ömer'e ulaştırıldı. Halife-i Sani nameyi okudu ve müsbet karşıladı. Hemen yola revan oldular. Ve nihayet o zamana göre İsfahan'ın Şiraz şehrine vardılar. Halk istikbale çıktı, herkes dertlerim dile getirdi. Orada bütün insanlar ağlamaya başladılar. Hz. Ömer ağlayan bu dertli insanlara dönerek: **“Hiç üzülmeyin, ben sizi Cenabı Allah'ın sayesinde bu dertlerden hemen kurtaracağım”** dedi.

Hz. Ömer peygamberimiz Hz. Muhammed'in kendisine hediye ettiği ve parmaklarından akan şifalı suyun gizli bulunduğu asayı yere çaktı. Cenabı Allah'ın inayeti ile haşere âfetinden ve salgın

hastalıktan bunalan halk refaha kavuşmak üzere bir olay ile karşı karşıya geldi.

Asa’yı Şerif Mübarek Su

Hz. Ömer radiyallâhü anh yere çaktığı asanın yanında Hazreti Allah'a duada bulundu. Orada hazır bulunan halk hep “Âmin” dediler. Hz. Ömer Hak Teâlâ Hazretlerine iltica etti.

“Allah'ım, yardım ve şifâ senden, herşey sana malumdur” diyerek asayı yerden çıkarması ile mübarek suyun fışkırması bir oldu.

Hz. Ömer mübarek suyun çıktığı yere beş oluklu (kurnalı) bir çeşme yaptırdı. Ellerini havaya kaldırarak:

“Yarabbi, sen bu mübârek suyu Müslümanlara kâfirlerin kıyasıya vuruştuğu bir savaşta sevgili peygamberin Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin mânevi ilâç ve şifâ olarak mübarek parmaklarından akıttın. Her derde şifâ kıldın. Kıyamete kadar kalacağını murat eyledin. Âlemlerin hayranı Habibin iki cihan serveri başımızın tacı, bütün dertlerin ilâcı, yüce dinimizin mübelliği, bütün Müslümanların şefaatkârı olan sevgili peygamberimizin âhir zaman nebisi Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem hürmeti için, Kur'an-ı Azimüşşanın hürmeti için bu ülkede bulunan kullarını bütün musibetlerden sen emin kıl ve şifâ ver. Hidâyet şendendir. Bu ülkeye İslâmiyeti nasip ve bizi eri muzaffer eyle Yarabbibi! “ diye niyazda bulundu.

Ala Sığırcık Kuşları

Mustarip insanlar imdat bekliyorlar, ıstırap verici belanın altında inim inim inliyorlardı. Hz. Ömer radiyallâhü anh mübarek suyun başında müstecab duasını yaptıktan sonra Cenab-ı Allah'ın ıstırap dindirici inayetini bekliyor, ümidini Rabbımız'ın lûtfuna, ihsanına, rahmetine derun-i dilden bağlamış bulunuyordu.

Ala sığırcık (Semermer = zürzür) kuşları bir hışıltı, bir gürültü ve bir haykırış ile güneş ışığını tutarcasına hücuma geçtiler. Orada mahsulata musallat olan haşereleri (çekirge ve benzerlerini) helak ettiler, mazarratın tamamını hezimete uğrattılar.

İnsanlar da tutuldukları hastalıklardan kurtulmak için çeşmenin başına koşuştular. Ve gelip çeşmeden su içtiler. Suyu içenler hemen şifa buldular. Hem de İslâm dinini kabul edip Müslüman oldular. Artık bütün ülke tamamen Müslüman oldu. Beklenen şifa ve ümit edilen ilâç ülkeyi refaha ulaştırmış oldu.

Hz. Ömer radiyallâhü anh, Oğlunun Birini Çeşmenin Başında Bıraktı (Asâ Ve Kılıç)

Hz. Ömerü'l-Faruk radiyallâhü anh Hazretleri bahsi geçen çeşmenin başına oğlunun birini bıraktı.

“Oğlum sana şu mübarek Asay-ı Şerifi ve şu kılıcı bırakıyorum. Bunlar sana hediyem olsun. Bu mübarek suyu bütün gelene geçene içir. Çünkü bu su Kıyamet'e kadar kerâmet olarak kalacak, her tarafa gidecek ve bütün mahsûllerin mazarratlarının ilâcı şifası olacak” dedi.

Bundan sonra Hz. Ömer ordusu ile birlikte Medine-i Münevvere'ye döndü. Bu muhterem zatın aman dileyen insanlara alâka gösterip yardımcı olması dillerde söylenen ve kulakları çınlatan destan oldu.

Hz. Ömer radiyallâhü anhın Oğlu Evlendi

Hz. Ömer radiyallâhü anhın çocukları Abdullah, Abdurrahman, Abdullah, Asım, Zeyd, Hafsa, Fatıma, Rukiye ve Zeynep'tir.

Hz. Ömerü'l-Faruk'un evlâdının tamamı dokuzdur. İçlerinde Hadis ilminde hafız olan Abdullah'tan başkası Hz. Ömer radiyallâhü anhe nisbet edilmemiştir.

Mübarek suyun bulunduğu yerde kalan Hz. Ömer'in oğlu dünya evine girdi. Asil bir Türk ailesinin kızı

ile evlendi. Bu şekilde İsfahan diyarında bir yandan görevinin idraki altında, bir yandan aile reisliğinin yüklediği sorumluluk tahtanda hayatını sürdürüyordu.

Belirtilen ülkede Hz. Ömer radiyallâhü anhın nesli batan takibi ile devam edip gitti, İsfahan ile Şiraz arasında elan varlığını devam ettiren mübarek su **"Sığırcık Suyu"** namı ile bilinmekte, usulüne göre götürülen yerlerde tesirini göstermektedir. Dünya acibeler ve harikalarla doludur. Bunlar hep Cenabı Allah'ın varlığını, birliğini, gücünün büyüklüğünü ilân eden alâmetlerdir.

Şeyh Ali Semerkandî Doğdu

Hz. Ömer radiyallâhü anhın mübarek suyun başında bıraktığı oğlundan Hz. Ömer'e mensup nesil dördüncü batana ulaşmışta. Dördüncü batından sonra teselsül eden nesilden oğlan çocukları zuhur etti. Bunlar Hz. Ömer'in torunları oluyor, onun şerefinden şeref taşıyorlardı.

Bunlardan biri H. 720, M. 1300 yılında doğan Şeyh Ali Semerkandî Hazretleridir. Şeyh Ali Semerkandî hakkında el yazması gayri matbu menkıbeler elden ele dolaşır bir vaziyette görülmüştür. Bu menkıbeler Şeyh Ali Semerkandînin terceme-i halini, çilehaneden çıkışını, mübarek topraklara gittiğini, Efendimizin manevî evlâtlığına kabul edildiğini, Hindi Çine gittiğini, bu ülkenin kralı ile görüştüğünü, onları imana davet ettiğini, orada bir kerametini izhâr eylediğini, Rum diyarına hicret ettiğini, Anadolu'da muhtelif yerlerde ikâmet edip görüldüğünü, çeşitli olaylarla karşılaştığını ve kerametlerinin sadır olduğunu kaydetmiştir.

Aynı menkıbelerde Şeyh Ali Semerkandî'nin Hz. Ömeru'l-Faruk'un oğlunun, oğlunun, oğlunun, oğlunun oğlundan yani dördüncü batından sonra zuhur eden nesline mensup olduğu da kaydedilmiştir.

Şeyh Ali Semerkandî'nin kendisi ile tanınan, kardeşinin birinin adı Ahmed-i Kebir (Kebir Ahmed) dir. Bunlar büyüyüp Semerkant, Buhara, Taşkent, Horasan illerinde ilim irfan yuvası olan medreselerde uzun seneler tahsil gördüler.

O günün prensipleri dâhilinde nefis tezkiyesi için disipline (çilehaneye) girdiler. Mağaralarda yıllarca ibâdet ettiler. Manâ âleminin sultanı olmak, Cenabı Allah'a kurbiyet ve kâmili iman sahibi bulunmak için böyle yaptılar. Aslında bu mübarek yolun yolcuları bu usulden geçiyorlardı. Bu usul duruma göre 10 sene, 20 sene, 30 sene, 40 sene ve 50 sene devam ederdi.

Çilehaneye girenler bir zeytin ve hurma ile gıdalarını alıp beslenebilirler. Başka bir şey yemeden zikir ederler. Zikri geçen dönem ve yörelerde usul böyle idi. İşte Şeyh Ali Semerkandî de (ve kardeşi de) mağaraların birinde 40 sene ibâdet etmiştir, ilmin her çeşidinden anlayan Şeyh Ali Semerkandî "Bahr-ul Ulûm" adlı büyük ve kıymetli bir kitap yazdı. Bu kitap tefsir kitabı idi.

Şeyh Ali Semerkandî Mekke ve Medine'de

Cenabı Allah'ın sevgili kulu Şeyh Ali Semerkandî dört başı mamur bir hüviyete bürünüp yükseklerin yükseğine uçup gitti. Ermişlerin meclisine girdi ve büyük velîlerden oldu. Bundan sonra Şeyh Ali Semerkandî'nin dönemi başlıyordu. Mekke-i Mükerreme tarafından bir nur göründü. Mekke'de "Beytullah" vardı. Aym nur Medine'yi de içine alıyordu. Bu iki mübarek beldeye sefer edecekti. Rabbimizin takdiri böyle idi.

Kendisine : **"Mekke'ye doğru"** denilince harekete geçti, yolculuğa çıkıp Mekke'ye kadar geldi, Mescidi Haram'a vasıl oldu. Bu kıymetli zat Mescidi Haram'da 14 sene İmam-Hatip olarak kaldı. Medine-i Münevvere'ye teşrif etti. **Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin Ravza-ı Mütahhara'sında 7 sene türbedarlık görevini yürüttü.**

Şeyh Ali Semerkandî bir gün rüyasında Hazreti Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem ile Hz. Fatıma aleyhisselâmı gördü. Her şeyi ve aradığını burada buldu. Hz. Fatıma aleyhisselâm:

"Ya Ali, sen git Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin kabri şerifini ziyaret et. Seni mânevi evlâtlığa kabul edecek" dedi.

Şeyh Ali Semerkandî hemen kalkıp Hazreti Fatıma'nın kabrine kadar gitti ve usulüne göre ziyaret etti. Oradan Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin kabrine giderek murakabeye oturdu. Kabri Şerifte:

“Lebbeyk Allahümme Lebbeyk” dedi. Kabri Şeriften bir nida geldi.

“Lebbeyk ya Ali! Seni manevî evlâtlığa kabul ettim. Kıyamete kadar mucizatım baki kalsın. Beni ziyaret edemeyen fakir, mazeretli, parasız ümmetlerim mümkün ise seni ziyaret edebilirler. Sen benim varisim olduğun için beni ziyaret etmişler gibi kabul ederim” demek sureti ile iltifatlar yağdırdı.

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin huzurunda ağlayıp kendinden geçen Şeyh Ali Semerkandî Cenabı Allah'ın yolunda kendi varlığını tamamen eritmişti.

Şeyh Ali Semerkandî Hind-i Çin’de

Şeyh Ali Semerkandî zaman zaman manevî yönden gizli seslere muhatap oluyordu. Bir ara yine zatına görev yükleyen mukaddes bir nidaya muhatap oldu. Ve bu nidayı özellikle ve rahatlıkla işitti.

“Ya Ali şu anda Hindi Çini irşat et” denildi. Şeyh Ali Semerkandî bu vazifeyi Medine'de aldı. Oradan Mekke'ye hareket etti. Kâbe-i Muazzamayı ziyaret etti ve Arafat'a çıktı. Vakfeyi yapıp Mina ve Müzdelife'yi ziyaret etti.

Cenabı Allah'ın azameti, lütfü ve ihsanı karşısında gözlerinden yaş akıtan Şeyh Ali Semerkandî arada bir tebessüm ediyor ve gideceği yolların hayalini kuruyordu. Mekke'de kendisine tevcihen takdir edilen nasibini aldı. Müzdelife'de niyazım tamamladı, Mina'da bir gece yattı. Tecelli eden hikmetleri birbir fark ediyordu.

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem tarafından Hz. Ömer'e hediye olarak verilen mübarek suyun gizlendiği asâ miras tariki ile Şeyh Ali Semerkandî'ye intikâl etti. Böylece Şeyh Ali Semerkandî'nin hayatı hikmetler neşreden membai hikem haline geldi.

Şeyh Ali Semerkandî Allah yolunda kal ile değil hâl ile şu görünümde idi:

1) Yalın ayak,

2) Başı açık.

Şeyh Ali Semerkandî Hindi Çine gitti. Düşmanlardan uzak durmayı, onların ağına düşmemeyi hatırından çıkarmıyordu. Düşman denen Şeytan ve Şeytanın askerleri daima Cenabı Allah'ın velilerine tuzak kurmak için plân hazırlarlar.

Kralın ülkesine yani Çin Hindi'ne gelen Şeyh Ali Semerkandî Kral ile ilgili saraya ulaşb. Bir de gördü Kralın sarayında Kral dahil ilgili şahıslar toplanmışlar ağlayıp duruyorlardı. Bu ağlamanın, sızlamanın ve feryadı basmanın bir sebebi vardı. Şeyh Ali Semerkandî Çin Hindi Kralı ile böyle bir vaziyetle karşılaşmasının hikmetlere istinad ettiğini biliyordu. Buraya gönderilmişti ki büyük bir hizmet görecekti. Vazifeli gelmişti, bundan ötürü vazifesini yapacaktı.

Ölen Çocuk Dirildi Ve Hindi Çin Kralı Müslüman Oldu

Hindi Çin'in Kral Sarayında matem havası esiyordu. Çünkü Kral'ın bir çocuğu vardı, çocuk ölmüştü. Fakat bu büyük acının tesiri altında kalıp bir türlü bu çocuğun cesedini usûlü müvacehesinde defnedemiyorlardı. Bu sebepten başta Kral olmak üzere Saray erkânı harap olmuşlar, bitap düşmüşlerdi.

Şeyh Ali Semerkandî Kral'ın bulunduğu odaya girdi, kendini tanıttı. Kral'a:

“Benim dinim (İslâm)ı kabul ederseniz, bu çocuğunuzu Cenabı Allah'ın izni ile canlandırırım” dedi. Zaten kralın bir kız çocuğundan başka evlâdı yoktu. O da ölmüş idi.

Çocuk ölmüş duruyordu. Elleri çocuğu defnetmeye varmıyor, için için ağlıyorlardı. Çocuk acısı bunları

yakıyor, vücutlarında bir sarsıntı meydana getiriyordu. Hepsi bu olay karşısında donup kalmışlardı sanki.

Bu durum karşısında Veliyyullah Şeyh Ali Semerkandî'nin bir teklifi oldu. Teklifi Kral dahil hepsi memnuniyetle kabul ettiler. Şeyh Ali Semerkandî'nin amacı bu insanların Müslüman olup hidayete ermeleri ve Cenabı Allah'ın rızasını tahsil etmeleridir. Teklifinin asıl gayesi, bundan ibaret idi.

Şeyh Ali Semerkandî ellerini havaya açıp Kâinatın ve her şeyin Halikı Cenabı Allah'a dua etti. Ve çocuğa:

"Kum biiznillâh Teâlâ (Allah Teâlâ'nın izni ile kalk)" dedi. Anasının kucağında cansız yatan çocuk Büyük Velînin hitabı ile karşı karşıya idi. Şeyh Ali Semerkandî' nin Asasında hikmet sırlarını yakından takip ediyorlar, çocuğun anası ile diğer ilgililer hep yalvarıyorlardı; Çocuk:

"Lâilâhe illallah Muhammedürrasülûllah"

diyerek canlandı.

Bu hâli gören Kral, çocuğun anası ve Saray erkanı tevbe ve istiğfar ederek Hak (İslâm) dinini kabul ettiler. Çocuğun anası ve babası Müslüman olmakla (İslâm dinini kabul etmekle) en büyük ve en iyi işi işlemiş oldular.

Kral bütün ülkeye ferman yazıp Hindi Çin ahalisini İslâm dinine davet etti. Ahali itiraz etmedi. Böylece bu ülkede yaşayan nice insanlar İslâm dinî ile müşerref oldular. Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri orada biraz kalarak onlara Müslümanlık hakkında bilgiler öğretti. Hindi Çin'i küffardan kurtarmış oldu.

Ahmed-i Kebir (Kebir Ahmet) kaddesellâhü sırrahu'l azîz

Cenabı Allah'ın yardımı ile Şeyh Ali Semerkandî Çin Hindi'ni irşat etti. Bundan sonra ülkesine döndü. Kerametinin zahir olması Hindi Çin halkını Hak dine ısındırdı, İsfahan'a geldi, sılasına kavuştu. Cenabı Allah'a yalvarıyordu, doğup büyüdüğü yerleri ziyaret ediyor ve bir yandan hasret gideriyor, bir yandan geçen günlerini hatırlamaya çalışıyordu.

Şeyh Ali Semerkandî'nin Ahmed-i Kebir isminde kardeşi vardı. (Bir rivayette Şeyh Ali Semerkandî'nin üç kardeş oldukları, Anadolu'ya intikal ettikleri kaydedilir). Şeyh Ali Semerkandî ülkesinde kardeşi Ahmed-i Kebir ile görüştü. Çok sevdiği ve saydığı kardeşinin yaranda hasret giderdi.

Ahmed-i Kebir'in ismine benzer isimle yaşayan tanınmış veya tanınmamış kimselerin Anadolu'da olsun, diğer ülkelerde olsun gelip geçtiklerini görenler ve bilenler olabilir. Fakat Şeyh Ali Semerkandî'nin kardeşi Ahmed-i Kebîr, bilinen veya söylenen Ahmed-i Kebîrlerden başkadır..

Şeyh Ali Semerkandî Kardeşi ile İmtihandan Geçti

Şeyh Ali Semerkandî kardeşi Ahmed-i Kebir ile ibâdet etmeye koyuldu. Cenabı Allah'ın yolunda yükselmek, yüksek mertebelere ulaşmak için çaba gösteriyordu. Kendilerine ilham geldi. Birinin Rum diyarını irşat, diğerinin de orada kalması emrolunuyordu. Rum diyarını irşat etmek büyük bir vazife idi. Bu büyük vazifeye hem Şeyh Ali Semerkandî, hem Ahmed-i Kebir talip oldu. Önceleri bir türlü anlaşma hâsıl olmadı. Yani bu konuda ittifak edip anlaşamadılar.

Aralarında kesin bir istişareye girip bu durumun münasip ve makûl yönlerden halli cihetine yöneldiler. Yaptıkları müşavere iyi bir sonuca ulaştı, ikisi de haklarına ve haklarındaki İlâhî takdire razı oldular. Sömeklerinden ayrılmış bulunan darı (mısır) danelerini yığın (öbek) yaptılar. **Mısır öbeğinin üzerinde mısır öbeği bozulup dağılmadan veya ayak, diz ve eller öbeğe gömülmeden hangisi Allah rızası için iki rekât namaz kılmayı başarırsa o Rum diyarına gidecek.** Diğeri orda kalacak. Müşaveredeki kavli karar böyle idi.

Esasen Şeyh Ali Semerkandî ile Ahmed-i Kebir'e silsileyi takiple Hz. Ömer radiyallâhü anhden miras olarak bir asa ve bir de kılıç kalmıştı. Asayı alan gidip Rum diyarını irşat edecek, kılıcı alan da orda kalacaktı.

İşte bu iki kardeş bu anlaşma ile darılan yığın yaptılar. Önce Ahmed-i Kebir darı yığınının üzerine çıktı.

“Ya Rabbi, Rum diyarına gidebilmem için senin rızan ile bu darı yığınının üstünde iki rekât namaz kılacağım” diye niyet etti. Namaza durdu, fakat ayakları darı yığınına biraz battı. Rükûa varınca biraz daha battı. Secdeye varınca darı yığını temelli dağılıverdi.

Darı yığını üzerinde namaz kılma sırası Şeyh Ali Semerkandîye gelmişti. Yine darılan toplayıp yığın yaptılar. Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri :

“Ya darı yığını! Allah rızası için ve Rum diyarına gitmem için senin üzerinde iki rekât namaz kılacağım. Hiç dağılma horasan (tuğla tozu ile kireçten yapılan harç gibi) ol”

dedi. Ve darı yığınının üstüne çıkıp niyet ederek namaza durdu. Şeyh Ali Semerkandî namazı kılarken Ahmed-i Kebir :

“Dur şimdi darı yığını dağılır, dur şimdi dağılacak derken” Şeyh Ali namazı kılıp bitirdi. Bir de baktılar ki darı yığını horasan gibi birbirini tutmuş ve taş gibi olmuştu. İşte oranın ismi o zamandan beri “Horasan” adı ile Horasan diyarı olarak nam yaptı.

Şeyh Âli Semerkandî anılan kardeşi ile giriştiği imtihanı böylece kazanmış oldu. Ahmed-i Kebir :

“Kardeşim ya Ali, sen Allah indinde daha makbulsün, hak şenindir. Al şu asa senin hakkın. Kılıç da benim” diyerek anlaştılar ve helâllaşarak ayrıldılar.

Şeyh Ali Semerkandî 7 Bin Evliyaya Sultan Oldu Ve Anadolu'ya Hareket Etti

Şeyh Ali Semerkandî Anadolu'ya gitmek için imtihanı kazanmış, asayı eline almış ve bu konuda büyük bir yetkiye mazhar olmuştu. Anadolu fütuhat dönemini yaşıyor, Rum diyarının insanları mürşidlere şiddetle ihtiyaç hissediyorlardı. Şark diyarında bulunan medreselerde ve tekkelerde ehliyet kesbeden imanlı âlimler ve velîler bölük bölük Anadolu'ya akın etmeye başlamışlardı.

Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri 7 bin (yahut 70 bin) Evliya topluluğuna sultan (kumandan) oldu. Sonra büyük dedesi Hz. Ömerü'l Faruk'un çeşme yaptırdığı yere geldi. Asayı çeşmenin (pınarın) kurnalarına değirerek :

“**Ya mübarek, şu mübarek suyu em, sinene çek”** deyip kurnalardan akan suyu yine asaya Cenabı Allah'ın izni ile gizledi. Suyun emmaresi ve kalıntısı aynı yerde günümüzde devam etmekte, İsfahan ve Şiraz arasında “Sığırcık Suyu” olarak bilinmektedir.

Daha sonra bu mübarek zat Rum diyarı olan Anadolu'ya hareket etti. Mahiyetinde bulunan velîlerin her birini bir mahalle dağıtıp yerleştirdi. Çünkü kendilerine “**Islah olunacak Rum diyarı”** diye işaret verilmişti. Bu bakımdan her velî Rum diyarında neden bir görev aldığını biliyordu.

Şeyh Ali Semerkandî maliki bulunduğu asa ile ve mahiyetindeki velilerle Anadolu'nun kentlerini tarıyor, irşada muhtaç insanları arıyordu. Artık bundan sonra Anadolu Cenabı Allah'ın dostları ile dolup taşıyor, velîlerin beşiği oluyor ve bambaşka bir görünüme giriyordu.

Ahmed-i Kebir Şark kentlerinde kendine tevdi edilen kılıçla kaldı, Rabbimiz'in muradı böyle idi. Dünya pek çok olaylara sahne olmuş, pek çok velilerin hamili bulunmuş ve nice nice Beni Âdem’in hatırında olmayan hadiselere tanık hale gelmiştir. Şeyh Ali Semerkandî’nin asası, Ahmed-i Kebir'in kılıcı hikmetlerle bezenip durmuştur.

Şeyh Ali Semerkandî Konya'da

Cenabı Allah'ın sevgili kulu, büyük velî ve Hz. Ömer'in pak nesli her şeyini feda ederek irşat için şirin Anadolu'nun yolunu tutmuş, gönlünü irşat aşkı ile doldurmuş gidiyordu. Hicret sevabının denizinde yüzüyor, diyar diyar geziyor, yapacağı hizmetlerin ne kadar büyük olacağını seziyor ve eli altında bulunan velîleri ilgili yerlere boncuk gibi diziyordu.

Uzun ve uzayıp giden yolları katettikten sonra Şeyh Ali Semerkandî Konya'ya geldi. Şeyh Ali

Semerkandî irşat için geziyordu. Konya ve havalisinde yapacağı hizmetleri tamamladı. Konya ve havalisinden ayrıldı.

Şeyh Ali Semerkandî Alanya'da

Konya kentinden ve Konya bölgesinden ayrılan Şeyh Ali Semerkandî Alanya yoluna düştü. Alanya'ya vasıl olmak için çaba gösteriyor, orayı da irşat etmesi gerekiyordu. Hak Teâlâ Hazretlerinin sevgili kulu Alanya'ya vardı ve orada ibret verici hallerle gözüktü. Orada burada gözüküyor, görevini yaşayarak ifâ ediyor, harikaların tevlidi ile büyüklüğünü gösteriyor ve kerametlerinin gölgesinde varlığını her yerde hissettiriyordu.

Bundan böyle Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri Alanya'da derviş elbisesi ile geziyordu. Birgün deniz kenarında dolaşıyordu. Ağlayıp gezen bir mazluma rast geldi. Bu mazlum çok dertli inim inim inliyordu, dertli olduğunu akıttığı gözyaşları ile belli ediyordu. Bu mazlumun görünüşü, etrafı üzüntüye boğan içten ağlayışı Şeyh Ali Semerkandî'nin dikkatini çekti. Göz yaşı döken bu şahısla ilgilendi.

"Niçin ağladığını" ona sordu.

Ağlayıp gezen kişi:

"Çok sevdiğim bir incim vardı. Benim için çok önemli idi. Dalgınlık eseri denize düşürdüm. Aradım bulamadım, hatırladıkça içim yanıyor, ağlıyorum" dedi.

Şeyh Ali Semerkandî bu şahsı yanına alıp incisinin denize düştüğü yere gitti. Denizde bulunan balıklara hitab etti, onlarla konuştu: "Ey balıklar, Allah'ın izni ile bir inci getirin" dedi. Bütün hayvanların birer lisanı hali vardır. Balıklarında birer hal lisanı vardır.

Her balık Şeyh Ali Semerkandî Hazretlerinin bulunduğu yere bir inci ile geldi. Şeyh Ali Semerkandî balığın birinin ağzından bir inci aldı. Bu inci "Ah incim, vah incim" diye ağlayıp gezen şahsa ait idi. İncide bir noksanlık veya fazlalık gözükmüyordu. Şeyh Ali Semerkandî bu inciyi zikri geçen şahsa verdi.

Kaybettiği incisine kavuşan şahıs o kadar memnun oldu ki hayatında en sevinçli anlarını yaşadı. Ve sevinerek evine gitti. Bu inci o şahsın hayatında önemli bir yer kaplıyordu herhalde. Kaybedilen kıymetli bir şeyin acısını çekerken ve acısını çektikten sonra bulmak çok tatlı olur.

Şeyh Ali Semerkandî ile ilgili bir asa, bir aba ve benzeri eşyanın Alanya'da mahfuz olduğu mervidir. Olabilir, çünkü halifelerine hatıra olarak vermiş, oralarda arzu edenlere bırakmıştır. Büyük zatların elbette hayranları ve hadimkârları olur, onlar bu zatlardan hatıra olabilecek şeyleri yanlarında alıkoymak isterler. Bu cins istekler normaldir.

Şeyh Ali Semerkandî Eskipazar (Örenşar) Da

Bu büyük veli Alanya'dan ayrılmak için münasip bir an bekliyordu. Beklediği an geldi ve harekete geçti. Alanya ve havalisi onun denetiminden geçmiş idi. Onun namı ve direktifi ile hareket eden veliler, halifeler bulunuyordu. Gülnar'ın Zeyne (Sütlüce) karyesinde bulunan zat, Şeyh Ali Semerkandî'nin namı ile ün yapan **"Baba-resül"** adındaki halifesidir. Onun da makalesi, manzumesi, mesnevisi, tarihçesi Şeyh Ali Semerkandî'ye nazire olarak kaydedilmiştir (rahmetullahi aleyh).

Şeyh Ali Semerkandî Alanya'dan ayrıldı, uzun yollarda seyahat ediyordu. Örenşar'a kadar durmadan dinlenmeden geldi. Günümüzde Örenşar Çankırı vilâyetine bağlı Eskipazar kazasının eski adıdır. Buraya gelince burada ikâmet etmeye niyetlenen büyük veli derviş kılığında bulunuyordu.

Akşam köy odasına misafir oldu. Köylüler bu zatın kim olduğunu bilmiyorlardı. Aralarında "Acaba bu adam kimdir?" şeklinde fısıldaşarak konuşuyorlardı. Çünkü köy odasına şimdiye kadar hiç görmedikleri, vakarlı ve etrafa manâlı bakışları ile iyi niyet saçan bir zat misafir olmuştu. O gün bu durum köyde büyük ve ilginç bir haberdi.

Şeyh Ali Semerkandî Çoban Olarak Gözüktü

Bir ara köylüler toplanıp aralarında: **“Bir çoban bulsakta, şu ekinlerimizi hayvanlardan kurtarsak, çobansızlıktan ekinleri bütün başıboş hayvanlar yiyor, tepeliyor”** diyorlardı. Hayvanların başı boş dolaşmaları iki yönlü ziyana sebep olur. Ya ekine, bahçeye ve benzeri şeylere musallat olurlar. Ya da kendilerine kurt ve benzeri saldırgan vahşi hayvanlar musallat olurlar.

Tabiî Şeyh Ali'nin buraya gelmesi İslâm dinini yaymak ve uğradığı yerleri (insanları) irşat etmekti, işte bu konuşmaları fırsat bilip köylüleri irşat etmek maksadı ile Şeyh Ali:

“Ağalar siz çoban bulana kadar ben sizin mallarınızı güdüvereyim” dedi.

Köylüler bu teklifi kabul ettiler. Bu zatın adını sorup “Şeyh Ali” olduğunu, lâkabına “Semerkandî” dendiğini öğrendiler.

“Olur, iste bakalım ücretini” dediler. Bu muhterem zat:

“**Ben ücret (para) falan istemem, yalnız benim karnımı doyurun. Birde yatacağım yeri temin edin, olur biter”** dedi.

Köylüler bu işe daha fazla memnuniyet gösterdiler. Neden memnuniyet göstermesinler ki karşılarına bir çoban çıktı gözü dünyaya tok. Parada pulda gözü yok. Cenabı Allah'ı zikirden gafil kılan şeylerden tamamen uzak. Bu faziletli çobana hep bir ağızdan:

“Peki” dediler.

Köylü ile Şeyh Ali anlaştı, dünya konusunda hiç bir ihtilâfları yoktu, herkes bu çobanda gördüklerini diğer çobanlarda göremiyorlardı. Ne vardı bu çobanda, neden bu çoban para (ücret) istemiyor ve bu çoban niçin boğazı tokluğuna sığırları gütmek istiyordu? İşte işin bu tarafını anlayabilecek basiret sahipleri her yerde bulunmazdı. Ne tatlı insandı Şeyh Ali... Hayvanlar dahil hiç kimseye zararı yoktu.

Çobanların En İyisi

Şeyh Ali Semerkandî Örenşar'da mânevi heybeti ile gözüküyor, manâlı mânalı dağlara, ovalara, taşlara, ağaçlara ve rızkını toplayan hayvanlara bakıyordu. Âleme anlamlı ve ibret dolu amaçlı düşüncelerle bakabilmek büyük insanlara mahsus bir nitelik. Gündüz tarlalara, çimenliklere otlamak için tek ve çift yürüyüp giden sığırların peşinde Şeyh Ali Semerkandî.

Hz. Musa da koyun gütmüş, koyunları sulamıştı. Ebu'l Beşer Hz. Âdem çift sürdü, öküzlerin peşinden yürüyüp evlek evlek tarlaları sürdü. Şeyh Ali Semerkandî başka bir şey değil ayni şeyi yapıyordu. Evet sığır güdüyor, sığır suluyordu. Öteden beri Örenşar'ın ovaları bölük bölük sığırlarla öbür hayvanlarla dolup taşardı.

Bir kaç gün geçti. Köylüler böyle bir çobanı ilk defa görüyorlardı. Ve bütün köylüler sevinçli idiler. Şimdiye kadar böyle bir çobana raslamadıkları için kendilerini uçuyor ve neşe saçıyor bir havanın içinde buldular. Nerde ise birbirlerini kucaklayıp tebrik edeceklerdi.

Yalnız dikkat edilecek bir nokta vardı. Bu büyük veli hayvanlara kızmıyordu, sığırlara söğüp saymıyordu. Ağzından katiyyen kötü bir lâf çıkmıyordu. Hattâ hayvanlar ona serkeşlik yapmadan itaat ediyorlardı. Bir kimsenin boğazı tokluğuna sığırları otlatması çeşitli hikmetlere ve çeşitli sebeplere yönelikti.

Şeyh Ali Semerkandî’nin gayesi ne idi?.. Kalbinde Allah aşkını taşıyanlar, kalbinde iman nurunu muhafaza edenler Şeyh Ali Semerkandî’nin gayesini çok çabuk ve gayet iyi anlıyorlardı. O'nun gayesi Cenabı Allah'a ibadet etmek, onu tanımak ve insanları ona yöneltmekti.

Bu zat çobanların en iyisi idi. Vakit girince namazını kılar, zikrini yapar, duasını ve niyazını tamamladıktan sonra üzerine aldığı dünyevî görevini bihakkın yerine getirirdi. Güttüğü ve otlattığı sığırları incitmezdi, onları aç susuz bırakmazdı. İslâmî her yerde tam olarak yaşadığı için elbette çobanların en iyi rütbesine ulaşmıştı.

İneklerle Buzağıların Bir Arada Otlamaları

Yine bir akşam köylüler köy odasında oturmuşlar sohbet ediyorlardı. Sağılır ineklerine çoban bulduklarından ötürü sevinmelerine bir diyecek yoktu. Ama: **"Danaları, buzağıları ne yapalım"** diyorlardı. Ve:

"Birde danalara, buzağılara çoban bulsaydık" diye hayıflandılar. Devamla:

"Sığırlardan ne rahatız" diyerek birbirlerine göz kırptılar. Şeyh Ali Semerkandî ermişlerin meclisinde üye idi, manen salahiyet sahibi idi. Göz kırpmalara, başka türlü davranışlara önem verecek bir kişi değildi. Hâsılı büyük bir zat idi. Bu büyük zat köylülere:

"Danalarınız, buzağılarınız için merak etmeyin. Onları da sığırların yanına katın ben güderim" dedi.

Köylüler:

"İyi ama danalar, buzağılar anaları bulunan ineklerin memelerinden sütlerini emerler" dediler. O mübârek zatda:

"Siz danaların, buzağıların emmelerine, ineklerin emzirmelerine karışmayın. Ben onları emzirtmem. Yalnız sığırları bana teslim ettiğiniz yere kadar danaları, buzağıları getirip götürmek size ait, gerisi bana aittir" dedi.

Köylüler Şeyh Ali'nin teklifini benimseyip kabul ettiler ve bu işe candan:

"Peki" sözü ile mukabelede bulunarak çoktan razı oldular. Köylüler sık sık bir araya geldikçe bu işi hayallerinde gezdirerek ağızlarında konuşup duruyorlardı. Ve

"Biz bulduk yitirmezsek" diye neşeli lâflar ediyorlardı.

Bu çoban ne güzel çobandı.. Sığırları, danaları ve buzağıları bir arada güdecek, ineklerin memelerindeki sütler akşam sahipleri tarafından sağılıncaya kadar bir kazaya uğramayacaktı. Şeyh Ali Semerkandî olağanüstü bir görünümle ortaya çıkıyordu ki bu bir ehli keramet işi oluyordu. Bakalım Şeyh Ali Semerkandî'yi kaç kişi anlayacaktı...

Şeyh Ali Semerkandî hayvanlar hakkında bir bildiği vardı ki köylülere ilgili hususlarda teminat veriyor, **"karışmayın"** diyordu. Hayvanlara söyleyeceği sözler vardı. Onun söylediği sözleri hayvanlara ileten, anlatan bir gizli kuvvet vardı. Buna iman gerektir. Burada akıl işlemez, iman iş görür.

Şeyh Ali Semerkandî sığırları (inekleri), danaları, buzağıları karşısına alıp:

"Ey hayvanlar, Allah rızası için benim yüzümü kara çıkarmayın. Emmeden ve emzirmeden eve dönüp gelin" dedi. Hayvanlar Şeyh Ali Semerkandî yi dinlediler ve onun yüzünü kara etmediler.

Hayvanlar inekli danalı, buzağılı otlarlar, emmezler, emzirmezler sahipleri tarafından çobana teslim edildikleri, yere kadar gelirler dururlar. Orası onlar için yasak sınırıdır. Evlerine gitmek üzere gelip yasak sınırı geçince meleşirler, her inek danasını buzağısını arar, her dana buzağı anasını arar. Böylece emme ve emzirme faaliyeti başlar.

Bu hayvanlar akşama kadar birbirlerinin yanma bile gelmezlerdi. Yani buzağı anasını emmek için zorlamaz, inek emzirmek için buzağısını aramazdı. Bu durum Şeyh Ali Semerkandî Hazretlerinin kerameti idi. Örenşar'da derviş kılığında gözüken kişinin kim olduğu ve nasıl bir zat bulunduğu zahir olan kerametleri delâleti ile daha iyi anlaşılıyordu.

Ekinlerin İçinde Dolaşan Sığırlar Ekinleri Yemeyip Otları Yediler

Şeyh Ali Semerkandî Örenşar'da ikâmet etmeye, hayvanları otlatmaya ve köylülerin yanında bulunmaya devam ediyordu. Buradaki yaşayan insanların irşat olup İslâm dinine gönül vermelerini temine çalışıyordu. Güzel şeye ve hayra delâlet etmek davranışların en iyisidir. Bu mübarek zatın tutum ve davranışını ibret ve heyecanla temaşa eden köylüler manen yapılan uyarılar bünyesinde cehalete veda ediyorlardı.

Şeyh Ali Semerkandî birgün güttüğü sığırları ekin ekili tarlaya saldı. Hayvanlara:

“Tarlanın ekili ekinine değmeyin, sadece otları yiyin” dedi. Hayvanlar otları teker teker ayıklayıp yediler, fakat bir tel dahi olsun ekin koparmadılar. Bu hali gören köylüler bir türlü akıl erdiremiyorlar, hattâ sinirlenip öfkeleniyorlardı.

Şeyh Ali'nin yanına kadar gelip bir şeyler söylemek için ıkınıp sıkınanlar oldu. Hattâ:

“Ne yapıyorsun be adam” diyerek çıkışanlar da göze çarpıyordu. Köylülerin telâşı karşısında Şeyh Ali sükûnetini bozmuyor, halim selim bir vaziyette hareket ediyordu. Ve:

“Merak etmeyin ağalar, hayvanlar ekinleri yemezler. Baksanıza otları yiyorlar” demek zorunda kaldı.

Köylüler birde baktılar ki hayvanlar hakikaten otları yiyip ekinlere hiç dokunmuyorlardı. Bunun üzerine bırakıp geldiler. Geldiler ama birbirlerine:

“Bu nasıl adam, buzağılarına analarının memelerindeki südü emzirmez, hayvanlara ekinleri yedirmeden ekinlerin içindeki otları ayıklattırır. Bunda birşey var ama bakalım sonu ne olur. Yoksa kerametli (ermiş) mi, sihirbaz mı, nasıl iş bu...” dediler,

Birde:

“Yahu nemize lâzım, ne olursa olsun işimizi görüyor ya” dediler. Köy halkını teşkil eden insanlar büyük bir zat ve bu zatın elinden zuhur eden keramet harikaları ile karşı karşıya idiler, insanlar Şeyh Ali'nin Cenabı Allah'ın keramet göstermeye yetkili velilerinden olduğunu ilk fırsatta kestiremiyorlar, keramet harikaları karşısında afallayıp kalıyorlardı. Fakat imam kuvvetli olan kişiler Şeyh Ali'ye hayran kalmaktan kendilerini alamıyorlardı.

O sene oraya Cenabı Allah bol bol ekin verdi. Bu mübarek ekin (nimet) leri biçip sürmek ve ambarlara doldurmakla bitiremediler. Bereketli mahsûlün tadına doydular. O kadar çok ekin oldu. Bolluğa kavuşan köylüler çok memnun kaldılar. Amma yinede bu büyük zatın kıymetini ve sahibi keramet olduğunu idrak edemeyenler oldu.

Otların Büyüyüp Ekinleri Basması

Cenabı Allah insanların dünyaya boşu boşuna gönderilmediklerini, imtihana tabi bulunduklarım ve yaptıklarından mesul olacaklarını haber veriyor. Aklı başında olan her insanın bu durumları bilmesi ve öğrenmesi lâzımdır. Bilhassa zikri geçen hususlara herkesin inanması şarttır.

Cenabı Allah'ın hükümlerini ve kudretini insanlara anlatmak için çalışan insanlara, onların elinden sadır olan harikalara karşı çıkmamak lâzımdır. Şeyh Ali Semerkandî’nin elinden sadır olan kerametler Cenabı Allah'ın kudretini ilân etmekte idi. Aklı-selim sahibi kişiler Cenabı Allah'ın bir kuluna neler ve nasıl bir yetki vermekte olduğunu seyretmişler, bu ibretli manzaraya iman etmekte geç kalmamışlardır.

Köylülerin ekinlerini süratle büyüyen yabani otlar boğuyordu. Otların tarlaları bürüyüp örtmesinden ekinler âdeta görünmez olmuştu. Bu olaya “Otların ekinleri basması” deniyordu. Köylüler otları ayıklamakla başa çıkamamışlardı. Çok uğraşıyorlar durmadan çaba gösteriyorlar, çalışıyorlar fakat çoğalıp giden otların önüne geçemiyorlardı.

Orada bulunan Şeyh Ali Semerkandî bu durumu yakından gördü. Köylünün çektiği sıkıntıya ve acı verici üzüntüye seyirci kalmadı. Onlara yine biiznillah kerametini izhar etti. Sığırları ekin tarlalarına saldı. Bu muti (itaatkâr) hayvanlara ekinleri basan otları yedirtti ve ekinler boğulmaktan kurtuldular.

Paytaht Bursa

Şeyh Ali Semerkandî Örenşar'da kalmaya devam ediyor, irşat hizmetini çeşitli vesilelerle halka aktarıyordu, Anadolu'nun pek çok yerlerinde olduğu gibi buradaki halk da **“Rum”** etkisinden, “Rum”

kalıntılarından daha henüz kurtulmuş değildi, irşada şiddette muhtaç idiler. Fütuhat daha henüz uzaklaşıp tarihe gömülmüş değildi. Halk İslâm dinine girmek için fevc fevc akın ediyordu.

Şeyh Ali Semerkandî Rum diyarı bulunan Anadolu'ya ayak bastığında "Bursa" şehri Osmanlıların "Paytahtı" idi. Bursa'da Osmanlı Hakanlarından Orhan Gazi'nin oğlu **Birinci Sultan Murat yani Murat Hüdavendigâr** padişah idi. Murat Hüdavendigâr Osmanlı padişahlarının üçüncüsüdür. Hüdavendigâr Gazi diye de anılır. Tahta çıktıktan birkaç yıl sonra Osmanlı Devletini İmparatorluk haline getirmiştir.

Bu zat Orhan Gazi'nin küçük oğludur. Gayet iyi huylu olduğundan kendisine Hüdavendigâr denilmiştir. Padişah olunca Bursa'yı merkez yaptı. Asi Karaman, Germiyan oğullarını Ankara'da perişan etti. Sonra Rumeliye geçerek Edirne ve Filibe'yi aldı. Balkanlarda ilerlemeyi çekemeyen Macar, Sırp, Ulah ve Bulgarlar birleştiler. Edirne sırtlarına kadar geldiler, bir gece hepsi sarhoş olarak istirahatte iken Türk-İslâm ordusu ansızın baskın yaptı, bütün düşmanlar zor kaçabildiler. Bu muharebe yerine **"Sırp Sındığı"** denildi.

Murat Hüdavendigâr daha sonra Selanik ve Manastırı da aldı, Sırp ve Bosna kralları yine birleşerek memleketimize hücum ettiler. Murat ordusu ile düşmanı fena halde bozdu. Bu meydan muharebesinden sonra yaralılar arasında dolaşırken **"Miloş Kaploviç"** isimli bir Sırplı tarafından hançerle şehit edildi. Zamanında memleketimiz çok genişlemiştir. Bursa civan büyük bir vilâyet halinde onun ismini almış, Hüdavendigâr Vilâyeti denmiştir. Şeyh Ali Semerkandî' nin Murat Hüdavendigâr ile görüştüğü, teklif edilen vezirliği kabul etmeyip Çamlıdere'yi tercih ettiği mervidir.

Osmanlı Padişahlarının resmi mühürü olan "Tura" Murat Hüdavendigâr'ın zamanında icat edilmiştir. Bu kıymetli zatların manen görüşmeleri, manen bilişmeleri ve manen birbirlerine yakınlık duymaları imkân haricinde kalan bir durum değildir. Şeyh Ali Semerkandî'nin Anadolu'da irşat görevi ile görevli bulunduğuna göre imanlı bir Hünkâr ile temas kurup görüşmesi gayet normal bir haldir.

Kurt ve Ala Öküz

Bursa Osmanlılara Başkent olmaya devam ederken Şeyh Ali de Örenşar'da ömrünü sürdürmeye, burada olayların âmilleri ve failleri ile hikmetlerin tecellisine vesile olmaya devam ediyordu. Sığırları otlatmaya ve ibret verici harikaları sergilemeye koyulan Şeyh Ali Semerkandî'nin varlığı parlayan ay gibi her yerde gözüküyor, İslâm her yerde batılın imha olup gitmesine şimşek gibi yetişiyordu. Hazreti Allah Anadolu'yu velileri, âlimleri ve mücahidleri ile böylece ihya etmiştir.

Örenşar'da köyün civarında bir çeşme vardı. Şeyh Ali Semerkandî sığırları çeşmenin bulunduğu taraflarda güderdi. Vakti saati gelince bu çeşmede sular ve aynı çeşmenin suyundan abdest alıp namazını kılardı. Bu mübarek zat hayvanların hakkını verir, onları aç susuz bırakmaz ve kendisi de ibâdetini asla terk etmezdi.

Yine bir gün sığırları sulamış, onlara istirahat emrini vermişti, İstirahate çekilen sığırlar kulaklarını kuyruklarını sallayarak ve geviş getirerek mışıl mışıl dinlenme vakitlerini dolduruyorlardı. Şeyh Ali abdest almış namaz kılıyordu. Selâm verip namazdan çıktı. Birde ne görsün... Bir kurt gelmiş ala öküzün başında bekliyor...

Şeyh Ali ayağa kalktı, yönünü kurdun bulunduğu tarafa çevirdi ve kurdun niyetini, ne yapacağını anladı, kurda seslendi:

"Cenabı Allah'ın mahlûku ey kurt!

Allah aşkına bırak öküzü. Bu öküz ve öbür sığırlar bana emanettir. Ben bu öküzün sahibine ne söylüyeyim, ne haber vereyim" dedi.

Kurt Allah tarafından lisana geldi. Ve:

"Cenabı Allah'ın ey kulu! Ey Rasüli Ekrem'in manevî evlâdı ve Hazreti Ömerü'l Faruk'un torunu! Bu öküzden bana Allah'ım tarafından nasip verildi" dedi. Şeyh Ali Semerkandî kurdun söylediklerini dinliyor, zihnine kaydediyor ve bu konuyu bir yere dayandırmaya çalışıyordu.

Zekâtını Vermeyen Kişinin Serveti Hayır Getirmez

Acaba kurt başka bir sığırı ve başka öküzü yemek istemiyorda, neden bu ala öküzü yemek istiyordu... Mutlaka bunda bir hikmet vardı. Kurt bu hikmeti de açıkladı. Şeyh Ali Semerkandî'ye ciddi bir tavırla:

"Çünkü bu öküzün sahibi zekât vermez. Onun için ben bu öküzü yiyeceğim" dedi.

Zatı muhterem Şeyh Ali Semerkandî kurdun bu sözleri karşısında irkildi

Şeyh Ali Semerkandî Kurda:

"Mademki öyle, yarın ye. Bugün bana bağışla bu öküzü" dedi.

Kurt büyük bir velinin sözlerini dinledi, itiraz etmedi ve "Evet" der gibi bir tavır takındı. Oradan uzaklaşmak için gideceği yeri tasarlıyordu. Kurdun ne yapmak istediği keyfiyet düşündürücü idi. Ve kurt çekip gitti. Saatlar ilerliyordu ve akşam vakti yaklaşıyordu.

Akşam vakti olunca sığırlar otlamayı terk edip köye geldiler. Şeyh Ali de köye geldi. Biraz düşünceli bulunan Şeyh Ali öküz sahibi ile ne ve nasıl konuşacaktı... Geçen olayı olduğu gibi aktaracaktı. Bakalım öküz sahibi nasıl karşılayacaktı... Şeyh Ali köyde öküz sahibini buldu, ona konuyu anlattı.

"Yarın bir kurdun gelip öküzünü yiyeceğini" açıkladı. Sebebini de enine boyuna izah etti.

Müslümanlıkla Alâkaları Az Olanların Hali

Şeyh Ali Semerkandî Örenşar'da sığır otlatmaya ve halktan bir fert olarak görünmeye müdavim olduğunda buralar Bizanslıların elinden ve işgalinden yeni kurtulmuş idi. Buraların insanlarının Müslümanlıkla alâkaları çok azdı. Ve Allah'ın emirlerini de hiç bilmezlerdi.

Onun için o adam yani öküz sahibi:

"Benim malımı kurt nasıl yer" dedi. Durup durup küplere biniyor ve köpürüyordu. Şeyh Ali'yi âdeta tahkir etti. **"Böyle şey olmaz"** diyerek ertesi gün öküzünü yine sığırlarla birlikte otlatmaya saldı. İnat bir kişi idi, fakat Şeyh Ali'nin sözleri karşısında gösterdiği inatçılığının kendine zarar vereceği belli idi. Gün gelecek, pişman olacaktı ama vaktinde yapmadığı nedametin faydasını göremeyecekti.

Allah Teâlâ'nın emirlerine ve O'nun imanlı kullarının nasihatlerine kulak vermeyenler Müslümanlıkla samimi ilgi kurmak istemiyorlar sayılır. Ala öküzün sahibi aynı duruma düştü. Muhterem zatın uyarmalarına kulak asmadı, sözlerini dinlemedi. Onun manalı işaret ifadeleri öküz sahibince alay konusu edildi.

Kurt Ala Öküzü Yedi

Ertesi gün sığırlar otlamak için yola revan oldular, ala öküz de onların içindeydi. Sahibi ala öküzün sığır sürüsünden ayrılmamasını istedi. Ala öküzü bir kurdun yiyeceğine hiç ihtimâl vermedi. Şeyh Ali önemli bir uyarıda bulunmuştu ama öküz sahibinin gönül gözü tamamen kapalı bulunuyordu.

Ertesi günü aynı saatte kurt sığır sürüsüne yaklaştı. Ala öküzün bulunduğu tarafa sessizce gitti. Ala öküze dalıp onu yere serdi, yemeğe başladı. Şeyh Ali Semerkandî bu manzarayı gördü. Bu durumun böyle tecelli edeceğini Şeyh Ali biliyordu. Kurda Şeyh Ali bazı şeyleri hatırlattı.

"Ey kurt! Öküzün derisini zayi etmeden etini ye de, derisini sahibine götürüp vereyim" dedi.

Kurt Cenabı Allah'ın velisine saygı gösterip onun tavsiyelerine uydu. Aynen bir kasap gibi yaptı. Öküzün etini yedi, derisine dokunmadı. Bilindiği gibi kurtların âdetlerindendir, yerken hayvanların derisini kasap gibi yüzerler. İşte bu tecrübe ile sabit olan husus, ta o zatın hatıratından bu yana biline gelmiştir.

Ala Öküzün Derisi Köye Geldi

Artık olan olmuştu, kurt öküzün derisini yüzmüş, bir tarafa bırakmış, etini kemâli âfiyetle yemişti.

Şeyh Ali Semerkandî deriyi aldı köye götürmek ve öküzün sahibine vermek üzere karar vermişti.

"Benim malımı kurt nasıl yer" diyen öküz sahibi bu defa ne diyecekti bakalım...

Bu işten Şeyh Ali Semerkandî üzülmemiş değildi. O da bir insandı, olaylar karşısında üzülebilme ve sevinebilme kabiliyetleri ile muttasıftı. Kurdun öküzü yemesi ve öküz sahibinin meram anlamayışı Şeyh Ali'yi üzmüş, elinden geleni yapmış ve neticeyi Hak Teâlâ'ya havale eylemişdi.

Ala öküzün ala derisini ala öküzün sahibinin diğer kara öküzünün sırtına belli olmayacak şekilde serdi Şeyh Ali. Gören kara öküzü ala öküz sanırdı. Akşam vakti sığırlar hep köye döndüler. Kara öküz ala öküzün derisi sırtında olduğu halde eve yavaş yavaş geldi.

Bütün sığırlar, öküzler evlere (ahırlara) dağıldılar. Fakat ala öküzün sahibi kara öküzünü göremedi. Oraya baktı, buraya baktı gelen giden yok.

"Ah kara öküzüm gelmedi" dedi. Kalkıp Şeyh Ali'nin yanına vardı. Dizlerini dövmeye başladı.

Şeyh Ali:

"Ben sana demedim mi idi: Kara değil, ala öküzün yok. Onu kurt yedi. Baksana ala öküzün derisi kara öküzün üstünde" dedi. Ala öküzün derisini çekiverince altından kara öküz çıkıverdi. Öküz sahibi öfkelendi, kabına sığmıyordu ve ne yapacağını şaşırdı.

İmanlı âlimlerin, velilerin sözleri altın ayarındadır, belki daha üstündür. Onların sözlerine ve nasihatlarına dikkat etmek, kulak vermek gerekir. Öküz sahibinin Şeyh Ali'ye diyeceği hiç bir söz yoktu. Ama cahil adam ne dediğinden, ne yaptığından haberi yok.

Öküz Sahibi Mahkemeye Koştu

Ala öküzün derisi ortada. Sahibi deriyi gördükçe kabına sığmıyor, sanki saldıracak yer arıyordu. Bir şeyler yapmak niyetinde idi. Büyük Veli Şeyh Ali'yi dinlememenin sonu bu. En sonunda öküz sahibi Ali Semerkandîyi mahkemeye vermek üzere harekete geçti. O zamanın yargıcı bulunan kadıya kadar gidip şikâyet etti.

Kadı bindi atına geldi köye ve ifadeleri aldı. Öküz sahibi mahkemeyi gayesinden saptırmaya, kadıyı yanıltmaya çalıştı. Yalancı şahitler buldu, onlara para verdi ve çirkin hareketlerle herşeyi alt üst etti. Hattâ daha da ileri gitti. Kadı ile kendi menfur emelinde birleşti. Maalesef kadıya da para yedirdi.

Dağlar Yürüdü

Yalancı şahitler:

"Öküzü kurt böyle yemez, parçalar. Bakın bu deri parça parça edilmemiş. Bu deriyi adam yüzmüş" dediler. Deri hakikaten usta bir kasap tarafından yüzülmüş gibi idi, Burada büyük bir imtihan vardı. Şeytan şahitleri kendi tarafına çekiyor, onları vesvese çukuruna itiyordu.

Kadı Şeyh Ali'ye:

"Sen ne diyorsun?" diye sordu. Hattâ **"şahidin var mı?"** dedi. Şeyh Ali:

"Benim şahidim kim olsun? Dağlar taşlar olsun" dedi. Kadının rüşvet çamurunda ayağı kaydı. Şahitler zaten berbat oldu.

Şeyh Ali'ye ters ters bakan Kadı:

"Behey adam, dağlar taşlar şahit mi olur?" dedi. Şeyh Ali Kadı'nın niyetini hissediyordu. Para kadının gözünü gönlünü kör etmişti. İtiraz eden kadı ve öküz sahibinin bir numaralı adamı.

Cenabı Allah'ın izni ile Büyük Veli mânevi yetkisini kullanacaktı. Nitekim kullandı. Kerametini harekete geçirdi. Dağlara:

"**Ey dağlar öküzü kim yedi. Allah Rızası için şahit olun"** dedi. Cenabı Allah'ın hikmeti bu ya. Dağlar bir

gürültü ile birden üzerlerine doğru yürüyüverdi.

Taş Olan Kadı Ve "Durdağı"

Bu hali görenler

"Aman bu dağlan durdur, yoksa mahvolacağız" diye Şeyh Ali'ye yalvarmaya başladılar. Şeyh Ali de

"Ey dağlar durun, benim Allah'ım büyüktür. Kötülük yapanın cezasını o verir"

dedi. Dağlar bir anda durdu. Orda bulunanlar bu hali de pek yakından açık bir şekilde gördüler.

Kadı mahkemede patavatsız lâflar etti, keramet harikasını gördüğü halde yine hatalı lâflar etmeye özeniyordu. Şeyh Ali'ye:

"Haydi getir kurdu, kendin yedin öküzü" gibi söylediği lâflar unutulacak cinsten değildi. Bu zat bu konuda hiç günahının olmadığını ileri sürdü. Hâlâ inadından ve sözünden dönmeyen kadı, Şeyh Ali'nin haksız olduğunu ileri sürerek fikir birliği kişilerle:

"Öküzü, Ali ödesin" dedi. Kadı da vicdan diye bir şey yoktu.

Şeyh Ali Semerkandî'nin gösterdiği keramet gerçeğinden ibret almayan kadı gözlerini örten kör dumanları silemedi. Şeyh Ali'nin halini ve tecelli eden harikayı gören köylüler hep iman ettiler. Suçsuz olduğu anlaşılan Şeyh Ali Semerkandî Hak ve halk nazarında iltifat ve yakınlık gördü. Ne idi kadının keramet harikası karşısında menfi bir tavır takınmasındaki maksat?..

Karardan sonra kadı abtıa binip yola düştü. Dağdan geçerken at ile birlikte taş oldu. Dağın adı **"Durdağı"** oldu. Elan bu dağda bu konu ile ilgili rivayetler tekellüm edilmektedir. Örenşar (Eskipazar) kentinde bu olayın tarihi levhası, değişik yorumlar ortamında nakledilmesi sürüp gitmektedir.

İşin acı tarafı büyük bir evliyanın karşısında bir kadının dünya malına yenilmesi, bundan böyle bu evliyayı mahkûm etmeye kalkması olmuştur. Hâlbuki kadı kararında mal, para ve sapık kişilerin baskısına yenik düşmemeli idi. Zikri geçen kadı yanlış kararının cezasını bulmuştur.

Akarken Duran Su

Günümüzde Çankırı vilâyetinin Eskipazar kazası ve civarı Şeyh Ali Semerkandî'nin Alanya'dan sonra teşrif ettiği yerdir. O günden bu yana isim, nüfus ve idare değişikliği olmuştur. Eskipazar'a bağlı **Sadeyaka** köyü vardır. Bu köyün bir de **"Şeyhler"** mahallesi vardır. Bu Şeyhler mahallesine yakın bir çeşme vardır. Bu çeşme asırlardır durmadan akıyor.

Şeyh Ali Semerkandî o zaman güttüğü sığırları bu çeşmeden suladığı olmuştur. Burada unutulmayan, faydalar bahşeden ve dillerde destan olan hatıralar bırakmıştır. Dünyanın mübarek ve şifalı sularından biri buradadır. Bu suyun adı "**Çekirge Suyu"** veya **"Sığırcık Suyu"**dur. Bu mübârek suyun meydana gelişi şöyledir :

Şeyh Ali Semerkandî bir vakit zikri geçen çeşmenin yanına abdest almak için gelmişti. Köyün kadınları çeşmenin önünde ekin yıkayıp oralara sermişlerdi. Bu zat bunlardan çeşmeye yanaşıp abdest alamadı. Vakitte iyice daralmıştı. Bundan ötürü sıkıntıya düşmüş bir hali vardı. Orada akıp duran çeşmeden su ihtiyacını temin etmesi, abdest alması zaruri bir durum arz ediyordu.

Bu mecburiyet karşısında Şeyh Ali Semerkandî çeşme başında bulunan kadınlardan su istedi. Kadınlar Şeyh Ali Semerkandî'nin kendilerinden ihtiyacı için özellikle abdest alması için su istemesini itibara almadılar. Halbuki abdest için su vermeleri gerekirdi. Abdest almak bir ibâdettir, abdestle kılman namaz da bir ibâdettir. Kadınlar bu durumu akıllarına bile getirmeyip üzücü bir tutuma girdiler.

Kadınlar Şeyh Ali Semerkandî'ye saygı gösterecekleri yerde hakaret etmekten kendilerini kurtaramadılar. Bu muhterem zata:

"Biz ekin yıkıyoruz, tasamız senin abdestin mi?" diye sert çıkışta bulundular. Büyük velinin karşısında

edep ve terbiyesini kaybeden kadınların hatalı davranışları acıklı olayların ve üzücü manzaraların vuku bulmasına zemin hazırlıyordu. Bunlar saliha kadınların seviyesinde değillerdi, İslâmî terbiye ve nezâketten yoksun kişilerden ne gibi bir nezâket beklenebilir ki...

Kadınlar gayretüllaha dokundular. Dakikalar geçtikçe Şeyh Ali"nin kalbi hırpalanıyordu. İnanç zayıflığından uzak kalamadıkları anlaşılan bu kadınlar bahil olmanın ve gafil bulunmanın vereceği zararları da idrak edemiyorlardı. Hele içlerinden biri Şeyh Ali'ye olanca hakaretini kustu. Çünkü İslâmın getirdiği nezâketten nasipsiz, kabalık yapmayı marifet sayan bir toydu.

Şeyh Ali vaktin çıkmak üzere olduğunun farkına vardı. Bu bakımdan o vaktin namazını kılamayacağı korkusu içini sardı. Gerçi ne yapıp yapıp teyemmümle de olsa o vaktin namazım geçirmeyip kılacaktı ama gözünün önünde şırıl şırıl akıp duran sudan neden abdest alamasındı...

Şeyh Ali Semerkandî orada asasında gizli bulunan suyu çıkarmak gönlüne düştü. Cenabı Hak velisini hakaret yağmuruna tutanların karşısında yalnız bırakmadı. Şeyh Ali kadınlara bir terbiye ve ibret dersi vermek istedi. Kadınlar suyun başında ara sıra kavga da ediyorlardı. Ekin yıkarken:

“Sen yıkayacaksın, ben yıkayacağım” diye de döğüş ettikleri de oluyordu.

Bu kadınlar aslında İslâm dinine iman etmişlerdi, fakat daha henüz tam yaşamıyorlardı. Asadan su çıktığı zaman bu kadınların birbirlerine düşmeleri muhtemeldi. Durum bunu gösteriyordu. Kadınların çeşme başında gelip geçen erkeklere karşı kendilerini korumamaları, gizlenecek taraflarını gizlememeleri çok abes oluyordu. Şeyh Ali Semerkandî işin bu tarafını da düşündü. Asasından çıkacak olan su, bu durumun halledilmesine ve kadınların çeşmenin başından uzaklaşmasına vesile olacaktı.

Şeyh Ali Semerkandî asasını yere üç defa kakdı veya vurdu :

“Ya mübarek patla” dedi. Bir değirmenlik su patlayıp çıkmıştır. Şeyh Ali Semerkandî’ye hakaret yağdırıp su vermeyen kadın suyu görünce feryadı basmıştır. Çünkü su ırmak olurcasına gözüktü, sanki oraları alıp götürecek gibiydi. Dehşetli bir heybet arzediyordu.

Çeşmenin başında bulunan kadınlar Şeyh Ali Semerkandî'nin çıkardığı suyu gördüler.

“Vay Ekinlerimizi de, kendilerimizi de sel götürecek” diye velveleyi kopardılar. Panik içinde kalan kadınlar ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Bu zaün keramet tariki ile çıkardığı su âfet getirecek cinsten değildi. Mutlaka bir fayda getirecekti.

Şeyh Ali Semerkandî çıkan bu suyun oralara bir âfet getirmeyeceğini, bereket getireceğini biliyordu. Cenabı Allah'ın sevgili kulu Şeyh Ali Semerkandî bulunduğu yerdeki insanların bu sudan istifade etmelerini diliyordu. Niyeti halisti ve hiç kimseye kötülük etmek değildi. Suyun olduğu yerlerde hayat olur, canlılık olur ve nebatat verimli bir şekilde mahsûl verir.

Şeyh Ali Semerkandî kadınlara nasihat etti. Onlara:

“Serkeşlik yapmayın, su darlığınız gidecek, buraya bereket yağacak, bereketli mahsulat zuhur edecek, bütün dünya buraya gelecek ve bolluk içinde yaşayacaksınız” dedi. Kadınlar Şeyh Ali'nin müjde veren sözünü hiç dinlemiyorlardı.

“Biz su falan istemeyiz. Suyun senin olsun” dediler. Hattâ gösterdiği kerametleri başına kaktılar.

“**İnekleri ekinlerin içinde güdüyor ekinlere zarar verdirmiyorsun, inekleri buzağılarla güdüyorsun buzağıları emzirtmiyorsun. Bir öküzün daha önceden kurt yiyeceğini haber veriyorsun. Sen sihirbaz mısın nesin”** diye alay ettiler.

“Şimdi üzerimize su çıkarıp gönderiyorsun, biz senden su istemiyoruz, faydasını da istemiyoruz” deyip kestiler.

Bu lâkırtılar işe yarar sözlerden değildi. Şeyh Ali Semerkandî işe yaramayan ve kalb inciten sözler karşısında dikilip kaldı. Şimdi ne yapacaktı... Bu kadınlar burada yaşayan insanlar hiç mi iyilikten anlamazlardı? O vakit durum bunu gösteriyordu.. Bazı insanlar karakterleri icabı iyilik karşısında

müteşekkir olmazlar, menfi ve hoş olmayan bir tavır takınırlar. Şeyh Ali Semerkandî'ye su vermeyen kadınlar böyle bir garip duruma girdiler. Şeyh Ali'nin yapacak başka bir hareketi ve iyilik takdim edecek bir muhatabı kalmamıştı. Ve hemen çıkarıp akıttığı suyu durdurdu.

Şeyh Ali Semerkandî suya:

"Dur yâ mübarek! Bunlara iyilik yaramaz, çıktığın yerden geri bat, kuruyup gitme, çık yine bat, olduğun yerde sakin ol" dedi. Mübarek su, bu büyük velinin kerameti olarak onun niyet ve arzusuna göre tecelli etmiştir.

Dünyanın Acibelerinden ve Harikalarından Biri

Bütün peygamberler birtakım ters insanlarla ve aksi adamlarla karşılaşmışlar, bu yüzden sıkıntı çekmişlerdir. Veliler de aynı şekilde çeşitli adamlarla karşılaşıyorlar, kendi İnikatlarından habersizlerin taşlamalarına maruz kalıyorlar. Şeyh Ali Semerkandî ile münakaşa eden kadının sözleri sıkıntı verici idi, bu kadm aksi bir kadındı.

"Öküzü kurda yedirirsin, ekinlerin içinde sığırları gezdirirsin, şimdide köyümüzü kentimizi suya mı bastıracaksın.. Sihirbaz mısın nesin?" diyerek bu büyük veliyi tahkir eden kadın başka söyleyecek söz bulamamış mı idi... İşte bir veli böyle tahkir edilirse onun için ıstırap olur.

Büyük Veli Şeyh Ali Semerkandî mübarek suya:

"Kaybol git ve görünme" demedi.

"Olduğun yerden çık, bir çay, bir ırmak, bir çeşme gibi akma. Ancak bir kuyu, bir pınar gibi ol, kaynadığın yerden geri bat, görüntüne ve tesirine devam et. Haşerelerin imhasına vesile ol" dedi.

Bugün mübârek su bir kuyu halindedir, akıntısı yedi adımdan fazla gitmiyor. Dünyanın acibelerinden ve harikalarından biri olarak görünüyor.

Bedduayı Hakedenler

Örenşar kentinde Sadeyaka köyünün Şeyhler Mahallesi üzerinde insanı düşündüren rivayetler ve nakiller vardır. Şeyh Ali Semerkandî ülkesinden kalkmış irşat için Anadolu'yu adım adım geziyordu. Mübarek suyun bulunduğu yerdeki insanlardan hakaret görmesi, bilhassa bir kadının o büyük veliyi tahkir etmesi gayretûllaha dokunmuş olacaktı.

Herşeyin zaman ve zemini gelince kullanılması zaruri bir keyfiyettir. Onlar bu büyük velinin bedduasını haketmiş olsalar gerek. Büyük velinin bu kadar alçak gönüllü davranmasına, bu kadar nasihat etmesine karşın onların şımarıklık yapmaları elbette karşılıksız kalmazdı.

Belirtilen yerdeki yaşayan insanların mübarek suyun başındaki döğüşüp itişme hatıraları devam eder gider. Belki Kıyamete kadar.

Hikmetinden sual olunmaz. Hattâ onlar bu mübarek sudan istifade edememektedirler. Şeyh Ali bir kere suyu orda çıkarmış oldu. Takdiri İlâhi böyleymiş. Pişman olmak veya olmamak Takdiri İlâhi'yi değiştirmiyor.

Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin Mübârek Su Hakkındaki Niyazı

Zikri geçen mübarek suyu yakından bilenler, suyun bulunduğu yere kadar gidip ziyaret ediyorlar. Suyun hassesine ve şifâ bakımından tesirine bakıp Cenabı Allah'ın kudret ve azametini yakından tefekkür ve temaşa ediyorlar. Cenabı Allah bu mübarek suya hasse (kendine ait özellik) vermiştir.

Hattâ mahsûlleri (ekili tarlaları) haşerelerin baskınına uğrayan insanlar (büyük ve samimi bir iman aşkı ile) bu Mübarek Suyu vesile kılarak Cenabı Allah'ın inayetini talep etmektedirler. Nitekim aradıkları şifâ'nın ve ilâcın bu şekilde meydana geldiğini haşeratın ve mazarratın def'i ref' olduğunu görmektedirler.

Şeyh Ali Semerkandî bu Mübarek suyu çıkardığında birtakım niyazlarda bulunmuştur. Bu suyun haşerelere şifâ ve ilâç olmasını Cenabı Allah'tan niyaz etmiştir ve niyazı Rabbimiz tarafından kabul buyurulmuştur. Bunda şek ve şüphe yoktur. Zaten şek ve şüphe edenler istifade edememektedirler.

Şıhlar mahallesinde yaşayan insanlar zamanında Şeyh Ali Semerkandî'yi üzen kadın ve kadınlardan (anıldıkça) memnun olmadıklarını, onların yanlış hareketlerini tasvip etmediklerini açıklamaktadırlar. Bu zata ve bu zatın şahsına atfedilen bu suya saygısızca davrananları kınamaktadırlar. Bundan böyle Şeyh Ali Semerkandî yi üzenlerden üzülerek bahsetmektedirler.

Bursa'da Padişah'ın Has Bahçesi

Şeyh Ali Semerkandî Örenşar (Eskipazar) kentini kaplayan yörede görevine devam ediyordu. Orda burda irşat görevini sürdürüyor, velâyet makamının gerektiğini yapıyor, sığır otlatarak, derviş görünümünde bulunarak İslâm'ın her yere nakşını temine gayret ediyordu. Bereketli bir hayatın ve bereketli bir ömrün sahibi bulunan Şeyh Âli Semerkandî Hazretleri insanlara dağda bağda, köyde kentte örnek oluyordu.

O sıralarda Bursa Osmanlı İmparatorluğu'nun Başkenti bulunuyordu. Padişah Bursa'da oturuyordu. Bir ara mazarrat (haşeretler) mahsûllere büyük bir âfet halinde musallat oldu. Hiç mahsûl alınamaz olmuştu. Bir kaç sene böyle devam etti. Ortalığı yakıp kavuran bir kıtlık âfeti alıp yürüdü. Birde hastalık görüldü, insanlar ölüm tehdidi altında büyük bir sıkıntıya ve paniğe düşmüşlerdi. Sık sık ölüm olayları dikkati çekiyordu.

Padişahın **"Has Bahçe"** adında bir bahçesi vardı. Bu bahçeye de aynı haşere (çekirge) ler musallat olmuş idi. Çekirgeler bahçede olan bitenleri yiyip bitiriyordu. "Has Bahçe"de herşey mevcuttu. Çok kıymetli idi bu bahçe, içinde neler vardı neler... Sanki yalancı Cennetti. Güllük gülistanlık.

Padişah insanların çektiği ıstırabı bihakkın gördü, üzüntüye kapıldı ve harekete geçti. Herkes kıtlıktan aç kalıyor, yokluk ahaliyi perişan ediyor ve hastalık her kapıyı çalarak ölüm saçıyordu. Padişah öne düştü, âlimleri, tabibleri başına toplayıp çare aradı. Oraya buraya, her yere haber saldı. Çok uğraştılar, gece gündüz çaba gösterdiler, halkı ezen bu felâketin önüne geçmek için bütün, çarelere başvurdular ve olanca güçlerini harcadılar. Ne yaptılarsa muvaffak olamadılar ve her tarafı arayıp taramalarına rağmen elleri boş kaldı.

Mübârek Sığırcık Suyu "Maü'lcerad"

Rum diyarının fethi ve irşadı için Şark'tan hicret edip Anadolu'da hareket halinde bulunan âlimler ve veliler birbirlerini, birbirlerinin meziyet, eser ve hususiyetlerini çok iyi biliyorlardı. Bilhassa Maveraünnehir'den gelen âlimler Anadolu'nun her yerine nüfuz ederek irşat konusunda zirveye çıkmak, Cenabı Allah'ın rızasına vasıl olmak istiyorlardı.

Bursa o günlerde İslâm âlimlerinin ve Evliyai Kirâm'ın beşiği haline gelmişti. Şeyh Ali Semerkandî'yi bilenler pek çoktu. Hattâ Şeyh Ali Semerkandî'nin "Bahru'l Ulûm" adındaki eseri âlimler arasında ün yapmış, bu ün Bursa kentine kadar ulaşmıştı. Bursa'da ulema arasında haşere ve hastalık âfetine çare aranırken bir ara Hz. Ömer'e Hz. Peygamberden intikâl eden şifalı suyun gizlenmiş olduğu Asayi Şerif konu edildi.

Bu Asa o anlarda Şeyh Ali Semerkandî'de bulunuyor, Örenşar kentinde Veliyyullah Ali Semerkandî ile dolaşıp duruyordu. Bursa uleması bunun İsfahan ile Şiraz arasında olduğunu öğrendiler. Ancak Şeyh Ali ile Anadolu'ya geldiğini ne bilsinlerdi... Şüphesiz Asâ'da gizli olan şifalı suyun emmaresi Hz. Ömer'in akıttığı yerden kaybolup gitmiş değildi. Bu su üzerinde İlmî araştırmalar, keşfî uğraşmalar devam ediyordu.

İmanlı âlimler o devrelerde herhangi bir konuda kitap yazarlarsa ilgili padişah veya ilgili devlet erkânı tarafından istinsah edilip dünyanın önemli ülkelerine gönderilir, oralardaki ilim mensupları bu kitaptan haberdar edilirdi.

Bursa padişahının etrafında bulunan âlimler okumadık kitap bırakmadılar. Hz. Ömer'e Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemden hediye tariki ile intikâl eden Asa'dan, Efendimiz parmağından akan suyun (şifâ neşreden Mai Mübârekin) bu Asâ'da gizli bulunduğundan, bu suyu Hz. Ömer'in İsfahan ve Şiraz tarafına bir çeşme yaptırıp o çeşmeden akıttığından, böylece oralardaki haşere âfetinin ve hastalık felâketinin def edildiğinden haberdâr oldular.

İlim insanlar için büyük bir kuvvettir. İlmî ve keşfî kanaldan yürüyen âlimler padişahı uyardılar. Bursa'da baş gösteren haşere âfeti ile hastalık felâketinin önlenmesi için İsfahan tarafında bulunan ve anılan sudan Bursa'ya getirilmesi zaruri bir hal almıştı.

Çünkü Cenabı Allah derdi (hastalığı) yaratmış, aynı zamanda şifayı (ilacı) da yaratmıştır. Aramak ve sebeblere sarılmak gerekmektedir. Hattâ Efendimiz hem âhireti, hem dünyayı isteyenlerin ilme sarılmalarının gerektiğini söylemiştir. Gerçekte budur.

Anadolu'yu tarayan âlimler arasında şifalı suyu Hz. Ömer'in bizzat İsfahan tarafına bıraktığını, suya vasıl olmakla görenler olmuş, bu durum padişaha sunulmuştur. Artık şifalı suyu bulmak için ve İsfahan'a gidip getirmek için karar verildi.

Padişah Ferman Çıkardı

Âlimler suyun hal ve keyfiyetini, adresini tesbit edip padişahın fermanına eklediler. İsfahan olsun, Şiraz olsun, hasılı o taraflarda bulunan kentler olsun Bursa'ya epeyce uzaktı. O günün şartlan oralara kadar atlarla kara yolu üzerinden gitmeyi gerektiriyordu. Ne olursa olsun gidilecek o sudan mutlaka getirilecekti.

Ama kim ve kimler gidecekti... Padişah ve onun başında bulunduğu devlet erkanı bu konuda en iyi ve en isabetli karara varmaya çalışıyordu. Aslında meselenin başında ilim ve ilim adamları vardı. Bu iş Cenabı Allah'ın inayeti ile mutlaka başarılacaktı. Bu âlimler elbette boş değildiler. Çünkü imanlı idiler. Şeyh Ali Semerkandî'nin eserini tetkikle, onun şifalı su konusundaki ününü anlamakla bu velinin hüviyetini gün ışığına çıkarmış oldular.

Padişah fermanına, ehil üç adamın gidip bu mübarek sudan alıp gelmesini kesin emirle kaydetti. Üç devlet adamı, yani üç memur veya üç subay (Zaptiye) görevlendirildi.

Üç Zaptiye Bursa'dan Yola Çıktı

Bursa'dan üç zaptiyenin yola çıkarılması gerçekleşmiş oldu. Bursa'dan ayrılan üç zaptiye büyük bir sorumluluk altına girmiş bulunuyordu. Yürüyorlar, durmadan yürüyorlar, Bursa'nın şekli hayallerinde dalga dalga oluyordu. Günün birinde şifâ suyunu bularak Bursa'ya gelebilmeleri en büyük başarı olarak ilân edilecekti. Üç zaptiye bir an önce suyu bulup gelmeleri için can atıyordu.

Yolun başlangıcında çok heyecanlı olan bu şahıslar Örenşar'a doğru ilerliyorlardı. Akıllarında çok şeyler dolaşıyordu. Geride ıstırap içinde yanıp dönen insanlar kalmıştı. Onlar ümidi bunların getirecekleri şifâ haberine bağlamıştı.

Evet:

1) Halk hastalıktan ölüyor,

2) Mahsulat âfetten yok oluyordu.

Şark tarafına uzayıp giden yolu yaya olarak kat etmek kolay değildi. Ne olursa olsun emri alan kişiler yürüye yürüye gidecek, bu uzun yolun sonuna varacak ve suyu bulup getireceklerdi. Zira başka çıkar yol yoktu.

Nihâyet Örenşar'a kadar geldiler. Şeyh Ali Semerkandî ise Örenşar ve Örenşar'ın civarında bulunuyor, buralarda kendisine takdir edilen zamanı tamamlıyor, İlâhî tecelliyatı gözleyip takip ediyordu. Büyük velinin her şeyinde her bir tutum ve davranışında hikmetler çağlıyordu

Mübarek Suyun Üç Yolcusu Aliyyü'ssemerkandî İle Örenşar'da Karşılaştılar

Kıvrılıp giden Örenşar yolları dağlardan ovalardan geçiyordu. Buralarda bir çoban vardı, Örenşar'm dağında gözükür, ovasında gözükürdü. Bursa'dan mübarek su için yola çıkan üç yolcu Örenşar'm dağında bu çobana rastladılar. Çobana baktılar, tekrar tekrar baktılar. Bu çoban daha başka bir çobandı. Yüzünden nurlar akıyor, sevimli gözleri ile âleme hikmetle bakıyordu.

Üç yolcu bu çobanın kim olduğunu bilemediler ama bu çoban Şeyh Ali idi. Şeyh Ali üç yolcunun hâl ve keyfiyetini biiznillah anladı. Yolculara nerden gelip nereye gitmekte olduklarını sordu. Çobanın bir bildiği vardı, her çoban bir olmazdı. Şeyh Ali bilgili, alçak gönüllü ve maneviyatı yüksek bir insan idi.

Aliyyü'sSemerkandînin karşısında dikilen üç zaptiye bakınıp durdular ve nerden gelip nereye gitmekte ve niçin gitmekte olduklarını anlatmaya hazırlandılar. Başladılar anlatmaya. Olan biten şeyleri izah ettiler. Şeyh dinledikçe her şeye vakıf oluyor ancak tebessüm etmekle yetiniyordu.

Çoban kıyafeti ile Örenşâr âlemine gözüken Şeyh Ali vakar ve sabırla karşılaştığı olayları manâlandırıyor, ibretle bakabilen gözlere ibret dersi veriyordu. Zaptiyelerin burada çok dikkat etmeleri gerekmekte idi.

İnsanın her karşılaştığı kişi Hak Teâlâ'nın yarattığı bir âdemdir, her âdemin ne olduğunu herkesten daha iyi bilen Allah'tır. Kılık kıyafet bir insanın ne ve kim olduğuna dâir kesin bir ölçü değildir. Cenabı Allah'ın has kulları dünyanın görünüş ve riya anlayışına önem vermezler.

Üç Zaptiyenin Biri Hatalı Konuştu

Şeyh Ali Semerkandîye vazifelerini anlatan zaptiyeler iyi bir başlangıç yapmışlardı amma içlerinden biri çocukça hareket ederek hatalı konuşmalar savurdu. Çocukça dedik, fakat büyük bir adamın çocukların yaptığı hataları işlemesi affedilmez ve hoş karşılanmaz.

Bakınız o üç zaptiyenin biri öbürlerine Şeyh Ali'nin huzurunda:

“Yahu siz rast geldiğiniz adamlarla lâfa dalıyorsunuz, konuşacağız derken eğlenip duruyorsunuz. Ülkemiz bu kadar ıstırap içindedir. Şununla bununla fazla vakit kaybetmeye lüzum var mı?

Hem bu çoban ne bilecek, adamın haline bakın?

Üstünde kırk yamalı bir abası var, baksanıza... Çobandan ne medâr ve ne medet umulur?

Durmayın haydi gidelim” dedi.

Hattâ bu zaptiye sözü daha ileri götürdü. Söze devamla Şeyh Ali'ye: **“Senin işin yok mu? Haydi sığırlarını güt neylersin bizi...”** deyip çıkıştı. Azarlamalarını sürdüren bu zaptiye kendinde büyük bir cüret gördü.

Halbuki bu muhterem çobana böyle gönül zedeleyici sözler söylemek kimin haddine idi... Kabahati olmayan insanı sebepsiz yere incitmek günahtır. Şeyh Ali Semerkandî zaptiyelere yardımcı olacaktı başka her hangi bir art niyeti yoktu. Normal usuller muvacehesinde onlara yaklaşmak ve dertlere çare bulmak niyetindeydi.

Şeyh Ali'nin büyük bir zat olduğunu aklının ucundan bile geçiremeyen zaptiye bir anda düşüncesiz bir tutumun içine girmiş bulunuyordu. Allah'ın çoban kullarını da hesaba katmak onlar hakkında yanlış yorumlara girmemek gerekir. Padişah Allah'ın kulu olduğu gibi çoban da Allah'ın kuludur.

Arkadaşlarını Şeyh Ali Semerkandî'den koparıp yola iteleyip kakan zaptiye ne biliyordu acaba?... Bu hareketi bir şey bildiğinden değildi. Aliyyü'sSemerkandî yi bilmiyordu, işte böyle... Öyle ya ne bilsinler çobanın kim olduğunu...

Aliyyü's Semerkandî “Üç Gider İki Gelirsiniz” Dedi

Şeyh Ali Cenabı Allah Teâlâ'nın seçkin kullarından idi, olgun bir zat olarak gözüküyordu. Her şeyin

aslını faslım biliyordu. Sert davranan insanların seline kapılmaz, onlara uymazdı. Kâmil olmayan insanı idare etmek kolay bir iş değildir. Şeyh Ali zaptiyelere sert davranmıyor, alçak gönüllülük ediyor ve onları samimiyetle dinlemeye yöneliyordu.

Şeyh Ali zaptiyelere nasihat etmek istedi. Nasihat güzel şeydir. Nasihat dinlemeyen, kulağına lâf girmeyen insanlar başlarına gelecek şeylere katlanmak mecburiyetindedirler. Onun için insanlar nasihat dinlemek sûretile ayakta durabilirler.

Şeyh Ali Semerkandî üç zaptiyenin ahvaline baktı, gelecekte onların başlarına gelecek olan şeylerden bahsederek büyüklüğünü gösterdi. Ve onlara:

"Oğlum!... Üç gider, iki gelirsiniz. Arayı arayı beni bulursunuz. Çobanı o zaman bilirsiniz. Şifayı benden alırsınız" dedi. Ama bu şahıslar bu zatın sözünden hiç bir şey anlamadılar. Belkide söylenen sözün derinliğine, inceliğine, manidârlığma ve vecizliğine inmediler.

İçlerinden biri çobanın sözü ile iş yapılmayacağı kanaatini izhar etmişti ki en büyük hatayı dilinden fırlatarak sergilemişti. Halbuki İslâm dininde meşveretin (istişare ile iş yapmanın) önemi çok büyüktür. Üç zaptiye bu hususu biliyorlardı. Lâkin Örenşar beldesinde bir anda hayatın ters yönden hevesatına kapılıverdiler, Şeyh Ali'yi bir tarafa itip yollarına devam ettiler.

Üç Kişi Tarif Edilen Yola Varmak Üzere Yollarına Devam Ettiler

Uzun yolları kat etmek için çaba gösteren üç zaptiye ovaları geçip dağları aşıyorlardı. Bursa nere İsfahan nere... fakat aldıkları emri yerine getirme hevesleri ve gönüllerine koydukları azmin teşvikleri onları ileriye doğru hızla itiyordu. Onlar için ölmek var dönmek yoktu. Nitekim yürüdüler ve yürüdüler... İsfahan, Şiraz, Horasan, Buhara, Semerkant'ı dairevî olarak içine alan (Anadolu'ya göre) Şark diyarına ulaştılar.

Ellerinde taşıdıkları fermana ve talimata göre mübarek suyun bulunduğu yeri, İsfahan'ı arıyorlardı sordular ve durmadan sordular. Hani: "Soran dağları aşmış, sormayan düz ovada şaşmış" derler. Sordular ve tarif edilen yere vardılar. Şeyh Ali Semerkandî Örenşar'da geziyor, sonuca intizar ediyordu.

Oralarda neyi ve kimi bulacaklardı... Ellerindeki ciddi talimat gereğince şifalı suyun bulunduğu yeri tesbite çalışıyorlardı. Ellerindeki kesin belgeler, zihinlerindeki kati bilgiler ve gönüllerindeki iman nuru onları güçlü kılıyordu. Yani bu kimseler âlimlerin direktifine göre ellerindeki belgelerle hareket ediyorlardı. Boş değildiler, bundan ötürü cesaretle ileri atılıyorlardı.

Bu üç kişiyi seçerken ulemanın görüşü de alınmışta, ulema bu üç kişiyi tasvip etmişti. Yola dayanıklı, araştırma istidadına sahip idiler. Araştırmacıların kendilerine has özellikleri olur. Bu özellikler bu üç kişide görülmüştü. Onun için bir ülkenin büyük bir faciadan kurtulması bunların bulup getirecekleri şifalı suya bağlanmıştı ki bu da Cenabı Allah'ın hikmetleri arasında yer alıyordu.

Ahmedi Kebîr'i Buldular

Horasan illerinde, Semerkant kentlerinde ve İsfahan beldelerinde adım adım aradıkları Şeyh Ali Semerkandî'nin kıymetli kardeşi Ahmed-i Kebîr'i buldular. Bir bayram havasına girip dertleşmeye, konuşmaya ve uzlaşmaya başladılar. Üç zaptiyenin kalbi küt küt atıyordu. Ahmed-i Kebir'e bir şeyler demek ve şifâlı suyu sormak için can atıyorlardı.

Söz padişahın fermanına geldi. Heyecan içinde padişahın fermanını ve olayı dile getiren emrini Kebir Ahmed'e bildirdiler. Bursa halkının düştüğü felâket çukurunun ne kadar derin olduğunu anlayan Ahmed-i Kebir düşünmeye başladı.

Kebir Ahmet büyük zatlardan, Hak Teâlâ'nın veli kullarındandı. Yollarda olup biten şeyleri keşfetti. Hattâ bunların Şeyh Ali Semerkandî ile görüştüklerini bile hissetti. Ahmed-i Kebir bir ara bu üç zatın neden buralara kadar geldiğini tefekkür etti. Aradıkları suyun, yâni şifalı suyun Aliyyü's Semerkandî de olduğunu, onunla neden anlaşmadıklarını aklından geçirdi.

Ahmed-i Kebir etrafına bir göz gezdirdi. Misafirlerin yüzüne baktı. Geldikleri yer ile bulundukları yerin arasının ne kadar uzun olduğunu hesapladı. Hayret etti. Onlara işin aslını anlatmak zorunda kaldı.

Üç Kişiden Biri Öldü

Ahmed-i Kebîr karşısında iki kişi görüyordu. Çünkü İsfahan ve civar kentlerde Kebir Ahmed-i ararken bu üç zaptiyeden biri ölmüştü. Karşılıklı konuşurken Kebir Ahmed bunu da anladı. Evet Kebir Ahmed dert yükü ile dolaşan bu insanları ters yüz etmek istemedi.

Ahmed-i Kebir onlara seslendi:

"Siz yolun yakınından dönmeyip buraya kadar geldiniz. Bilemediniz, anlayamadınız ve düşünemediniz. Gelirken yolda karşılaşıp konuştuğunuz çoban sizin derdinize ilaç bulacak olan tabibti. Sizin aradığınız şifalı su ondadır. Oturup onunla neden anlaşmadınız... Amma ne hikmettir ki zahmet edip buraya kadar kalkıp geldiniz. Hani siz üç kişi idiniz. Biriniz ne oldu?" dedi.

Geride kalan iki zaptiye:

"Sorduğunuz o arkadaşımız öldü" dediler. Gözleri yaşlarla dolup dolup boşalıyordu.

Ahmed-i Kebire bu iki zat:

"Aman efendim, sen yolda karşılaştığımız çobanı, onunla yaptığımız konuşmayı ne bildin" dediler. Ahmed-i Kebir cevap verdi:.

"O çoban benim kardeşimdir, esasen sizin aradığınız o idi; şifalı su ondadır. Biz buradayız. Ve lâkin o Anadolu'da vazifelidir" dedi. Gaibi Allah bilir ve bildirdiği evliya kulları da bilir.

Ahmedi Kebir Bu İki Şahsı Şeyh Ali Semerkandî'ye Götürdü

Bursa'dan yolları teperek gelen arkadaşlarını kaybeden iki zaptiye Ahmed-i Kebir'e sarılıp bağlandılar. Hallerini, dertlerini ona döktüler ve aman dilediler. Hattâ yalvarıyorlar:

"Ya Ahmed! Ne olur bizi, kardeşin Aliyyü's Semerkandî ye götür" diyorlardı. Anlaşılıyordu ki bunların ıstırabı basit bir ıstırap değildi. Arkalarında kendilerini bekleyen bir insan kitlesi bırakmışlardı.

Ahmed-i Kebir bu iki kişinin çektiği ıstırabın çok ağır olduğunu yüzlerinden okuyordu. Artık bunlar ıstırap içinde pişip olgunlaşmışlardı. Herhangi bir iddiaları yoktu, insanları pişiren, dünyayı tanıtan ıstıraptan Arkadaşlarını kaybeden ve ülkelerine şifalı suyu götürmek için son gayretlerini sarf eden bu iki kişi Ahmed-i Kebir'in etrafında pervane gibi dönüşüyorlardı.

Ahmed-i Kebir bunların hiç vakit geçirmeden Örenşar'da Şeyh Ali Semerkandî'ye ulaşmalarının gerektiğini pek yakından temaşa etti. Dünyada insanı insana muhtaç kılıp bağlayan Hazreti Allah her şeye kadirdir. Şeyh Ali Semerkandî'nin şifâ suyuna memur edilmesi, Rum diyarını dolaşıp durması bir sürü hikmetlerin tecellisine yönelikti.

İki zat dayanamayıp Kebir Ahmed'e:

"Bizi Şeyh Ali'ye götür", dediler. Çok sıkıldılar, ne yapıp yapıp Şeyh Ali'ye bir an önce gitmek istiyorlardı. Yalvardılar, yakardılar ve Kebir Ahmed'in önünde boyun büktüler. Bunların yalvarmaları karşısında Kebir Ahmed hareketsiz kalmadı.

Kebir Ahmet:

"Peki öyle ise, sizi Şeyh Ali'ye götüreyim" dedi. Birine:

"Sen sağ ayağımın üstüne bas ve boynumdan kucakla", öbürüne:

"Sen de sol ayağımın üstüne bas ve boynumdan kucakla" dedi.

"Gözlerinizi yumun (kapayın), ben açın diyene kadar açmayın" dedi. Ve sıkı sıkıya tenbih etti. Ahmed-i Kebir'in kerameti böylece sadır oldu. Çoban Şeyh Ali ile ilk defa karşılaşıp konuştukları

Örenşar yöresine geldiler. Dur dağına yaklaşınca Kebir Ahmet:

“Gözlerinizi açın” dedi. Gözlerini açınca birde ne görsünler, daha önce Çobanla konuştukları yere gelmişler.

Örenşar'dan Horasan'a ve Horasan'ın bulunduğu ülkeye kaç günde varmışlardı? Belki günlerce yol yürümüşlerdi. Fakat Örenşar'a dönüp gelmeleri on dakika bile sürmedi. Günlerdir belki aylardır zar zor gittikleri yerden aniden dönüp gelmeleri kendilerini derin düşüncelere şevketti. Bambaşka bir hale uğradıklarını, bilemedikleri bir durumla karşı karşıya olduklarını kabul ettiler.

Ahmedi Kebir Örenşar'dan Geri Döndü

İki zaptiye şaşırıp kalmıştı, ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Kebir Ahmet bunları uyardı ve söz müdahalesinde bulundu. Bu zat onlara:

“Merak edip derin derin ne yapacağız diye düşünmeyin. Bunlar olağan iştir. Siz şimdi gidip kardeşim Şeyh Ali'den özür dileyin” dedi ve geldiği yere döndü.

İki zaptiye Şeyh Ali'nin yanına geldiler, eline ayağına sarıldılar:

“Aman Şeyhimiz! Bizi affet. Biz hata ettik. Ama daha önce senin kim olduğunu bilememiştik” dediler. Böylece özür dilemiş, hatalarını dile getirip gerçeği görmüş oldular.

Şeyh Ali bunların haline baktı. **“Her ne ise, zahmeti siz kendiniz çektiniz”** dedi. Ve onları o gün misafir etti. Beraberce her şeyi konuşup anlaştılar. Bursa ve kentin civarında bulunan halkın bu iki kişiyi günlerce bekleyip durmaları kolay bir iş olmuyordu.

Bu bakımdan Bursa'ya erken gitmek, ıstırap çeken insanların ıstırabını dindirmek ve dertlilerin derdine derman, yaralıların yaralarına merhem olmak icab ediyordu. Aliyyü's Semerkandî çağırılan (davet edilen) Bursa'ya gitmek için kararını verdi. Ahmed-i Kebir kardeşi Şeyh Ali Bursa'ya gitmek için hazırlık yaparken Buhara'ya çoktan geri dönüp varmıştı. Belirli bir bölgede yerleşmiş bulunan Semerkant, Buhara, Horasan, İsfahan ve Şiraz Şark'ın ün yapmış şehirleridir.

Günün birinde Ahmed-i Kebir dünyadan veda etmeye hazırlandı. Şu fani dünyada ebedi kalan yoktu. Şimdiye kadar dünyanın in

sanlarla dolup dolup boşalması bunu gösteriyordu. Evet günün birinde Ahmed-i Kebir Hakk’a yürüdü ve rahmetlik oldu. Aliyyü's Semerkandî’nin büyük kardeşi idi. Buhara'da bulunmaktadır.

Bursa'ya Haber Uçurdular

İki zaptiye Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin kendileri ile Bursa'ya kadar gideceğini anlayınca çok sevindi. Bu iki kişinin sevinci bir bayram havasını andırdı. El altından bir köylü ile anlaşıp bu köylüyü (kendilerinden önce Bursa'ya haber ulaştırmak üzere) yola çıkardılar. Köylü pürtelâş içinde yola koyuldu ve Bursa cihetine hızla yöneldi. Bursa'ya varınca Padişah'a ve erkanına:

“Şifalı suyun ve bu su sahibinin gelmekte olduğunu su sahibi Şeyh Ali Semerkandî’nin büyük bir zat olduğunu, onu karşılamak için yola çıkmalarının (istikbâl etmelerinin) gerektiğini” anlatacaktı.

Anılan köylü adam bu heyecanlı habere kâmil olarak yıldırım hızı ile dere tepe dümdüz gitti. Kısa zamanda Bursa'ya vardı ve padişahı buldu, olanları ve olacak olanları anlattı. Bu haber Bursa'da dalga dalga yayıldı, herkes ilgi gösterdi ve halk arasında bir merak hissi uyandı.

“Bu su nasıl bir su, bu zat nasıl bir zattır” diye günün konusu tamamen bu olaydı.

Padişah; vezir vüzeranın ve ilgili ülemanın katıldığı bir toplantı yaptı, durumu onlarla görüştü. Görüşmede herkes fikrini söyledi ve Aliyyü's Semerkandî’nin Bursa'ya gelmekte oluşu yetkili kişilerin dikkatini çekti. Bakalım sonuç nerde düğümlenecekti... Fakat şunu bilmek lâzımdı ki Kibarı Evliya'dan çok muhteşem bir zat geliyordu. Bundan dolayı Bursa kentinin insanları ne kadar iftihar etse azdı.

Aliyyü's Semerkandî'yi Denemek Ve İmtihandan Geçirmek İçin Fikir İleri Sürüldü

Vezirler ve âlimler arasında bir kaynaşma başladı, tereddütlü anlar geçiriliyordu. Şeyh Ali bir dereceye kadar biliniyordu ama bu şahıs nasıl bir zattır, ne yapar, ne eder ve büyüklüğü nereden geliyor düşüncesi vüzeranın ve ulemanın aklını meşgul ediyordu. Vezirler bu zatı açık delillerle anlamak istediler ve ortaya onun büyüklüğünü çıkarabilecek ölçü atmak dilediler.

Vezirlerden biri: **"İstikbâline çıkacağımız Şeyh'in haber verildiği gibi büyüklüğünü ve derecesini anlayabilmek için ona bir kaç sual sorarız veya çeşitli denemelerde bulunur, bu şekilde onu imtihandan geçirmiş bulunuruz"** dedi.

Vezirin bu teklifi kabul edildi. O zamanlarda şöyle bir örf ve âdet vardı. Hazır vaziyette yetiştirilmiş ve eğitilmiş arslanlar bulundurulurdu. Şehir bir istilaya ve herhangi bir saldırıya uğrarsa hemen bu azgın arslanları bırakırlar, saldırganları parçalattırırlardı.

İlgililer: "**Şeyh Ali'nin üzerine de bu arslanları bırakalım. Eğer büyük bir zat ve ermişlerden ise belli olur. Yoksa kendini kurtarsın"** dediler. Bu durumun hayallenmesi bile insana ürperti veriyordu. Nasıl olacaktı bu iş...

Bir insanın üzerine arslanların hücum etmesi nasıl izah edilebilir? Elbette arslanlar tarafından hücuma uğrayan insanın parça parça olacağı ve kanlar içinde kalıp can vereceği akla gelir.

Şeyh Ali arslanlarla karşılaşacak, büyük bir denemeden geçmiş olacak... İlgililer böyle arzu ettiler. Bakalım nasıl bir manzara tecelli edecek... Bu manzarayı duyupta merak etmemek mümkün mü hiç... O heyecanlı manzara bekleniyor, Cenabı Hakkın bu konudaki takdiri ibretle temaşa edilmek isteniyordu.

Selâma Duran Arslanlar

Arslanları Şeyh Ali Semerkandî'nin geleceği yolun şehir başlangıcından bıraktılar. Arslanlar kükreyerek ileri atılıp parçalayacakları adamı arıyorlardı sanki. Arslan seslerini işitenler ve bu haberi işitenler o tarafa koşuşarak gidiyorlardı. Koşuşanların kalbi eri mekik dokuyordu. Heyecanlı anlar bekleniyor, akılları tırmalayan olayın seyredilmesi titrekli konuşmalara sahne oluyordu.

Aliyyü's Semerkandî Bursa şehrinin sınırları içine girmiş, yanındaki görevlilerle uzun yolculuğun sonuna gelmiş bulunuyorlardı. Muhterem veli Şeyh Ali uzaktan gözüktü ve gözükünce vaki olacak olaya herkes yüksek yerlere tırmanıp oralardan seyretmek istiyordu.

Biraz sonra arslanlar Şeyh Ali'ye yaklaşmış olacaklardı. Arslanlar orayı burayı koklayarak, tozu dumana katarak yol boyu yürüyüp gidiyorlardı. Böylece iki taraf dakikalar geçtikçe birbirlerine yaklaşıyordu.

Şeyh Ali'nin yanındaki adamlar arslanları uzaktan görür görmez yakınlarında olan ağaçlara tırmanmaya başladılar. Ağaçların en yüksekte bulunan dallarına çıkıp oturdular. Her şeyin bir anda toz duman içinde kalacağı, bu değerli zatın kanlar içinde can vereceği sanılıyordu. Bu deneme ve imtihan çok ağır, hem manidardı.

O heybetli hayvanlar Şeyh Ali Semerkandî'yi ilk görüşte donup kaldılar; üzerlerindeki korkulu niteliği attılar ve âdeta mülayemet içinde bulunan bir kuzuya döndüler. İki arka ayaklarının üzerine dikilip (sanki kendi cinsine selâm veren adam gibi) selâma durdular. Bu ibretli manzarayı görenler başka bir şey değil, büyük velînin kerametini seyrediyorlardı.

Şeyh Ali Semerkandî arslanlara işaret edip: **"Benimle bereber gelin"** dedi. Arslanlar ona harfiyen itiaat ediyorlardı. Hepsi birden Bursa'ya geldiler. Halk o gün şimdiye kadar görmedikleri bir günü yaşıyordu. Herkes bir heyecanın tesiri altında idi. İnsanlar Bursa'nın havasını değişik bir biçimde görüyorlardı.

Tabuta Canlı Giren Adam Ölüp Çıktı

Daha önceden varılan kararlar tatbik ediliyor, zincirleme olarak Şeyh Ali Semerkandî denemeye ve imtihana hedef kılmıyordu. Bursa'da bu muhterem zat iddia âmili olmak için gözükmemişti. Dertlilerin dertlerine gerekli ilgiyi göstermek, mânevi doktorluk görevini ve yetkisini ifa etmek için bulunuyordu. Amma ilgililer, yetkililer durmuyorlar bu zatı sık sık sınama hevesine giriyorlardı. Şeyh Ali'yi ikinci defa sınadılar.

Bir tabutun içine canlı bir adam girdirip aynen bir cenaze gibi musalla taşma kodular. Bir cemaat teşkil ederek Ali Semerkandî'yi cenaze namazını kıldırmaya davet ettiler. Bir tertip eseri olduğu için cenaze namazının Şeyh Ali tarafından kaldırılması ısrarla isteniyordu. Bu görev güya ona bir iltifat bir ikram imiş gibi teklif edildi. Bu konuda tertipçiler renk vermek istemiyorlardı.

O büyük Veli'ye bu gibi teklifler aniden yapılıyor, onun için emri vaki niteliğini taşıyordu. Evet:

“Aman Şeyhimiz bu cenazenin namazını ne olur kıldırıver” dediler. Ali Semerkandî cemaatin yanına vakarla yaklaşıp etrafını bir süzdü. Her şeyi anlıyor ve denemeden geçtiğini açık bir biçimde keşfediyordu.

Cemaatle tabutun arasına girip ayakta duran Ali Semerkandî cemaate yönünü döndü ve bir şeyler söyledi.

“Bu tabutta bulunan şahsın namazı ölü niyeti ile mi, yoksa diri niyeti ile mi kılınacak?” dedi.

Cemaatin içinde bulunan deneme tertibinin görevlilerinden bazıları:

“Yahu sen nasıl Şeyhsin? Diri yani canlı adamın cenaze namazı kılınır mı? Bu nasıl olur?” dediler. Bunun üzerine orada bulunanlar:

“Elbette cenaze namazı ölüye kılınır” diye hep bir ağızdan bağırıştılar.

Ali Semerkandî:

“Öyle ise ölü niyetine kılalım” dedi. Ve hazır bulunanların iştiraki ile namazı ölü niyetine niyet edip kıldılar. Selâm verilip namazdan çıkıldıktan sonra orada bulunan tertipçiler tabutun başına koşuştular.

Tabutu açtılar. Açtalar ama ne görsünler... Tabutun içine koydukları sağ(canlı) adam çoktan ölmüş, ses soluk yok, uzanmış cansız yatıyor.

Aliyyü's Semerkandî Kur'anı Kerim'i Konduğu Yerden Bulup Aldı

Padişah konağına götürülmek üzere Şeyh Ali'yi oraya davet ettiler ve: “Buyurun gidelim” dediler. Fakat daha önce konağın merdiveninin bir tarafına yine Şeyh Ali'yi imtihan etme kabilinden Kur'anı Kerim’i (Mushafı Şerifi) gizlilikle koymuşlardı. Şeyh Ali'ye bu merdiveni gösterdiler.

“Buyurun buradan konağa teşrif edin” dediler.

Şeyh Ali Semerkandî merdiveni ağır ağır çıkıyordu, Kur'anı Kerim'in konduğu yere gelince durdu, hemen eğildi. Gizli tutulan yerden Kur'anı Kerim'i sanki eli ile koymuş gibi **“Bismillah”** diyerek çıkarıp aldı.

“Yâ mübarek senin üzerine basmam, senin yerin ayak altı değil, baş üstü” dedi.

Aliyyü's Semerkandî den özür dileyen dileyene.

Bursa'da Padişahın Has Bahçesi Haşereden Kurtuldu

Bursa'da büyük küçük, ihtiyar genç ve herkes Ali Semerkandî'nın büyük bir kişi olduğunu anladı. Şeyh Ali'yi deneyenler ve imtihan edenler **“Şeyh Ali büyük kişi”** demekten kendilerini alamıyorlardı. Allah'ın velisi Bursa'nın her yerinde Allah'ın izni ile varlığını, kudretini ve salâhiyetini gösterdi.

Artık Bursa'dan bu mübarek zatın ve getirdiği mübarek suyun hürmetine âfetler, tehlikeler ve

hastalıklar kalkıp gitmeye başladı. Rabbimiz böyle mukadder kılmıştı.

Ali Semerkandîyi doğruca padişahın **"Has"** bahçesine götürdüler. Bu bahçede her çeşit çiçek, her çeşit meyvalı meyvasız ağaç ve her çeşit nebadat bulunuyordu. Çekirgelerin (haşerelerin) istilasına uğrayan bahçe uyuz hastalığına tutulup tüyü dökülen hayvana dönmüştü. Âfet içinde eriyip akan bahçeye Ali Semerkandî bir göz attı. Mübarek suyu bir kabın içine aktarıp bir ağaç dalına taktı ve dua etti.

Bir de ne görsünler... Bir bulut görüntüsünde sığırcık kuşları.. Tabur tabur pike yapıyorlardı. Hızla akın eden sığırcık kuşlarının karşısında çekirgeler (haşereler) hareketsiz kalıyor, ya da onların çıkardıkları sesleri duymakla oldukları yerde (fevc olup) gidiyorlardı. Bunu müteakip Bursa kentini saran hastalık âfeti olsun, mahsulatı imha eden haşere belası yok olup gitti.

Şeyh Ali'yi Geri Göndermek İstemediler

Şeyh Ali Semerkandî'nin Bursa'ya teşrif etmesi ile âdeta bu ülkeye bereket ve huzur gelmişti. Onun için Bursa'dan gönderilecek bir zat değildi. Bursa için velinimet olmuştu. Padişah olsun, vezirler olsun artık **"Şeyh Ali'yi bırakmayalım, yanımızda kalsın, ondan istifade edelim ve o bizden, biz ondan ayrılmayalım"** diyorlardı. Kim istemez ki bu mübarek zatla bir arada bulunmayı... Ali Semerkandî'nin Bursa'ya gelişi çok iyi oldu ve bundan herkes memnun kaldı.

Bursa Bursa olalı çok şeye şahit olmuş, pek çok velilerin beşiği bulunmuş, fakat Şeyh Ali'nin burada misafir olarak bulunması daha başka bir mânevi hava estirmiş idi. Elbette Şeyh Ali'nin Bursa'da kalmasını Bursalılar candan arzu ettiler. Böyle bir büyük zatı neden kaçırsınlardı.

Şeyh Ali Semerkandî'ye Baş Vezirlik Teklif Edildi

Padişah yanı başında Ali Semerkandî gibi büyük bir zatın vezir olarak bulunmasını istedi, zira onu çok beğenip sevdi. Vezirler de istediler. Bursalılar Ali Semerkandî'nin meclisinde bulunmak için can atıyorlardı. Bütün halk arasında bu konu söz konusu ediliyor, konuşmalar çok yönlü olarak etrafa dalga dalga yayılıp gidiyordu. Şeyh Ali Semerkandî'ye:

"Ne olur kabul buyur, seni baş vezir yapalım" dediler.

Bursa toprakları üzerinde mânevi ağırlığı ile dolaşan büyük veliye pek büyük ikram ve izzette bulunup saygı gösterdiler. Amma ne yaptılarsa hiç birine iltifat etmedi, verdikleri dünyalıkları geri çevirdi ve vezirliği kabullenmedi. Çok uğraşıp yalvardılar, lâkin ikna edemediler. Dünya malı, dünya makamı ve dünya tantanası onun gönlünde yoktu. Şeyh Ali Semerkandî bunu etrafına toplanıp **"Seni Veziri Azam yapalım"** diyenlerden çok iyi biliyordu. O manâ âleminin veziri idi. Bu zatı dünyanın içinde bulunanlarla ikna edemeyeceklerini anlayan ilgililer kabuklarına çekilip sükût etmeyi tercih ettiler.

Şeyh Ali Semerkandî Bursa'dan Ayrıldı

Şeyh Ali Bursa'da görevinin ve işinin sona erdiğini anlayınca oradan ayrılmayı gönlüne kodu. İlgililerin dikkatini çekerek:

"Ben burda kalamam, müsaade edin gideyim, çünkü vazifeliyim" dedi. Her tarafa haber salıp Şeyh Ali'nin büyük bir veli olduğunu bildirdiler. Aynı zamanda kendisinden sitayişle bahsettiler.

Şeyh Ali Semerkandî Bursa'dan vedalaşıp ayrıldı. Ve yoluna revan oldu, görevinin başına döndü. O'nun vazifesi irşat idi. Rum diyarının irşadı için gerekli sıkıntıya ve ıstıraba katlanarak gösterilen hedefe doğru ilerliyordu. Bu bakımdan bu zatı beşerî anlayışla bir yere bağlamaya zorlamak doğru olmazdı.

Bursa'da Yapılan Kayıtlar

Bursa padişahı unutulan zevatın listesinde yer almaması, herkes tarafından bilinmesi için Ali Semerkandî hakkında bir kaydın yapılması için ferman eyledi. Bu zatı ilgililer kayda aldılar, eseri tefsirler, namı müfessirler arasında yer aldı. Ali Semerkandî yi ilim sahasında gerçek âlimler mutlaka

bilirler.

Bursa'da **"Çekirge Hamamları"** nın olduğu yere o gün bugün "Çekirge Semti" denir. Hattâ bu zat Bursa kayıtlarında "Çekirge Şeyhi" diye bilinir. Bursa'da bir "Çekirge Şeyhi Ali", birde "Semerkandî Şeyh Ali" diye kayıtlarda konu edilir. Çamlıdere'de "Şeyh Ali Semerkandî Külliyatında" mevcut İlâmati Şer'iyye'de (Beratta) "Sığırcık Şeyhi" diye kayıt geçer. Aslında **"Çekirge Şeyhi Ali"**, "Semerkandî Şeyh Ali" ve **"Sığırcık Şeyhi Ali"** bir şahıstır. Bu üç unvan mübarek zat Şeyh Ali Semerkandî'nin zatına aittir. Kayıtlara muhtelif yönlü ifâdelerle iliştirilmiş, ulema ve avam halk arasında ayrıntılı olarak söylene gelmiştir.

Bereketli ömrü, bereketli seyahati ve bereketli irşadı ile pek çok yerlere nüfuz eden Ali Semerkandî Hazretleri hakkında derlenen, samimi olarak rivayet ve bilgilere saygılı davranmak, hüsnü niyet ve hüsnüzanla bu zatın hatıratına bakmak en çıkar yoldur.

Ehli kemâl olan Ali Semerkandî Bursa'dan ayrıldı.

Aliyyü's Semerkandî Bursa'dan Örenşar'a (Mübarek Suyun Bulunduğu Yere) Geldi

İnsanlara kerametleri ile gözüken bir veli hakkında neler söyleniyor idi ise Aliyyü's Semerkandî hakkında da o kadar çok şeyler söylenmiş, dillerde nakledile gelmiştir. Elbette bir velinin hayatının teferruatını harfiyyen, noktası noktasına tesbit etmek ve kayda geçirmek insan takatinin fevkında kalır.

"Dünyada hiç bir insanın hayatı, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin hayatı kadar milimi milimine tesbit edilmiş, gün ışığına çıkarılmış değildir".

Aliyyü's Semerkandî görünen tarafları ile karşılaştığı insanlar tarafından bilinmiş, mütevazi hali ile muhtelif ülkelerde benzeri durumları konu edilmiştir. Bursa'dan Örenşar'a dönüp gelen bu zat dünyanın hiç bir şeyinin etkisi altında kalmadığını, halkın derdi ile hem dert olmak için halkın içinde olmaya devam edeceğini göstermiştir.

Örenşar'da Sadeyaka köyünün "Şeyhler" mahallesine muttasıl topraklarda bulunan mübarek suyun yanına gelen Ali Semerkandî suyun civarında oralarda geçireceği son anlarını yaşıyordu. Mübarek su Rum diyarında kıyamete kadar kalacaktı. Cenabı Allah'ın takdiri böyle idi.

Şimdi dünyada bulunan sular içinde mübarek sular:

1) Zemzem (Mekkei Mükerreme'de)

2) Şarktaki Sığırcık suyu (İsfahan ile Şiraz arasında. Şebrem Pınarında. Çekirge Suyu namı ile de maruf).

3) Anadolu'daki Sığırcık Suyu (Eskipazar ilçesine bağlı Sadeyaka köyünün Şeyhler mahallesinde. Çekirge Suyu namı ile de maruf).

Ali Semerkandi'nin Örenşar semtinden ayrılma zamanı yaklaşıyordu. Velilerin bir yerden bir yere gitmesi veya hicret etmesi çeşitli hikmetlere dayanır. Bu zatın Örenşar'dan yani mübarek suyun bulunduğu yerden ayrılması kendisine mânevi yönden hissettirilmişti. Buradan nereye gidecekti acaba? Ali Semerkandî'ye dost olanlar, ona hizmet edenler pişman olmadılar. Fakat ona ihanet edenler süründüler.

Şeyh Ali Semerkandî "Çatak" Karyesine Geldi

Çatak köyü Kızılcahamam ilçesine bağlıdır. Şeyh Ali Semerkandî Örenşar beldesinden ayrıldı, kaynayan, kaynadığı yerden geri batan, toprakta (yeryüzünde) yedi adımdan ileri gitmeyen mübarek suyu çıktığı yerde bıraktı. Doğdu dağında çomağı (çomçası) ile hasırını da bıraktı. Bunlara benzer unutulması mümkün olmayan nice hatıralar bıraktı oralarda.

Mübarek suyun bulunduğu yerlerde bu zatla ve bu zatın konu edildiği hususlarda ibretiamiz neler anlatılıyor neler... Allah'ın dostu Şeyh Ali, kerâmetleri ve hatıraları ile birlikte unutulacak gibi değil ki... Oralardan güneşin batması gibi kayboldu.

Çatak köyüne teşrif eden Şeyh Ali Semerkandî burayı benimsedi ve burada bir müddet iskân etti. Çatak'ta ihtiyaca cevap verecek bir ibadethanenin yani caminin bulunmadığını gördü. Buraya mutlaka bir cami lâzımdı, müslümanların müşterek olarak beş vakit bir araya gelip namaz kılacakları yer camilerdir.

Şeyh Ali Semerkandî bu hizmetlerin görülmesini üzerine aldı, hemen başladı ve kısa zamanda caminin yapımını sona erdirdi. Aslında camiler ve mescidler yeryüzünde Cenabı Allah'ın evleridir. Gerçek müminler camileri, mescidleri tamir ve ihya ederler. İmansızlar ise yakıp yıkarak harap ederler.

Şeyh Ali Semerkandî Mahlûklara Emredip Taş Getirtti

Şüphesiz Cenabı Allah'a itaat eden velilere, muhterem âbidlere mahlûklar itaat ederler. İtaat edilecek mertebeye yükselenler basit ve günahkâr kişiler değildirler. Mahlûkat Allah'ın dostlarını Allah'ın izni ile tanıyıp müşerref olabilirler. Gerçek mânada iman ve inanç sahibi olmak lâzımdır, imansızlıktan kişiye bir fayda gelmez.

Rabbimiz velilere yetki vermekte, bir veli yetkisine dayanarak icab ettiğinde kerametini göstermektedir. Hayvanların dilinden anlayan, onlara emir veren ve onlara hükmeden veliler vardır. Şeyh Ali Semerkandî hayvanların dilinden anlayan, onlara gerektiğinde emir verip hükmeden velilerden biri idi. Bu mübarek zatın bu halleri müşahede edilmiştir.

Çatak köyüne cami yapılırken büyük veli Şeyh Ali Semerkandî yabanî hayvanlara taş taşıtmış, onları bu caminin inşası hususunda hizmet görmeye yöneltmiştir. Hayvanlar Şeyh Ali Semerkandî ye bihakkın itaat edip herhangi bir itirazda bulunmamışlardır. Canla başla çalışan hayvanların o gün yapılan çatak (cuma) camiine katkıları çok olmuştur.

Hayvanat Cenabı Allah'ın sevgili kuluna itaat etmeyi Cenabı Allah'a itaat etmek olarak telakki ediyor, onun işaretine dikkatle itina gösteriyor ve ona doğru koşuyordu. Çok geçmeden bahsi geçen caminin inşaah sona erdi. Bundan hayvanlar dâhil herkes memnundu ve büyük hizmet görülmüş bulunuyordu.

O gün bugün Çatak'ta Cuma camii mevcudiyetini korumakta, aynı yerde Cuma namazının kılınması sürdürülmektedir.

Şeyh Ali Semerkandi'nin Savaşa Girip Müslüman Ordusuna Yardım Etmesi

Şeyh Ali Semerkandî Çatak'ta iken birgün bir hâl değişikliği ile gözüktü. O gün kollarını sıvadı, celalli bir şekilde kendine heybet verdi. Bir şeyler yapacağa benziyordu.

Şeyh Ali Semerkandî abdest aldı, namaz kılmaya hazırlanıyordu. Namaza duracağı sırada bir baktı ki gözünün görebildiği yerde İslâm ordusu ile düşman ordusu karşı karşıya gelmiş, ama İslâm ordusu düşman ordusu tarafından kuşatılmıştı. Bu büyük veli Çatak'ta gözüküyordu ya her şeyi ile kuşatılmış imdat isteyen İslâm ordusunun yanında idi.

Müslüman askerler nerde ise mağlup olacaktı. Olduğu yerden fırlayan mübarek zat Şeyh Ali Semerkandî asasını eline alıp çalıları çırpıları keser gibi iki tarafa sallamaya başladı. Çalıları kırıp geçiriyordu. Görenler ona gülüyordu. Meğer Şeyh Ali Müslüman askerlerinin yanında harbe girmişti. Düşmanları yerden yere sermişti.

Şeyh Ali Müslüman askerlerine mânevi babta yardıma gitmiş idi. Şeyh Ali'yi askerlerden görenler olmuş. Onu çalıları sallarken gören Çataklılar ise: **“Yine ne yapıyor bu derviş! Delirdi mi yoksa... Eli kolu sıvamış, asasıyla çalıları çırpıları kırıyor”** demişler. Demişler ama ne bilsinler o büyük zatın ne yaptığını...

Aynı savaşta Çatak'tan “Bayram” isminde bir asker bulunuyordu. Bu asker bu savaşta Şeyh Ali'nin

elinde kılıç olduğunu, bütün düşmanları kırıp geçirdiğini, bundan böyle Müslümanların (İslâm ordusunun) galip geldiğini görüp olanları defterine yazmıştır. Asker dönüşü köye gelince hepsini anlatmıştır.

Asker Bayram köylerinde cami yapan bu mübarek zatı kolu sıvalı bir şekilde ve elinde kılıç olduğu halde düşman ordusunun üzerine yürüdüğünü ibret ve heyecanla seyretmiş, İslâm ordusunu kuşatan düşman ordusu neye uğradığını bilemeyip çil yavrusu gibi darmadağın olmuş, perişan bir vaziyette yenilgiye uğramıştır. Böylece Müslümanlar galip gelmişlerdir. .

Şeyh Ali Semerkandî'nin Harbe İştirakinin Yankısı

Savaşta bulunan imanlı asker Mehmetçik "Bayram" savaş sona erince hatıratını günü gününe yazıyor, Şeyh Ali Semerkandî'nin savaşa iştirak ettiği tarihi de kaydediyor. Asker Bayram düşünüyor kendi kendine bir manâ veremiyor ve her şeyi oluruna bırakıp köye dönünce askerlik hatıralarını dinleyenlere anlatmak üzere akımın gizli köşelerinde saklıyor.

Bayram gel zaman git zaman köyü bulunan Çatak'a dönüp geliyor. Bayram savaş meydanlarında canını dişine takarak düşmanla vuruşmuş, alın teri dökmüş, olanca gücünü kullanmış, vatanını korumak için elinden geleni yapmış bir asker. Bayram, Şeyh Ali Semerkandî'nin ne kadar büyük bir zat olduğunu düşündükçe düşünüyordu,

Çataklılar Şeyh Ali'nin Büyük Bir Zat Olduğunu Öğrendiler

Asker Bayram askerlik görevinden dönüp gelince başından geçenleri anlatırken bir ara Çatak'ta cami yaptıran Şeyh Ali Semerkandî'den de bahsetti. "**Düşman ordusu ile çarpışan Müslüman askerlerin yanında çarpıştı. Düşman askerini kırıp geçirdi. Düşman ordusu müthiş bir yenilgiye uğradı. Mağlûp olan düşman kuvvetleri hezimete uğradı. Şeyh Ali Semerkandî sayesinde İslâm ordusu galip geldi. Bu durumları gözlerimle görüp defterime kaydettim"** dedi.

Asker Bayram'ın bu sözleri Çatak köyünde sanki bir bomba gibi patladı. Herkes hayret etti. Bilhassa Şeyh Ali Semerkandîye önem vermeyip dudak bükenler utançlarından yere baktılar.

"Hor görme haraba ehlini Hazine anın içinde yatar".

Kim bilir Şeyh Ali Semerkandî yi dış görünüşü ile değerlendirmeye kalkanlar onu bir hiçten ibaret mi sanmışlardı... O'na çobandır, dervıştir, kılığı kıyafeti tantanalı süslü püslü değildir diye hatalı ve menfi bir düşünce ile bakmışlardı. Ona menfi kanaatlarla bakanlar şaşkına döndüler.

Bu olay karşısında paniğe kapıldılar, vicdan azabı içindi boğulur gibi olanlar gidip Şeyh Ali Semerkandî'den özür dilemek hevesine kapıldılar. Artık özür dilemekten başka çare yoktu. Özür dilemeyi iyi akıl ettiler. Bir insan özür dilemekle küçülmez, aksine büyür ve faziletli olur.

Gönüllerince Şeyh Ali Semerkandî den özür dilediler ama bu özür dileme Şeyh Ali'nin yüzüne karşı olmadı. Çünkü Şeyh Ali'nin Çatak'ta kalması sona ermiş bulunuyor ve belki buradan ayrılmış bulunuyordu. Şeyh Ali Çatak'tan nereye gidecekti ve yolculuğu hangi kente idi... Bunu bilemiyorlardı.

Çeşitli Yorumlar Ve Laflar Dillerde Tekrar Ediliyordu

Çatak köyünün ilerde gelenleri uykudan uyanmış gibi hareket ediyorlar, birbirlerine mahalli şiveleri ile ileri geri lâflar patlatıyorlardı. Aslında Çataldılar büyük bir derde düşmüşler, Şeyh Ali Semerkandî'yi tam anlayamadıkları ve o'na gerçek mâna da alâka gösterip hizmet edemedikleri için ıstırap çekiyorlar, ne yapacaklarını bilemiyorlardı.

İlerde gelen kodamanlar köyün meydanlığında toplandılar.

"Yahu o gün, Allah daha iyi bilir ya, biz Şeyh Ali'yi kolu sıvalı görmüştük. Gördüğümüz yerde bulunan çalı çırpıları elindeki asası ile kırıyordu. Biz bu adam ne yapıyor, delirdi mi diye eğlenmiştik" dediler.

Sözlerine devamla:

“Şeyh Ali'nin yanına hemen gidelim. Kendinden özür dileyelim. Elini ayağını öpelim” dediler. Evet hakikati görüp gafletten uyandılar. Bu uyanış iyi bir şeydi ama biraz geç uyanışa benziyordu. Akıllarının başlarına gelmesi, Şeyh Ali'den özür dilemeye kalkmaları soylu bir davranıştı, yabana atılmazdı.

Son Anlarda Şeyh Ali'yi Çatak'ta Bulamadılar

O'nu aramaya çıkanlar özür dileme niyeti ile oraya buraya ürkek ürkek bakıp duruyorlardı. Bir velinin bir anda gözden kaybolup gideceğini bilmek ve bu durumu iyi hesaplamak lâzımdır. Veliler için uzak ve yakın diye bir mefhum sırası gelince söz konusu olmaz. Çataklılar o devirde bunu belki anlayamamış olabilirlerdi. O devirde Anadolu'nun her tarafı yeni yeni İslâm'a ısınıyordu.

Çataklılar hep birden caminin bulunduğu yere geldiler. Amma ne görsünler... Şeyh Ali yerinde yok... Nereye gitti acaba?. Oraya baktılar, buraya göz attılar. Allah'ın sevgili dostu Şeyh Ali Semerkandî göze görünen yerlerde yoktu. Bir yere gitmişti, mutlaka bir yerde idi lâkin o an için Çataklılar göremiyorlardı.

Acaba Şeyh Ali Semerkandî den özür dilemek için geç mi kalmışlardı?.. Özür dilemek için Çataklılar'ın yola çıkmaları çok iyi bir şeydi. Yalnız tevbe etmek, özür dilemek gibi konularda geç kalmamak icab eder. Eğer Çatak'ta Şeyh Ali'yi bulamazlarsa geç kaldıklarını anlamış olacaklardı.

Aradılar taradılar Şeyh Ali'yi bulamadılar, iyice anlaşıldı ki Şeyh Ali Çatak'tan ayrılıp bir başka yere gitmiş idi. Şeyh Ali'yi arayıpta bulamayanların hali, bir şey ümit edipte eli boş dönenlerin haline benzedi. Büyük veli bir hikmete mebni Çatak'tan ayrıldı. Her halde o günün Çatak halkı Şeyh Ali'ye karşı daha önceki münasip gördükleri sözleri, tutum ve davranışları ile başbaşa kaldı.

Şeyh Ali'nin Allah Yolunda Tozlanan Ayakları

Örenşar'da Şeyh Ali'nin gönlünü incitenler zamanla pişmanlık duymuş olsalar gerek. Bursa'dan gönderilen üç subayın ne hallere düştüklerini biliyoruz. Bunlardan ibret almak icab eder. Ve aynı hatayı yapmamak gerekir. Sonra çeşme başında bulunan bir kadının abdest almak için su istediğinde Şeyh Ali'yi tersleyip hakir görmesi ve su vermemesi ile bu mübarek zatın gönlünü incitmiştir. Sonra bu kadın, bu kadınla aynı fikirde olanların ve nesillerinin acı hallere düştüğünü biliyoruz.

İnsan olarak, bilhassa Müslüman olarak Cenabı Allah'ın mahlûklarına, mübarek kullarına karşı yıkıcı olarak değil, yapıcı olarak davranmalıyız, insanlar vahşî hayvanların sıfatları ile muttasıf olmaya çalışmamalıdırlar. Müslümanlar halim selim ve iyiliksever kimselerdir.

Şeyh Ali Semerkandî kendine hatalı hareket edenleri Allah'a havale ederek yollara düşmüş, Allah yolunda ayaklarını, tozlandırmış, tozlanan ayakları ile hicret etmesini bilmiştir.

Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri ayaklarının Cenabı Allah'ın yolunda tozlanmasını gönülden arzu etmiş ki Allah için diyar diyar dolaşıyor, irşat metodu ile İslâmî yayıyor ve hakikati bihakkın yaşıyordu, insanların gönlünü alıyor, onlara yakın olmak, onlara gerçekleri aktarmak için kendini onlara, onlardan bir parça olarak gösteriyordu. O'nun gittiği kent ve köylerde hayvan otlatması çok anlamlıdır.

Ahlâk-ı Muhammedi

Şeyh Ali Çamlıdere'ye gelecekti, burası son yurdu olacaktı. Yani Çamlıdere'den öbür âleme göçecekti. Çünkü dünyada her canlıyı vakti gelince ölüm ziyaret ediyordu. Bir gün mutlaka ölüm Şeyh Ali'yi de ziyaret edecekti. Bu muhterem zat çok çeşit insanlarla görüşmüş, devlet adamları ile tanışmış, onlardan çok cazibeli teklifler almış ama Çamlıdere'yi ve civarını mesken edinmek üzere tercih etmiştir.

Kuş tüyünden yapılmış yatakta gaflet içine girip yatmakla Cennetin bulunamayacağını bilenler Şeyh

Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'ye teşrif edip buradan köprü kurarak "Berzah âlemine" naklolduğunu çok iyi değerlendirmelidirler. Belki Çatak köyünden Şeyh Ali Semerkandî için dünyada pek çok gidilecek yerler vardı ama bu zatın Çamlıdere'ye gelip yerleşmesi pek çok hikmetlere isnat etmektedir.

Çataldılar Şeyh Ali'yi bulamadılar, mübarek zat Çamlıdere'ye gitmişti. Şüphesiz Şeyh Ali kendi başına buyruk değildi, bağlı bulunduğu bir merci vardı. Veliler silsilesinde yeri belli idi, nereye sorumlu ise oraya yönelerek ve oraya danışarak iş yapıyordu. Nihayet Çatak'tan gitmesi yani yerini değiştirmesi için emir aldı ve kendisine yol göründü.

Velilere ve velilerin durum ve davranışına dünya ve akıl kanunları ile müdahale edilemez. Çünkü veliler "Ehli Şeriattir". Ehli Şeriata hakaret nazarı ile bakmak arif ve kâmil insan işi değildir.

Şeyh Ali Semerkandî Çamlıdere'de

Aliyyü's Semerkandî Hazretleri Çatak'tan ayrılmadan önce daima yanında bulundurduğu ve ihtiyacında kullandığı "Saçayağını" kerameti tariki ile fırlatması emrolundu. Bu "Sacayağı" nereye gidip oturursa Aliyyü's Semerkandî oraya gidip yerleşecekti. "Sacayağını" fırlattı, "Sacayağı" gelip Çamlıdere'ye oturdu ve bunun üzerine Aliyyü's Semerkandî gelip Çamlıdere'ye yerleşti.

Bazı veliler tarihte böyle bir hal ile yer değiştirmişler, fırlattıkları eşya veya malzemelerinin düştüğü yere gidip yerleşmişler ve orada irtihal etmişlerdir. Bu durum Cenabı Allah'ın takdir buyurduğu hikmetlerden biridir. Veliler ordusunun karşılaştığı ibretli bir manzara ve ibretli bir tecelliyattır.

Asırlarca önce Çamlıdere çok küçük bir karye idi. Bu bakımdan Çamlıdere'nin kuruluşu çok eskidir. Vaktile Çamlıdere'nin içinden geçen kuru derenin sağ yamacında "Yayalar" adı verilen 3040 hanelik bir köy, derenin sol kısmında 810 hanelik bir topluluk vardı. Bu kısım "Kuzören" namı ile anılırdı. Şeyh Ali Semerkandî önce Yayalar köyüne gelip iskân etmiş idi. Sonra Kuzören yakasına geçti, burada iskân etmeye başladı. Şeyh Ali Semerkandî'nin ismine atfen buraya "Şeyhler" adı verildi: Burası bu ismi asırlarca taşıdı. Şeyhler zamanla çok genişleyip büyümüştür. Zamanla Yayalar köyü buraya katılıp buranın bir mahallesi haline gelmiştir. Şeyhler ismi daha sonra değişerek "Çamlıdere" olmuştur.

Kuruluşu bu şekilde olan Çamlıdere idari bakımdan önceleri Çorba'ya (Pazar'a) bağlı bir karye iken Hicrî 1314 tarihinde Bucak oldu. Hicrî 1326 yılından önce Belediye teşkilâtı kuruldu. 1915-1916 yıllarında Kızılcahamam'a bağlandı. Nihayet 27/11 /1955 tarihinde 6191 sayılı kanunla ilçe oldu.

Çamlıdere ilçesinde Oğuz boylarının isimlerini taşıyan Bayındır, Buğralar, Bükeler, Peçenek gibi köylerin bulunması bu köylerin Orta Asya'dan gelen TürkJer tarafından kuruldukları anlaşılmaktadır.

Evet Çamlıdere'ye teşrif eden Şeyh Ali Semerkandîye buradaki yaşayan insanlar tarafından hüsnü kabûl gösterilmiştir. Çamlıdere'ye yerleştikten sonra hizmetlerini sonuna kadar burada devam ettirmiştir. Çamlıdere'de manevi sahada olsun, ilmî sahada olsun sonsuz hizmetler görmüştür.

Ali Semerkandî Fırına Girdi Yanmadı

Velilere keramet tariki ile verilen yetki ve kabiliyetten biri de ilgili velinin ateşte yanmamasıdır. Şeyh Ali Semerkandî böyle bir deneme ile de karşılaşıp kerametini biiznillah tecelli ettirmiştir, içi ateş dolu fırına girip (veya girdirilip) oturmuş, yanmamıştır. Bu şekilde keramet izhar eden kutuplar vardır/) Şeyh Ali fırından sapasağlam çıkmıştır.

İmansızın biri velilerden birine yaklaşıp:

"Ey pir! Duyduğuma göre bizim gireceğimiz cehenneme siz de girecekmişsiniz. O zaman aramızda ne fark kalır ve bu nasıl olur?"

dedi. Allah'ın velisi bu imansızı ateşle dolu bir fırının önüne kadar götürdü. Kendi elbisesinden bir parça, bir parça da imansızın elbisesinden kesip fırının içine attı. Fırının ateşi sönüp bittikten sonra baktılar ki imansızın elbisesinden kesilip atılan parça kül olmuş. Fakat Allah'ın velisinin elbisesinden

kesilip atılan parça olduğu gibi duruyor, ateş hiç dokunmamış. Veli imansıza dönerek:

“İşte Cehennem'de sizinle bizim aramızdaki fark buna benzer” dedi. Mü'minler cehenneme (yanmayan elbise şeklinde) girdikleri gibi, imansızların cehenneme girmeleri de yanan elbise parçası gibidir. İmansız bu manzara ve ibretli olay karşısında hemen iman etti.

Şeyh Ali Semerkandînin ateşte yanmadığını gören kimseler, O'nun büyüklüğünü takdir eden kişiler, O'nun yanında olup ondan müstefid olmuşlardır. Her bakımdan Çamlıdere'ye ilim irfan ağacını diken Şeyh Ali Semerkandî Çamlıdere'de ve pek çok ülkelerde unutulması mümkün olmayan simalar seviyesinde kalmaya devam etmiştir.

Şeyh Ali Semerkandî Çamlıdere'nin Kuzören (Şeyhler) Yakasında

Şeyh Ali Semerkandî Yayalar mahallesinden Kuzören yakasına geçince Kuzören “Şeyhler” ismine çevrildi. Bundan sonra Kuzören'e Şeyhler denmeye başlandı. Bu isim Çamlıdere'nin uzun süre sayılıp sevilen namı olarak kulaklarda çınladı. Şeyhler Çamlıdere'nin nüvesini teşkil ederek büyüyüp gelişmiştir.

Uzun yıllar Şeyhler'de ikâmet eden muhterem Aliyyü's Semerkandî Çamlıdere'yi ilim, irfan ve fazilet beşiği yapmış, hizmeti unutulması mümkün olmayan, ciğerlere ferahlık veren tatlı bir havaya girmiştir. Bu zatın ünü ve namı ülkeleri aşmış, şöhreti dalgalar halinde her tarafa yayılıp gitmiştir.

Hazreti Pirin hizmetlerini iki bölümde açık olarak görüyoruz:

1) Manevî sahayı kaplayan hizmetleri,

2) İlim yolu ile dalgalanan hizmetleri.

İrşat görevi ile ülkeler aşan Şeyh Ali'nin ilme hizmeti ilgi çekici bir düzeydedir. Zaten ilim İslâm'ın hayatıdır. Cenabı Allah'ın dostları ilmin karşısında olmayıp ilmi arının bal ürettiği gibi üretmişler, insanlar için faydalı hale sokmuşlardır. İlmi ile amel eden imanlı âlimlerin İndi İlâhı'de dereceleri çok yüksektir.

Şeyh Ali Semerkandî'nin Unutulmayan Berrak Hayat Levhası

Şeyh Ali Semerkandî'nin babası ve annesi pak ve temiz kimselerdi. Annesi hafıza, saliha ve afife idi. Bir gün ve bir gecede Kur'ânı Kerim'i hatmettiği olurdu. Bu değerli hatun taharetsiz hiç gezmezdi

Annesi Şeyh Ali Semerkandî'nin büyük bir zat olacağını anlıyordu. Onun için Şeyh Ali Semerkandî'den Cenabı Allah'ın indinde makbul olan büyüklük ümit etmiştir. Çünkü annesi Şeyh Ali Semerkandî ye hamile iken çok dikkat etmiş, hamileliği devresinde hiç taharetsiz bulunmamıştır Aynı zamanda hiç abdestsiz meme vermemiş, midesine haram lokma yani şüpheli şey göndermemiştir.

Şeyh Ali Semerkandî anlayışlı, akıllı, kavrayışlı ve çok keskin zekâlı idi. Yedi yaşma kadar dikkati çeken güzel halleri ile geldi. 7 yaşında iken büyük başarı elde etti. Mübarek kitabımız Kur'anı Kerim'in tamamını ezberledi ve hafız olma şerefine erdi.

Nihayet 12 yaşına baliğ oldu. Yine bu yaşta değerli bir başarı elde etti. 10 kıraeti ezberine aldı. Aklî ilimler konusunda süratlendi ve hızla ilerledi. Yükseldikçe yükseldi. Kur'ânı Kerim'i çok iyi anlıyor ve çok güzel anlatıyordu. Hattâ Kur'ânı Azimüşşanı iki defa tefsir etmekle padişahların ve âlimlerin dikkatini çekmiş, kendine taş atanları mahcup etmiştir.

Şeyh Ali Semerkandî âlimleri zaman zaman uyarır ve yanıldıkları, hata ettikleri mesele ve mevzularda onlara gayet lâtif ve nazik biçimde itiraz ederdi. Şeyh Ali Semerkandî’nin bu muazzam dikkatine ve İlmî muhakemesine babası muttali oldu, sevincinden hayran kaldı. Müstecab dualarda bulundu:

“Yâ ariflerin tacı, Cenabı Allah'ın yardımı senin üzerine olsun” dedi.

Kabei Muazzama'da kaldığı müddetçe Arabî lisana tam vakıf oldu. Kabilelerin bütün lûgâtlarını zihnine aldı, fasih olanı fasih olmayandan ayırıp çıkardı. Zamanla Tefsir ilmini tahsil etti ve Hadis ilmini

öğrendi. Buharî ve Müslim Hadisleri konusunda gerekli bilgileri ezber etti.

Okudu, durmadan okudu. Âlimlerin büyüklerinden icazet aldı. İlim tahsilinde çok ileri bir seviyeye yükseldi. Aldığı icazet bir tane değil, pek çoktur. Çeşitli kentleri gezerek birçok yıl durmadan ilim öğrenmiş, kemâle ermiş ve sahibi salahiyet olmuştur. Yani en büyük bilginlerden olmuştur.

Zamanında hiç bir bilgin Şeyh Ali Semerkandî ile aklî ve naklî bilgiler konusunda tartışmağa ve mübahase etmeye muktedir değildi. Geldiği ve uğradığı memleketlerde olan hükemâ, ukelâ, ulema ve fudalâ Şeyh Ali Semerkandî'nin bilgisine ve faziletine hayran kalıp gıpta ederlerdi. Hattâ çok beğendiklerini gizleyemeyip açığa vururlardı.

Şeyh Ali Semerkandî her ilim dalında çok bilgin oldu. Birçok zaman okutmakla uğraştı ve halka birçok ilimler öğretti. Kendini padişahlardan ve dünya makamı için takip edenlerden gizledi. Çamlıdere gibi bidayette pek küçük bir karyeye tırmanıp sığınması bu prensip ve esasa dayanır. Padişahların dünyevi teklif ve iltifatlarını alıp bir taç olarak başına komadı, böyle şeye tenezzül etmedi. Bazı yerleri tenha bulup gizlendiği varittir.

Ali Semerkandî'nin Çamlıdereliler'e Bıraktığı Büyük Miras

Aliyyü's Semerkandî Hazretleri'nin pek çok ülkeleri gezip irşat ettiği malûm. En son olarak Çamlıdere topraklarında hayatını hitama erdirip ömrünün sonuna ölüm (mezar) denen noktayı burada koymuştur. Maddeye yani paraya, mala mülke ve mansıba hiç önem vermediği gibi yüzünü dönüp bile bakmayan Büyük Veli Şeyh Ali Semerkandî Çamlıdere'ye (bu beldenin kadirşinas nesline) manevî miraslar bırakmıştır. Bıraktıklarından bazıları:

1) Tefsir kitabı (Bahru'l Ulüm = Kur'an tefsiri),
2) Mai Mübarek (Çekirge veya Sığırcık Suyu),
3) Sacayağı,
4) Medrese tedrisaü,
5) İrşad metodu,
6) İlim anlayışı,
7) Tevazû prensibi,
8) Şeyh unvanı,
9) Meşayih silsilesi,
10) Hulefâ silsilesi,'
11) Mânevi evlatlık rütbesi,
12) Günahı gerektiren hallerin men'i,
13) Tekke ve Dergâh teşkilatı,
14) İlgi toplayan itibar,
15) Tavizsiz İslâmî yaşayış.

Bu kadar miras bırakan Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri basit bir kişi değil, büyük bir velidir. Hizmetlerini Çamlıdere'de sürdüren Şeyh Ali ömrünün sonuna gelmiş bulunuyordu:

Şeyh Ali Semerkandi'nin İrtihali

Aliyyû's Semerkandî de bir fâni idi, çünkü baki olan Cenabı Allah'tır. Her canlı ölümü tatmakta, hiç bir canlı ölümden kaçıp kurtulamamaktadır. Ömrünün sonuna gelen Şeyh Ali Çamlıdere'den Berzah âlemine uçup gidecekti. Çünkü Cenabı Allah böyle takdir buyurmuştu.

Şeyh Ali artık Çamlıdere'de her teşkilatını kurmuş, onun adına bu teşkilatlan yürütecek halifelerini, şeyhlerini ve ulemasını tensip etmişti. Çamlıdere'nin geleceği parlak idi bundan sonra. Çünkü kıyamete kadar Çamlıdere bağrında büyük bir zatı taşıyacaktı. Bu şerefte ona yetecekti.

Padişahların oturdukları büyük ve tantanalı şehirleri bir tarafa bırakıp Çamlıdere'de yaşamayı ve Çamlıdere'nin garip topraklarında yatmayı tercih eden Şeyh Ali Semerkandî her an berzah âlemine (kabir denen bir başka eve) taşınmayı zihninde tasarlıyordu. Çamlıdere onun füyûzatı ile tam kıvamına girmiş, kemalât yükünü almış ve insanları sayıca artmıştı.

Şeyh Ali'nin yaranları onu sık sık ziyaret etn.eye başlamışlardı. Çamlıdere beldesi, başka beldeler ve belki bütün aünya Ali Semerkandî'nin vefatına ilgi duyuyorlardı ne malûm. Bu zat için ölüm anında hüzün bahis konusu değildi. Çünkü Evliyaullah'tandı. Velilere bir hüzün ve bir korku yok idi.

Hicrî sene 862 idi. Milâdî sene ise 1442 idi. Şeyh Ali Semerkandî 142 yaşına ulaşmıştı. Ankara civarı ki Yabanabat kazası ve bu kazaya bağlı nahiyelere merbut **"Şeyhler = Kuzören = Çamlıdere"** karyesi. Büyük bir veliyi, büyük bir âlimi ve kutubu üzerinde taşıyordu. Son demlerini yaşayan Şeyh Ali Semerkandî anılan tarihlerde Ankara'ya civar olan Çamlıdere'de Hakk'a yürüdü.

Şeyh Ali Semerkandî şimdi Çamlıdere'de medfundur, türbesi Çamlıdere kabristanının orta yerinde bulunmaktadır.

Cenabı Allah'ın velileri Allah yolunda Allah için şunları terk ettiler:

1) Evlerini,

2) Yurtlarını,

3) Yakınlarını,

4) Mallarım,

5) Ailelerini.

Şeyh Ali Semerkandî'ye İlgi Duyan Osmanlı Padişahları

Osmanlı padişahları Şeyh Ali Semerkandî'yi, O'nun medfun bulunduğu Yabanabat kazasına tabi Şeyhler (Çamlıdere) karyesini biliyorlardı. Bu bakımdan ilgi göstermişler, Çamlıdere'de yaşayan O'nun manevi evlatlarını bazı mükellefiyetlerden muaf tutmuşlardır. Bu konuda verilen "serbestnameler" padişahların, (Şeyhülislâmların fetvaları ve tavsiyeleri üzere ilgilendiklerini, ilgililerin gerekli müsbet ve müfid muamelelerde bulunduklarını gösteriyor. (Hicrî 1399 yılına göre) 166 yıl önce Yabanabat kadısı bu kayıtları bizzat görmüş **"Hazine-i Amire'de Mahfuz Mevkufat Defterlerine"** kayd edilmiş bulunduğunu tesbit etmiştir.

Bundan böyle Çamlıdere Harbi Umumiye'ye kadar vergiden, Medresesinde okuyan talebeler (mollalar) askerlikten muaf idi: Onun için bu gerçekler Aliyyü'sSemerkandî'nin Çamlıdere'de yattığını, Yabanabat kadısının Konya'da görülen Karamanlıların (geri çevrilen) iddialarını bildiğini, Çamlıdereliler'in (Şeyhler karyesine mensup kişilerin) tasvip gören savunmalarını bir nevi belgelere dayanarak sergilemektedir. Padişahlar ve ilgili makamlar tahsildarların Çamlıdere'ye gidip halkı vergi ödemek için zorlamamalarını kayda geçip serbestnameler yazmışlar, zaman zaman görevlileri uyarmışlardır.

Bu konuda Sultan Mustafa Han, Sultan Abdulhamit Han, Sultan Selim Han, Sultan Mahmut Han Sanî ve benzeri padişahlar zamanında Çamlıdere ile ilgili vergilerin alınmaması, böylece Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin manevî evlatlarının incitilmemesi ve rencide edilmemesi için kati ve kesin emirler verilmiştir. Yabanabat kadısı bunları hep gözden geçirmiş, bu emirlere istinaden Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin Çamlıdere'de (Şeyhler'de) medfun bulunduğuna değinerek ayni istikamette karar vermiştir.

Bu beldeye padişahların, devlet erkanının, şeyhülislâmlığın ve âlimlerin resmen ve hususiyyeten ilgi

göstermeleri ve belgeler muvacehesinde dikkati çeken emirlerin verilmesi az ve basit bir şey değildir. Çamlıdere'ye önem veren devlet adamları ve salahiyetli makamlar boşuna önem vermemişlerdir. Burada manâ âleminin sultanlarından çok değerli Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri yatıyor da onun için. Zaman zaman alâkalılarca padişahlara belgeler ve eserler takdim edilmiş, meşihatta bu konu incelendiğinde padişahların Çamlıdere üzerine dikkatleri çekilmiş Çamlıdere'de yatan Hz. Ömer'in torunu Şeyh Ali Semerkandî hakkında ne kadar saygı gösterilse azdır denilmiştir.

Mübârek Çekirge Veya Sığırcık Suyu Ve Sığırcık Kuşları

Mâi mübârekin dünyanın acibelerinden biri olduğu şüphesizdir. Bu suda diğer sularda bulunmayan kuvvet ve keyfiyet vardır. "Maü'l Cerad" veya "Sığırcık Suyu" namı ile ve meşhur suda Cenabı Allah'ın Evliyasından Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin feyizli ve tesirli nefesi ve müstecab duası bulunmaktadır.

Mâi mübâreke saygılı davranmak icab eder. Bu su içilir, fakat onunla abdest alınmaz ve yıkanılmaz. Bilhassa belden aşağıya sürülmez.

Dünyada malûm olan üç mübarek su vardır. Biri Mekke'de "Zemzem" suyu. Biri İsfahan ile Şiraz arasında Şebrem'de. Biride Çankırı'nın Eskipazar kazasına bağlı Sadeyaka köyünün "Şıhlar" mahallesinin sınırları içindedir. (Mahallenin biraz ilerisinde). Müstakil olarak bulunuyor. Üstü örtülü. Bina halinde bulunan çatının içinde. Betonlaşmış bir su kuyusu görünümünde, ön tarafı tel örgü ile çevrilidir ve çimenliktir. Yakınında Cuma Camii vardır. Bu suyun sahibi ve yetkilisi Şeyh Ali Semerkandî Hazretleridir. Şeyh Ali Semerkandî burada uzun müddet kalmıştır.

Bu sudan başka yerlere götürüleceği zaman şifasının müessir olması, muradın faydalı yönde tecelli etmesi bakımından Hak Teâlâ Hazretleri için şükür kurbanı kesilmesi yaygınlaşmıştır. Onun için :

"Bu su kurbansız gitmez, gitsede tesirini göstermez" düşüncesi hâkimdir. Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri, mübarek suya: **"Ya mübarek!"** Kurbansız gitme ki kıymetin takdir edilsin" demiştir. Mübarek sudan inancı kuvvetli ve niyeti halis olanlar istifade edebilmektedirler.

Mâi mübarek Çerkeş, Gerede ve Eskipazar ilçelerinin çevrelediği orta yerde bulunmaktadır. Doğusunda Çerkeş, batısında Gerede ve kuzeyinde Eskipazar yer almaktadır. Şifâ kasdı ile bu pınardan su götürüleceği zaman Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'deki manevî evlatlarının öncülüğü ile götürülebilmektedir. Çünkü Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri suya:

"Şifâ ve deva tesirini ehlimin eli ile göster" diye dua etmiştir.

Talip olanlar Çamlıdere'ye gelirler, Şeyh Ali Semerkandî evlatları arasında kur'a (ad) çekilir. Kime çıkarsa, talip olanlar onu suya götürürler. Suyun başında kurban kesilir ve Yasin-i Şerif okunur. O götürülen kişi usûlüne göre sudan alır. Birlikte âfet bölgesine giderler. Biiznillah (mukadder ise) âfet ortadan kalkar.

Bir yerde bulunan mahsulata çekirge ve benzeri zararlı haşere âfeti musallat olduğu vakit zikri geçen pınardan, belirtildiği gibi usulüne riâyet edilerek bir kumkuma içine su alınır. Bu alınan suya faydalı sığırcık kuşları tabi olur, ona uyar ve onu izleyerek arkası sıra gider. Bu kuşlara **"Semermer"** veya "Tayri zürzür" adı verilir. Hattâ "Sevadiye" de (uzaktan karaltı halinde görülen kalabalık da) denilir.

Suyu (kumkuma içinde olduğu halde) yüklenen kişi götüreceği istikâmete yönelir, götüreceği yere kadar üstünde (yanında) taşır, yere koymaz, arkasına bakmaz. Haşere âfetinin bulunduğu yere varınca suyu taşıyanın başının üzerinden semaya doğru olan istikâmette (boşlukta) sığırcık kuşları tabur halinde belirir. Kuşlar şiddetli giden bulut ve süratle yol kat eden yıldırım gibidir. Oradaki köyün, kentin ve caminin etrafı tekbirle dolaşılır. Suyu yüksek bir yere yahut cami içine götürülüp mihraba veya mimbere takarlar. Teberrûken Kur'an okunur, bilhassa Kur'anı Kerim'in kalbi bulunan Yâsin-i Şerif kırâet edilir ve şu veya emsali dua okunur. (Arapça veya Türkçe olarak) :

"İlâhi Ya Rabbi! (üç kere tekrarlanacak). Şu köyün, şu kentin dört bir tarafından zaptı ziraatinden olmuş olacak (cünüdu'lcerad), bambul, kımıl, ağkurdu, tartıl, sinek, çekirge, kınacık, bit, pirecik,

fare sıçan, yılan çıyan ve bütün haşereleri def'i ref'eyle Rabbim".

Cemaat toplu halde "Âmin" der. Su takılırken bir kaptan başka kabada aktarılabilir. Arta kalırsa isteyenlere dağıtılır.

Sığırcık kuşlarının rengi siyah, beyaz ve ala olarak görüldüğü vakidir. Sığırcık kuşları hızla pike yaparak yere doğru inişe geçerler, kuşlar; çekirgeler ve haşereler üzerine sayha (haykırış) çıkarırlar, çekirgeleri katlederler, çekirgelerden hayat ve hareket emmaresi görülmez olur. Belki kuşların sesinden hepsi ölür gider.

Rum beldesinde (Anadolu diyarında) bu mübarek su meşhurdur, tesiri ortadadır. Bulunduğu yerden mazarrati muhtelifenin ve âfati beliyyenin zuhur ettiği beldelere nakledilmektedir. Çekirge ve öbür haşereler ziraat mahsûlünü istilâ ettiği zaman işaret edildiği şekilde bu suyun nakli yapılınca haşerelerin imhasında tesiri görülmektedir. Şüphesiz bu sudaki her bir tesir hasleti Allah Tealâ'dandır.

Mübarek Suyun Götürüldüğü Bazı Önemli Yerler (Kırım)

Osmanlı padişahlarından bazıları zikri geçen mübarek suyun, has bahçelerinin haşere (çekirge) istilâsına uğraması sebebi ile tesir atma ihtiyaç duymuşlar, bu sudan getirtmişler, aynen şifa bulmuşlar, sığırcık kuşlarının çekirge âfetini, fare beliyyesini defettiklerini bizzat gözleri ile görmüşlerdir.

Bir zamanlar Rusya'ya çekirge âfeti musallat olmuştu. Çekirge sürüleri tarlaları istilâ etmişti. Çekirge sürüleri mahsulatı yiyor ve işe yaramaz hale getiriyordu. Rusya'da insanlar bu durumdan mutazarrır oldular. Çok çaba gösterdiler, fakat bir çaresini bulamadılar.

Kırım Müftüsü Rus Kralı Nikola'yı uyardı. Hz. Ömer radiyallâhü anhın torunu Şeyh Ali Semerkandî ye atfedilen mübarek şifalı sığırcık (çekirge) suyundan bahsetti. Bu suyun Anadolu'da Osmanlı topraklarında olduğunu hatırlattı. Bu konuda Osmanlı padişahına başvurmanın gerektiğini ileri sürdü. Kırım Müftüsü çekirge âfetine uğrayan Rusya'ya bu sudan getirilmesinin gerektiğini münasip bir ifade ile söyledi.

Mübarek sudan Rusya'ya götürülmesi için keyfiyet Osmanlı padişahına bildirildi. O zaman padişah II. Mahmut idi. Suyun bir an önce Rusya'ya ulaştırılması için hazırlığa girişildi. Gidecek adamlar tesbit edilip gerekli talimat verildi. Rusya'ya gittiklerinde kendilerine para ve dünyalıktan herhangi bir şey verilmek istendiğinde almamaları, ihtiyaçlarının padişahlıkça karşılanacağı bildirildi.

Anılan mübarek sudan görevlenen kimseler Kırım kanalı ile Rusya'ya götürdüler. Mübarek suyu götürenler Kırım'a vardıklarında oranın uleması ve Müslüman halkı tarafından muazzam bir yakınlık ve samimi bir ilgi görmüşler, saygı ile karşılanmışlardır.

Rus Kralı Nikola çekirgelere hücum eden ve çekirgelerle kıyasıya harb eden sığırcık kuşlarını gördü ve olayı bizzat seyretti/9® Böylece Rusya (ve Kırım) topraklarında çekirge âfeti kalkıp gitti. Bu durum özellikle Rusya'da yaşayan Müslümanlar arasında büyük bir haber olarak yayıldı ve günün konusu oldu.

Rusya'ya mübarek suyu götüren zevat ilgililerce (veya Kırımlı Müslümanlar tarafından) teklif edilen dünyalıkları kabul etmemişlerdir. Ancak verilen şu üç şeyi almışlardır:

1) Kılıç (bir adet),

2) Saat (bir adet),

3) Pusula (bir adet).

Memleketlerine döndükleri zaman bu durum başta padişah olmak üzere herkes tarafından duyulmuştur, ilgililer bu şahıslara zikri geçen bu üç eşyayı neden aldıklarım sormuşlar, onlar da:

"Biz verilen şeylerin hiç birini kabul etmedik. Ancak kılıcı verirken bu kılıçla düşman tarafından bir saldırıya uğrarsanız kendinizi savunursunuz. Saati verirken namaz vaktinin gelip gelmediğini bu

saatle bilirsiniz. Yolunuzu ve yönünüzü kaybederseniz bu pusula ile bulursunuz dediler. Biz de makul karşılayıp geri çevirmedik” diye cevap vermişlerdir. Bu cevapları ilgililerce hoş karşılanan görevliler hoş karşılanmış, hadise dillere destan olmuştur.

Iı. Mahmut Tarafından İlgi İle İzlendi

Çamlıdere'de medfun Şeyh Ali Semerkandî II. Mahmut tarafından araştırıldı. Çamlıdere'den götürülen eserler ve belgeler Şeyhülislâmlığı ve padişahı tatmin etti. Bilhassa Rusya'ya götürülen Mübarek Suyun tesiratı bütün dikkatleri Çamlıdere'nin üzerine çekmiştir.

Şeyh Ali Semerkandî’nin Çamlıdere'de oturan manevî evlatları her hangi bir saygısızlığa maruz bırakılmaması gerekiyordu. Şeyhülislâmlık Ömerü'lFaruk'un torunu Şeyh Ali Semerkandî ye ne kadar hizmet edilse o kadar uygun ve münasip olacağını açıklıyordu.

Padişahlıkça Çamlıdere'ye gereken ilgi gösterildi. Hazinei Hassadan para gönderildi, âcil ihtiyaçların görülmesi için talimat verildi. Vergi ve askerlik konusunda kolaylık ihdas edildi. Bu ilgi bütün padişahı arca tekrar edilip sürdürüldü ve Çamlıdere'de oturan Şeyh Ali Semerkandî'nin mânevi evlâtları Osmanlı İmparatorluğunun son demine kadar bu itibar ve hürmetten müstefid olmuşlardır.

Çamlıdere'den Rusya'ya Seyahat Edenler

Vaktiyle Çamlıdere'den Rusya'ya seyahat edenler olmuş, bunlar Rusya'da muhtelif yerlere uğramış ve Kırım'ın Müslüman Tatarları ile görüşmüşlerdir. Orada Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri konu edilmiş, seyahat edenler Çamlıdereli oldukları yani Şeyh Ali Semerkandî'nîn medfun bulunduğu yerden oldukları için Kırımlı Müslümanlar tarafından samimi ilgi görmüşlerdir.

Kırımlı samimi Müslümanlar Şeyh Ali Semerkandî'nin Büyük bir Veli olduğunu bildikleri için onun mânevi evlâtları olan seyyah Çamlıdereliler'e çok hürmet etmişlerdir. Çamlıdereliler Kırım Müslümanlarının İslâmiyet'e sıkı sıkıya bağlı olduklarını görmüşlerdir. Aynı zamanda onların Kırım'daki medreselerinde kalmışlar, **“Derviş Aşkın”** isminde bir zatın Şeyh Ali Semerkandî ile ilgili bir kitab okuduğuna muttali olmuşlardır.

Kırımlı Müslümanlar da Şeyh Ali Semerkanî'nin ne büyük bir zat olduğunu biliyorlardı. Rusya'daki âlimler Şeyh Ali Semerkandî'nin Hanefi mezhebine mensup olduğunu, Nakşibendi tarikatından bulunduğunu söylemişlerdir.

PADİŞAH KILICI

Tarihte Çamlıdere ve Çamlıdere'nin civarındaki karyelerde meskûn insanların padişah şehri olan İstanbul ile sık sık irtibatları bulunurdu. Bundan böyle Çamlıdere halkından olsun, civar kentlerin halkından olsun İstanbul'da padişaha ve devlet erkânına yakın yerlerde çalışanlar bulunurdu. Her hangi bir hastalık ve bir âfet vaki olduğunda Şeyh Ali Semerkandî Hazretlerine atfedilen Mübarek Şifalı su padişaha ve ilgili makamlara hatırlatılırdı. Onun için padişahlar bu şifalı sudan daima istifade etme imkanını aramışlardır.

Bir zamanlar Dolmabahçe sarayının bahçesinde haşere âfeti zuhur etmişti. Mazarrat gittikçe tahammül boyutlarını aşmıştı. Buna bir türlü çare bulamadılar. Zamanın padişahına Şeyh Ali Semerkandî yi ve bu zatın Mübarek suyunu haber verdiler. Sonra bu Mübarek Su'dan Dolmabahçe'ye götürüldü. Böylece Dolmabahçe sarayından mazarrat (biiznillah) kalktı. Bunun üzerine padişah ve ilgililer Şeyh Ali, Semerkandî Hazretlerinin büyük bir veli olduğunu tasdik ettiler.

Sultan Mahmut Sani zamanında da mazarrat ve âfet “Has Bahçe'yi” tehdit etti, çekirge felâketi yüksek boyutlara ulaştı. Çamlıdere ile irtibat kuruldu. Mübarek sudan temin edilip götürüldü. Bu suyu götüren Şeyh Ali Semerkandînin manevî evlatlarından Çamlıdereli birinci (baş) Şeyh Mütesarrıf Mehmet Arif idi.

Şeyh Mehmet Arif İstanbul'a girerken “Baş Şeyhi” Padişah ve erkânı karşılamıştır. Su daha yolda getirilirken “Sığırcık Kuşları” çekirgelerin (haşerelerin) hesabını görmüşler, hattâ kuşlar çekirgelerle

harbederlerken kan içinde kalmışlardır.

Bu duruma şahit olan padişah ve erkânı Şeyh Mehmet Arif'i kendilerinden büyük bir zat olarak bilip yolda istikbâl etmişlerdir. Şeyh Mehmet Arif ile padişah ve ulema Şeyh Ali Semerkandînin mânevi himmeti ile kaynaşıp aralarında bir bayram havası estirdiler, sarayda gönül gönüle sohbet ettiler.

Sohbet esnasında bir ara Çamlıdere'den söz açıldı, ilgililer Çamlıdere'de İslâmî (Şer'i) faaliyetin ne merkezde olduğunu Mehmet Arif'e sordular. O da gerekli bilgiyi verdi. Suç işleyen bir kadın konu edildi.

Padişah; iki başlı yani ucu iki çatal, çelikten, büküldüğü zaman ucu sapına değdiği halde kırılmayan çelik, altın suyuna batırılmış, bir yüzünde Saf Sûresinin 13. ncü âyeti, öbür yüzünde “Hakan Sultan Mahmut'tan Şeyh Mütesarrıf Mehmet Arif'e yadigar” ibâresi yazılı bir kılıç yaptırdı. Şeyh Mehmet Arif'e verdi. Bu kılıçla anılan suçlu kadının cezasının infaz edilmesi de bahis mevzu idi. Sonra kadın çuval içinde İslâm hukuku muvacehesinde idam edildi. Zikri geçen kılıç Çamlıdere'ye Padişah kılıcı olarak intikal etti. Son devreye kadar herkes tarafından görülme imkânı vardı. Fakat sonra varislerinin hangisinde olduğu bilinemez hale gelmiştir.

Bahsi geçen kılıcın Şeyh Ali Semerkandî Külliyesine girmesi için Şeyh Mehmet Arif'in torunlarından talep edilmiştir. (Şimdilik Külliye'de kılıcın anlatışa göre temsili şekli muhafaza edilmektedir).

Bir padişah tarafından Şeyh Ali Semerkandî’nin Çamlıdereli manevî evlâtlarına hususiyetle bir kılıç hediye edilmiştir. Bu az şey değildir. Hediye edilen kılıç Şeyh Ali Semerkandî Hazretlerinin manevî şahsiyeti ve onun mübarek suyunun tesiri hürmetine takdim edilmiştir. Bunun için bu kılıç Çamlıdere'nin manevî değerlerini temsil eden unsurlardan biridir. Şeyh Ali Semerkandî'nin külliyesinde yer alması lâzımdır.

Şeyh Mehmet Arif'i padişah ve erkânı memnuniyetle Çamlıdere'ye uğurlamışlar, yapılan iltifatlar, gösterilen yakınlıklar zihinlerden silinmemiş, günümüze kadar teferruatlı olarak dillerde söylene gelmiştir. Şeyh Mehmet Arif Çamlıdere'ye avdet edince padişahın ve devlet erkânının talimat ve direktifini ilgililere ulaştırmış, ilgililer ilgili emirleri Çamlıdere'nin muhteviyatında tatbik etmişlerdir.

II. Abdülhamid’e Giden Dört Kişi

Padişahlar ülkelerinde büyük zatlardan kimlerin yatmakta olduğunu, büyük zatlardan hayatta kimlerin bulunduğunu umumiyetle meşihat reislerinden sorup öğrenirlerdi. Padişahlar arasında Şeyh Ali'yi tanıyanlar sık sık mübarek sudan İstanbul'a götürüyorlardı. Şeyh Ali Semerkandî'yi yakından anlayan Sultanlar gözyaşlarını tutamazlar ve ferman çıkarıp bu zatın ülkesine alaka gösterirlerdi.

II. Abdülhamit zamanında Çamlıdere'den dört kişi İstanbul'a gitti. Giderken Şeyh Ali Semerkandî ile ilgili belgeler ve eserler, hattâ Şeyh Ali Semerkandînin Çamlıdere'de medfun bulunduğuna dâir vesikalar götürdüler. Bu belgeleri, eserleri ve vesikaları padişah sarayına giderek Sultan Abdülhamid'e gösterdiler.

Padişah Sultan Abdulhamid meşihat reisini yani Şeyhülislâmı yanma çağırdı. Ona zikri geçen dokümanları gösterdi. Şeyhülislâm Şeyh Ali Semerkandî ile ilgili belgeleri, eserleri ve vesikaları tetkik etti, hayran kaldı. Sultan Hamid'e dönerek: **“Padişahım bu zat Halife-i Sani Hz. Ömeru'l Faruk'un torunudur. O'na ne kadar saygı gösterilse azdır”** dedi. Bu konuda elden gelen ilginin gösterilmesinin icab ettiğini açıkladı.

Sultan Hamid Şeyh Ali Semerkandînin ahvaline ve büyüklüğüne hayran oldu ve gözleri yaşardı. Şeyhülislâmca: .

“Şeyh Ali Semerkandî’ye ve Çamlıderedeki manevî evlâtlarına nasıl bir iyilik yapayım, nasıl bir saygıda bulunayım ve iyilik saygı çeşidinin hangisi uygun olur?” diye sordu.; Şeyhülislâm:

“Çamlıdere'ye Hazinei Hassadan yardım gönder, Şeyh Ali Semerkandînin türbesini yaptır, medfun bulunduğu Çamlıdere'den vergiyi kaldır, orada okuyan mollaları askerlikten muaf tut ve su getirt”

dedi. Sultan Hâmid sevindi ve memnuniyetle kabul etti. Padişahın ilgisi ile zikri geçen hususlar Çamlıdere'de tatbik edildi.

30 bin kuruş olmak üzere Çamlıdere'ye aylık bağlandı. Abdulhamid Çamlıdere'ye iki memur yolladı, **“Türbe, cami, çeşme yaptırın”** dedi. Memurlar Çamlıdere'ye geldiler, Şeyh Ali Semerkandî'nin kabrini gördüler, türbe, çeşme, cami yaptırdılar. Hepsini birden hizmete (ziyarete) açtılar.

Abdulhamid Çamlıdere'ye olanca gayreti ile alâka gösterdi. Su ile gidenlere çok para dağıttı. Çamlıdere Medresesine yardım etti. Çamlıdere'den vergi kaydını sildi. Mollasını askerlikten muaf tuttu.

Görülüyor ki Şeyh Ali Semerkandînin medfun bulunduğu Çamlıdere dikkati çeken olaylara sahne olmuş, bu olaylar bir hakikati asırlarca yansıtmıştır.

Şeyh Ali Semerkandî'ye Atfedilen “Sacayağı”

“Ateş üzerine tencere, kazan ve benzeri gibi kap oturtmaya yarayan üçgen şeklinde üçayaklı (demir, çelik ve emsali maddeden yapılmış) **destek görevini yapan eşyaya sacayağı denir”.**

Evliyaullah'tan Şeyh Ali Semerkandî Hazretlerine ait olan ve O'nun keramet eserinden ve alâmetlerinden bulunan bir sacayağı da Çamlıdere'de “Şeyh Ali Semerkandî Külliyatında” mevcut ve mahfuzdur.

Bu sacayağı özellikle mânevi açıdan diğer sacayaklarına benzememekte, Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin hatırası olarak asırlardır korunup elde tutulmakta, halk tarafından ziyaret edilmekte, bu konuda dikkati çeken rivayetler belgelenmekte ve sacayağının manevî bir müessirat içinde bulunduğu gün ışığı gibi ortada gözükmektedir.

Sacayağı Şeyh Ali Semerkandî’nin malzemelerinden ve eşyalarından biridir, onun keramet alâmetidir. Çatak'tan attığında Çamlıdere'ye düşmüş, bir ayağı kırılmış ve bundan böyle Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'de kalmasına vesile olmuştur. Kırık ayak Sacayağının bir parçası olarak yanında bulunmaktadır. Vakti ile ilgililer Sacayağını kontrol ve tetkik etmişler, fakat muayene esnasında kesin bir teşhis koyamamışlardır.

Çataktan atınca Sacayağı kırılmış idi Onun için burada kalmış idi Başına çok şeyler gelmiş idi Kendi mevt olup suyu şifa kaldı.

Bahru'l ulûm (İlimler Denizi)

Allah için yaşayan, Allah için hareket eden, Allah için konuşan İslâm âlimlerinin kalemleri de iş görmüş, o mübarek eller ki tuttukları kalemlerle gerçekleri kâğıt üzerine serip sergilemişlerdir. Şeyh Ali Semerkandî eli kalem tutan, tefsir kitabı gibi değerli bir eser veren mümtaz bir âlim idi.

Şeyh Ali Semerkandî'nin telif ettiği tefsirinin adı: “Bahru'l Ulûm” dur. Hattâ bu tefsiri iki defa yazmıştır. Osmanlı Padişahlarından biri Şeyh Ali Semerkandî ye hayran olup O'nu daima yanında bulundurmak istemiş idi. Fakat Padişah'a yakın âlimlerden biri Şeyh Ali Semerkandî yi kıskandı, bu zatı cahil olmakla itham etmek istedi. Bunu anlayan Şeyh Ali Semerkandî Bahrü’l Ulumû ikinci kere yazıp takdim etti, bu zatı itham eden âlim mahcup oldu.

Bahrü’l Ulûm'ü Türkçe lisanı ile ifade edersek “İlimler Denizi” olarak dilimizde sembolleşir. Belki bu isim altında başka müelliflerin başka konularda da eserleri bulunabilir. Kur'anı Kerim Cenabı Allah'ın Kelâmı Mübârekidir, her çeşit ilme (bilgiye) işaret vardır.

Müfessirler Kur'anı Kerim'i gerekli usuller muvacehesinde tefsir ederlerken ilim dallarına (konularına) işaret ederler ve ilimleri bölümlerine (amaçlara) göre açıklarlar. Şeyh Ali Semerkandî tefsirini okuyanı doyurucu bir şekilde telif etmiş, mukni metodla başka eserlere ihtiyaç hissedilmeyecek şekilde tertip eylemiştir.

Şeyh Ali Semerkandî’nin İlmî keyfiyeti, mefkuresi, kâinat üzerindeki izahatı ve beşeriyetle ilgili

açıklamaları “Bahru'l Ulûm” adındaki tefsirin içindedir. Fakat şimdiye kadar Türkiye'de bu tefsir baştan aşağı elden (gözden) geçirilerek Şeyh Ali Semerkandî’nin manidar, veciz ve kıymetli sözleri halka (nasa) takdim edilmemiştir.

Bir ilim kitabı ve bir tefsir kitabı kütüphanelerin hiç açılmayan raflarında, dolaplarında mahkûm edilip çürümeye terkedilmemelidir. Her halde bundan sonra icab eden faaliyet gösterilir, bundan böyle Şeyh Ali Semerkandî’nin değerli sözlerinden ve açıklamalarından herkes istifade eder. Şeyh Ali Semerkandî ye ait olan “Bahru'l Ulum” tefsirini Türkçeleştirip dil fesahati açısından çalışmalar yaparak yeni kuşaklara okutma imkânı hazırlanmalıdır.

BERAT

“Her hangi bir kimseye ve her hangi bir yere bir hak ve bir imtiyaz sağlandığını bildirir kâğıt, vesika ve belgeye berat denir”.

Osmanlı imparatorluğu zamanında Çamlıdere'de medfun Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin suyu hürmetine Çamlıdere halkına birtakım hak ve imtiyaz tanınmıştır. Bu haklar ve imtiyazlar belgelerle ilgililere ulaştırılmıştır.

Elan Çamlıdere ile ilgili Osmanlı İmparatorluğundan kalma ve Yabanabat Kadılığınca verilmiş bir “Berat” vardır. “Şeyh Ali Semerkandi Külliyatı'nda” mevcuttur. Bu “Berat” ta fevkalâde ve kesin ikna edici hüküm ve malûmat vardır. Beratta şunlar belirtiliyor:

1) “Çamlıdereli imanlı kimseler Ömerü'lFaruk'un torunu Şeyh Ali Semerkandî’nin manevî evlâdıdırlar”.

2) “Çamlıdereli imanlı kimseler Sığırcık Suyuna memurdurlar”.

3) “Osmanlı Sultanlarından Çamlıderelilere mükellefiyetten masun olmaları için Serbestname verilmiştir”.

4) “Şeyh Ali Semerkandî Çamlıdere'de medfundur”.

5) “Sığırcık Suyu Şeyh Ali Semerkandî ye aittir”.

6) “H. 970-1132-1176-1190-1203-1225 tarihlerinde, ayrı ayrı Padişahlarca Çamlıdere'ye, Şeyh Ali Semerkandî’nin Çamlıdere'de yattığına, O'nun suyu hürmetine Çamlıdere sâkinlerinin mükellefiyetlerden (vergilerden) muaf tutulduğuna dair “Berat” verilmiştir.

7) “Mevcut Berat'ta Sultan Selim Han, Sultan Mustafa Han, Sultan Mahmut Han ve Sultan Abdulhamit Han'ın isimleri vardır”.

8) “Beratta Çamlıdere ile verilen ilgili emir ve kararların mucibince amel edilmesi katiyetle istenmektedir”.

9) “Çamlıdereli meşayih ellerindeki delillerle Yabanabat Kadısının huzurunda Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'de yattığını, bütün Padişahların Çamlıdere'ye “Berat” (Serbestname) verdiklerini, kendilerinin Şeyh Ali Semerkandî'nin evlâtları olduklarını ve bundan böyle birçok haklara sahip bulunduklarını ispat etmişlerdir.

Yabanabat Kadısı asırlarca önce Çamlıdere hakkında karar verirken bütün kayıtları gözden geçirmiş, Konya'da görülen mahkemeden haberi olmuş ki tereddüt etmeden Şeyh Ali Semerkandî’nin Çamlıdere'de medfun olduğunu “Berat” ta dile getirmiştir. Zira belirtildiği gibi asırlarca önce Karamanlılar Şeyh Ali Semerkandî’nin Karaman'da yattığını, karşı tarafta Çamlıdere'de (Şeyhler'de) yattığını delillerle savunmuşlar. İlgili mahkemenin Kuzatı Çamlıdere'de (yani Şeyhler karyesinde) yattığına karar vermiştir. Bu hususu ibraz eden belge belirli şahısların uhdesinde görülmüştür. Zikri geçen belge M. 1961 senesinde bizzat Çamlıdere'de okunmuştur. Bu duruma şahit olanlar da görülmüştür.

Sığırcık Suyu Hadimleri

"İsfahan ile Şiraz arasında bir su çıkar ki Cenabı Allah'ın sanatlarının acaibindendir. Sığırcık Suyu namı ile meşhurdur. Her ne zaman bir arsayı (yeri) çekirge istilâ edip mahsulatım yese, bir kimse varıp o sudan bir kumkumaya alıp arkasına dönüp bakmadan ve o kumkumayı yere komadan zikri geçen arsaya götürse bu suya hesapsız sığırcık kuşları tabi olur. Tabi olan sığırcık kuşları o çekirgeyi katleder. Bu durumu tevatürle naklederler"

Çamlıdere ile ilgili Sığırcık Suyu da Eskipazar ilçesinin Sadeyaka köyündedir. Aynı hal ve evsaf bu suda da mevcuttur. Ancak Sadeyaka karyesindeki Sığırcık Suyu'na Çamlıdere'de yatan Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin mânevi evlâtları memurdur. Şeyh Ali Semerkandî'nin niyazı ve vasiyeti bu istikamettedir.

Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'de Sığırcık Suyu'na memur evlâtlarına "Sığırcık Suyu Hadimleri" de denir. Bilhassa ala sığırcık kuşları bu suyu takip edip haşerelerin imhasını temin etmektedirler.

Sığırcık Suyunun Nakli (Götürülmesi)

Çamlıdere'de medfun Şeyh Ali Semerkandînin manevi evlâtlarına "Şeyh" unvanı takdim edilmiş, mübarek suyun götürülmesinde görev alan aynı evlâtlara "Şeyh" tabiri kullanılmıştır. Mübarek suya ihtiyacı olan kişiler Çamlıdere'ye teşrif ederler. Çamlıdere'de sıraya giren Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin manevî evlâtları arasında ad (Kur'a) çekilir. Adı çıkan Şeyh delâlet buyurup Çamlıdere'ye teşrif eden kişilere türbeyi ziyaret ettirir. Suya gitmek üzere harekete geçerler, kurban alırlar.

Mübarek suyun bulunduğu yere giderler, abdestli bulunurlar. Suyun başında "Yasin" sûresini okurlar. Ancak **"Selamün Kavlen Min Rabbin Rahim"** (Yasin 58) âyetine gelince üç kere tekrar ederler :

Bu âyeti üçüncü okuyuşta kurbanı zebh eder (keser) ler. Ondan sonra kumkumaya mübarek sudan doldururlar. Şeyh efendi kumkumayı abdestli olduğu halde, boynuna takar. Kumkumayı sol göğsü üzerinde bulundurur. Yere hiç koymaz ve arkasına bakmamak üzere vazifelenir. Böylece mübarek suya saygı göstermeye devam eder.

Bu şekilde yola revan olan ihtiyaç sahibi ve sahipleri kişiler ile şeyh zikir ve teşbih ile meşgul olmaları uygun düşer. Şeyh efendi tuvalet ihtiyacım göreceği anlarda yanındaki kişiye kumkumayı saygı ile teslim eder, o da saygı ile teslim alır. Şeyh tuvalet ihtiyacını görür. Abdestlenir ve tekrar kumkumayı teslim alır.

Şayet yol uzak olursa ve yolda gecelemek icab ederse Şeyh abdestli olarak kumkumayı duvara takar. Gerekli ihtiyaç ve geceleme sona erdikten sonra yine Şeyh abdestli olarak duvardan alıp önceki gibi üzerine takar, yanındakilerle yola revan olur. Gidecekleri yerde bulunan insanlara haber ulaşınca bir araya toplanırlar. Şeyhi görünce tekbir ve tehlil ile karşılarlar.

Eğer gidilen yerde cami varsa mübarek suyun bulunduğu kumkuma oraya götürülür. Camide "Yasin" sûresi okunacak.

Bu mübarek âyete gelince bu kurban yani ikinci kurban zebh edi (kesi) lir. Bu arada Şeyh Efendi cemaatle birlikte tevbe-i istiğfar yapar. Küsler barışır. Ondan sonra Şeyh Efendi kumkumayı eline alır, mübarek suyu temiz bir kaba aktarır. "Yasin" sûresinin kıraeti sona erince dua yapılır. Mübarek su caminin mihrabının sağ tarafına takılır. Mihraba mimber yakın ise mimbere de takılır. Su böylece takılı olarak kalır.

Yedi Harika

Mübarek şifalı suyun nakledilmesi ile defedilen âfeti beliyye:

1) **Çekirge :**
Çekirgeye karşı ala sığırcık kuşları hücum eder.
2) **Bambul:**

Bambul kendiliğinden kaybolur, imhası gözükmez.

3) Tırtıl:

Tırtıl kendi kendine imha olur.

4) Kımıl:

Kımıl kendiliğinden imha olur.

5) Sıçan (fare):

Gelincik fareye saldırıp imha eder.

6) Yılan:

Yılana leylek hücum edip yok eder.

7) Kuraklık:

Kuraklık yağmur duası ile ortadan kalkar. Hastalık : Hastalıklara da iyi geliyor.

Çekirge malûm yaratık. Bambul ağaçlara taarruz eden böcek. Tırtıl ağacı saran, onun yaprağını tamamen yiyip kurutan muzır yaratık. Kımıl tahıl danelerini delip özünü kurutan böcek. Sıçan malûm mahlûk. Yılan yine malûm mahlûk. Kıtlık veya kuraklık ki bunların defi için mübarek su zikredildiği gibi usulüne göre götürülür ve yağmur duası da usulüne göre yapılır. Koyunlar kuzularından ayrılır, koyun yoksa öbür sağılan hayvanlar yavrularından ayrılır, küsler barıştırılır, tevbe-i istiğfar yapılır, herkes hazır bulunur, mazereti bulunan kadınlar orda bulunmazlar ve Cenabı Allah'a yalvarıp yakarmalar tam yapılır.

Dağda Beliren Kırmızı Toprak

"Vakti ile Örenşar'da yani Mübarek Sığırcık Suyu'nun bulunduğu bölgede pek çok hayvanat bulunurdu. Sürüler halinde otlarlardı: Bir tarafta at, bir tarafta merkep, bir tarafta davar ve bir tarafta sığır sürüleri gruplar halinde göze çarpardı. Bu bakımdan bu bölgede meslek bakımından hayvancılık hâkimdi. Ve burada yaşayan insanlar genellikle hayvancılık yapmakla geçimlerini temin ederlerdi.

Şeyh Ali Semerkandî Hazretlerinin tarihte buralarda çoban olarak gözükmüş bulunması geçim ve yaşam keyfiyeti bakımından normal bir özellik idi. Örenşar bölgesinde Şeyh Ali Semerkandî ile ilgili kurt ve öküz olayında bu muhterem zatın kurda **"öküzü takdir edildiği veçhile ye, fakat derisine dokunma"** diye bir sözü vardı. **"Öküzü senin yediğini akşam eve dönünce böyle isbat edeceğim"** şeklinde hatırlatmada bulunmuştu.

Olay mahkemeye intikâl etmişti. Şeyh Ali Semerkandî mahkemede dağlara taşlara: **"Şahit olun"** dediğinde dağların taşların üzerinde unutulmayacak hadiseler, hatıralar meydana gelmiştir. O esnada Doğdu dağında bir bölüm yukardan aşağıya doğru çöküp inmiştir. O yukardan aşağıya inen yer boyanmış gibi kıpkırmızı bir renk taşıyan bir toprak yığını olarak hâlâ duruyor.

Eskipazar Sadeyaka köyünün Şeyhler mahallesinde halkın oturma ve toplanma yeri olan taşlık bir mevki vardır. Bu taşlık yerden bakıldığı zaman zikri geçen dağın kırmızı topraklı yeri açık bir şekilde rahatlıkla gözükür. Bahsi geçen olay ve anılan Veliyyullah hakkında diğer ibretli hadiseler değişik bir biçimde oralarda yaşayan halkın dilinde devamlı olarak tevatür derecesinde sanki bugün olmuş gibi söylenir durur"

Mübarek Suyun Kaybolması

"Mübarek Sığırcık Suyu'nun Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'deki evlatlarının eli ile bir beldeden bir beldeye naklolduğunu, tesirini onların eli ile gösterdiğini ilgililerden bilmeyen yok. Yabancı olan insanların yani Şeyh Ali Semerkandî'nin ehli olmayan kimselerin eli ile bu Mübarek Su'yun götürülemediği, yabancılardan götürmeye kalkanların yolda kaplarından kaybolduğu görülmüştür.

Vaktile o günün Çerkeş İlçesi Müftüsü bu Mübarek suyun bulunduğu yere kadar gidip bu sudan bir kaba almış. Ancak su götüreceği yere varmadan kaybolmuş. Müftü suyu götürmek için birkaç defa denemiş, yine kaybolmuş.

En sonunda su kabının ağzını iyice lehimletmiş, lâkin su yine kaybolmuş. Müftü bu Mübarek Su'yun

Çamlıdere'deki Şeyh Ali Semerkandî'nin mânevi evlatlarının eli ile naklolacağını itiraf etmiş, Çamlıdere'den bir kimse (Şeyh) götürmekle suyu ancak nakledebilmiştir..

Yine vakti ile başka memleketten bir şahıs kendi başına Mübarek Suyun bulunduğu yere gidip bir kabın içine, bu sudan almış, Kızılcahamam'a kadar gelmiş, yemek yemek için lokantaya girmiş. Sonra, su kabına bakmış ki su kabında su yok, Mübarek Su kaybolmuş. Böylece su kabı bomboş, kup kuru kalmış. Bu şahıs suyumu kim aldı diye bağırıp çağırmış; bana şaka mı yapıyorsunuz demiş. Ama hiç kimseden cevap çıkmamış.

Mübarek Suyun özelliğini bilenler bu şahsı uyarmışlar. Bu suyu Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'deki manevi evlatlarına mensup biri ile alabileceğini izah etmişlerdir. Ve bu şahıs Çamlıdere'deki Şeyhlerden birini alıp arzu ettiği yere nakledebilmiştir. Bu duruma benzer olaylar daha pek çoktur, halk arasında konu edilmektedir.

Mübarek suyun götürülmesinde niyetin hâlis olması lâzımdır. Mübarek Suyu yabancılar götürseler bile bir fayda görmezler. Suyun bulunduğu yerde yaşayan insanlar bile bu sudan kendi başlarına istifade edememektedirler. Çamlıdere halkından gelenler olduğu vakit onlara rica edip Mübarek Suyun pınarından su alıvermelerini istemektedirler. Bu anlatılanlar tecrübe ile sabittir"

Mübarek Sudan İstifade Şekli

"Şeyh Ali Semerkandî Hazretlerinin Çamlıdere'deki türbesinde medfun olduğu herkesin malûmudur. Bu zatın kerametleri vardır. Bilhassa onun bereketli nefesini taşıyan Mübarek Suyu, Çamlıdere'den bir şeyhi refakat ettirerek, Mübarek Suyu pınarından alarak riyasız olarak bir dünya menfaati ummadan götürenler gittikleri yerde muvaffak olmuşlar, mazarratlar sahih itikat ve güzel niyet muvacehesinde bertaraf olmuştur"

İhtiramla Takılan Mübarek Suyun Etkisi

"Geçmiş tarihlerde Çamlıdere'de **"Ağkurdu"** meşe korularına musallat olmuştu. Haziran ayında idi. Çaresi bulunamadı. Buradan bazı kişiler Mübarek Suya gönderildi. Usulüne göre Mübarek sudan getirdiler. Getirilen Mübarek Su Çamlıdere'nin Merkez Büyük (Ulu) Camii Şerifine ihtiramla takıldı. Neticede ağaçların dalında binlerce bulunan "Ağkurdu" yere dökülüp helak oldu. Bu olay bizzat görülmüştür"

Kaynak:

Hüseyin ÂŞIK (İstanbul Gaziosmanpaşa Müftüsü), Şeyh Ali Semerkandî k.s. Hayatı ve Menkıbeleri, Ankara, 2004